

GENERAL

PRVI STUDENTSKI LIST U DUBROVNIKU

BROJ 9, SIJEČANJ/VELJAČA

**BOGUT UZVRAĆA
UDARAC**

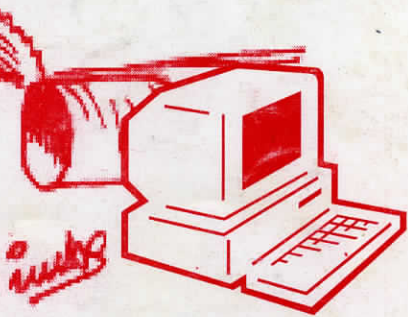
5 KN

190,000 KUNA STUDENTIMA

AIDS-kuga 20. stoljeća

INTERVIEW:
DR. BORIS
FRANUŠIĆ

KOMPJUTERSKI
KOMPLEKSI

**IZVJEŠTAJ:
DAN VELEUČILIŠTA**

SADRŽAJ

Naša posla

- Dan Veleučilišta
- Sendvičko čišćenje
- 190,000 kuna studentima
- Interview: Boris Franušić
- Interview: Predjednik studentskog centra
- Bogut uzvraća udarac
- Ponovni izbori
- Tvrda studentska leđa
- Cylinder liner
- Što su mi sve rekli...
- Obraćeni zadarski studenti
- Komputerski kompleksi
- Dobra lekcija (ma koliko mi šutjeli o tome)
- Izašao Veleučilišni godišnjak
- Konavljani bi u obrtnike
- Prekvalifikacija
- Vratite nam pomorstvo
- Yankees

Pomorstvo

- Expo
- Plinske turbine
- Pomorstvo Orebića
- Škoti pretekli Kolumba
- Big Blue
- Zdravstvena problematika

Gregal Tribune

Mozaik

- AIDS - kuga 20. stoljeća
- Ml King
- Skinheads
- Grafiti
- Teleportacija
- Tequilla
- Bridges to Babylon
- Metallica: Reload
- Recenzije: Noćna smjena
- Info
- Akordoteka
- Nesretnik sam od rođenja
- Nedjeljni ručak na Opatovini
- Kraj dinastije Bullsa ?
- Ljubavna priča

GREGAL

PRVI STUDENTSKI LIST
U DUBROVNIKU

Ćira Carića 4
20 00 Dubrovnik
telefon redakcije
412-811, lokal 225
fax 432-563 za Gregal
Gregal On Line:
<http://gregal.vdu.hr>
e-mail: gregal@vdu.hr

Glavni urednik
Ivan Pamić
v.d. Mato Brautović

Tajnik
Željko Čapin

Uredništvo
Naša posla: Damir Gabeljić
Pomorstvo: Luka Lukin
Mozaik: Nikša Botica
Gregal Tribune: Ivan Bakalić
Damir Milat
Dobriša Čurković

FTVT dopisništvo
Julijana Antić
Snježana Makivić

ACMT dopisništvo
Petra Starčević
Jelena Ninčević

Naslovnica:
Ivo Letunić

Naklada broja: 300 primjeraka
list izlazi na Veleučilištu u Dubrovniku
tisak ALFA-2

Veljača 1998. godina III broj 9

Napomena:
Za članke odgovaraju potpisani
Prihvaćamo sve rukopise
Uredništvo zadržava pravo neslaganja
s objavljenim člancima
Uredništvo zadržava pravo
skraćivanja tekstova

RIJEČ UREDNIŠTVA

ŠTOVANI ČITATELJI!!

NAPOKON, NAKON DUŽEG PERIODA IZAŠAO JE NOVI BROJ STUDENTSKOG LISTA GREGAL, KOJI DONOSI NIZ NOVINA.

NAIME U STVARANJU OVOG BROJA OSIM STUDENATA SA VELEUČILIŠTA SUDJELOVALI SU KOLEGE S FTVT I ACMT, TE SMO TIME POSTALI PRVI PRAVI STUDENTSKI LIST U DUBROVNIKU. TAKOĐER, POVEĆALI SMO NAKLADU KOJA IZNOŠI 300 PRIMJERAKA ALI I SAMU KVALITETU LISTA (NASLOVNICU, BROJ STRANICA, STUDENTSKE TEME ŠIREG SPEKTRA).

MEĐUTIM OVAJ BROJ PREDSTAVLJA I SMJENU NA MJESTU GLAVNOG UREDNIKA TJ. DOSADAŠNJI GL. UREDNIK IVAN PAMIĆ OTIŠAO JE NA MORE, A NA NJEGOVO MJESTO DOŠLI SMO MOJA MALENKOST MATO BRAUTOVIĆ. SADA SE VRATIMO NA SAM SADRŽAJ LISTA. DAKLE U RUBRICI NAŠA POSLA DONOSIMO EKSKLUZIVNE INTERVJUE S DR. BORISOM FRANUŠIĆEM I FADILOM ČUSTOVIĆEM, KAO I IZVJŠTAJE S PROSLAVE DANA VELEUČILIŠTA TE MNOGE DRUGE ZANIMLJIVE TEME U RUBRIKAMA POMORSTVO (PLINSKE TURBINE, ZDRASTVENA PROBLEMATIKA NA BRODU...) I MOZAIKU (TELEPORTACIJA, TEQUILA, M.L.KING KAO I ZDRAVSTVENI KUTAK...).

GREGAL TRIBUNE NA SVOJ NAČIN RAZVESELITI ĆE SUMORNE STUDENTSKE DANE SA SVOJIM POSEBNIM PRILOGOM.

OVIH DANA DOBILI SMO I "ZDRAVU" KONKURENCIJU KOLEGA S ACMT POD NAZIVOM ACMT VISION, TE IM OVOM PRILIKOM ŽELIM USPJEŠAN RAD NA NJHOVOM JOŠ USPJEŠNIJEM LISTU.

NA KRAJU, ZAHVALIO BIH SE SVIM ONIM STUDENTIMA KOJI SU POMOGLI U STVARANJU OVOG BROJA POSEBNO SURADNICIMA KOJE NISMO MOGLI SPOMENUTI NA PRETHODNOJ STRANICI ZBOG TEHNIČKIH PROBLEMA, A TO SU MARO BOŠNJAK, TONI ČEOVIĆ, IVAN PRIMORAC, ADRIJANO BANOVIĆ-CAJO, ROBERT BARIĆ KAO I STUDENT CENTRU NA FINANCIJSKOJ POMOĆI.

UREDNIŠTVO

Naša posla

Dan Veleučilišta:

GODINA DANA POSTOJANJA

Izvještava: IVAN PAMIĆ

Dan Veleučilišta u Dubrovniku (Collegium Ragusinum) obilježen je 12. prosinca 1997. u auli zgrade. Gregalovci su naravno tamo bili rano izjutra kako ne bi ništa propustili.

Pripreme za obilježavanje Dana Veleučilišta počele su nekoliko mjeseci ranije. Radnici su ubrzano dovršavali uljepšavanje pročelja zgrade. Tako je iznad samog ulaza nekoliko dana prije svečanosti osvanuo natpis VELEUČILIŠTE U DUBROVNIKU. Taj natpis bio je više nego neophodan, jer kao što smo pisali u prošlim brojevima,

Diplomu diplomiranog inženjera pomorskog prometa nautičkog smjera dobio je Goran Favro, a brodstrojarskog smjera Mateo Putica, Hrvoje Povše, Ivica Đivanović, Miroslav Kljunak, Đivo Market, Dalija Milić, Ivuša Piatutanida, Tomislav Bjelica i Slobodan Tikvica.

Diplomu inženjera pomorskog prometa nautičkog smjera dobili su Nino Milić, Mario Miladin, Mario Mikulić, Ante Sršen, Alen Miloslavić, Srđan Stanković, Davor Vojvoda i Franko Pecotić, zatim Brodstrojarskog smjera Danijel Bosnić, Srđan Oreb, Anto Franović, Nikola Đurasović, Nediljko Bošnjak, Darko Vojvoda, Ivica Goga i Tonko Lasić, te Brodske elektroenergetike i elektronike braća Davor i Ivo Mozara, Ostoja Iliškić, Hrvoje Franulović i Zlatko Tomić.

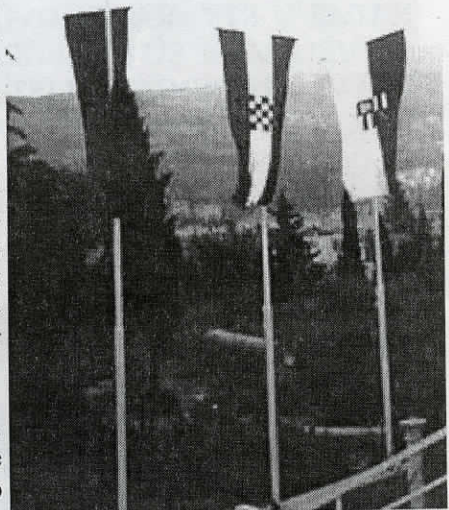
novi studenti su mislili da se radi o zgradi kakve robne kuće ili slično. Pošto je pročelje zgrade uljepšano višeslojnom šminkom od čelika, izolacijskog materijala i kamena svečanost je mogla započeti.

Kao uvod proslavi, u 10 sati ujutro upriličena je promocija diplomanata četverogodišnjeg sveučilišnog te dvogodišnjeg stručnog studija. Diplome im je uručio novoizabrani rektor dr. sci. MATEO MILKOVIĆ.

Prorektor za znanost prof. dr. V. Damić podijelio je nagrade najuspješnijim studentima i to Daliji Milić koja je uz to i prva pripadnica ljepšeg spola koja je diplomirala četverogodišnji studij BS, te Davoru Vojvodi za dvogodišnji studij (Nautika). Davor je diplomirao u rekordnom roku - nekoliko tjedana nakon završetka nastave!

Zanimalo me je kakve su diplome pa sam otvorio jednu tubu i nemalo se iznenadio. Diploma se sastojala od malo tvrđeg papira sa nekoliko osnovnih podataka ispisanih crnom masnom bojom, bez ikakvog ukrašavanja ili bar malo boje. Tako su studenti među sobom govorili kako su im podijelili osmrtnice umjesto diploma.

Smatram, kao i većina ostalih diplomiranih da su studenti, za ono znoja što su iskapali, zaslužili malo

dostojanstvenije i luksuznije diplome. Ipak će one jednog dana visiti na zidu i govoriti ne samo o uspjehu pojedinaca, već i gdje su taj uspjeh ostvarili.

Nakon promocije i zajedničkog fotografiranja ispred Veleučilišta novopečeni inženjeri su zamoljeni da ostanu na svečanosti. Ista je započela intoniranjem himne i minutom šutnje za sve studente i ostale poginule u Domovinskom ratu. Potom je uslijedio prigodni govor rektora MILKOVIĆA.

Pozdravljajući okupljene goste, nastavnike i studente rektor prvog hrvatskog Veleučilišta dr. sci. M. MILKOVIĆ podsjetio je na povijest visokog učilišta te na razvoj visokog obrazovanja u pomorstvu, te na razvoj visokog obrazovanja u pomorstvu, a zatim istaknuo kako će se ta ustanova

Naša posla

okrenuti drugim nepomorskim programima.

“...Nismo više isključivo pomorsko učilište; u našem naslovu ne stoji riječ “Pomorsko”. Otvaranjem Veleučilišta u Dubroniku stvorile su se mogućnosti da njegova djelatnost bude u području tehnologije, biotehnologije i turizma”.

Rektor je u nastavku dodao kako Veleučilište misli globalno kao što

Veleučilišta prof. J. Lovrić, koji se sada bavi izdavačkom djelatnošću na visokom učilištu predstavio je VELEUČILIŠNI GODIŠNJAK i studentski list GREGAL.

Godišnjak će kroz čitavu godinu pratiti najvažnije događaje na Veleučilištu ispunjavajući tako prazninu koja je do sada postojala u tom pogledu.

U predstavljanju osmog broja GREGALA koji obilježava

profesora A. Ničetića u njegovim fotografijama koje su bile izložene na zidu. Zanimljivo je koliko se talenata skriva u našim profesorima!

Naravno, kao i svaka svečanost, tako je i ova imala zakusku uz piće. Nije trebalo mnogo da se prisutni brzo prebace sa tvrdih stolica u prostoriju sa švedskim stolom i da ga “počiste”. Oni studenti koji su zbog ove svečanosti propustili ručak u menzi ni ovdje nisu mogli doći do nekog zalogaja. Probivši se do stola mogli su samo popraviti frizure u pladnjevima koje su ispraznili profesori i ostala nazočna gospoda.

Rektor Milković i prorektori Damić i Bulić promatraju nadahnut nastup prof. Đukića

je to prikazano i u samom grbu visokog učilišta, “...dok je sama riječ Dubrovnik u naslovu Veleučilišta dovoljno prepoznatljiva svima.”

Izdvajamo i slijedeće riječi iz rektorova govora; “...ulažući strateški u mlade iz ovih krajeva, možemo računati da ćemo dobiti nasljednike koji će najlakše prepoznati i najbrže ostvariti potrebe ove specifične sredine”

Nakon pljeska okupljene su pozdaravili zamjenica gradonačelnika grada Dubrovnika Berta Dragičević, predsjednik Županijske komore Ivo Grković, zatim predsjednik Uprave Atlantske plovidbe Ante Jerković i drugi ugledni gosti.

Nakon govora prvi rektor

godišnjicu postojanja tog lista, prof. Lovrić je komentirajući moto “GREGAL, vjetar, a od sada i list od kojeg se ledi krv u žilama” pod kojim je prvi broj izašao, izjavio “...da od nekih članaka u listu krv profesora zna i uzavrijeti”.

Nakon tog predstavljanja neki profesori su razotkrili svoje talente. Tako je profesor A. Đukić na gitari odsvirao djela Villa Lobos- “Preludij”, Mozzani “Serenata”, ugodno iznenadivši prisutne. Osim uhu ugodne melodije, oči prisutnih otkrile su talenat

Novom broju Gregala nitko nije mogao odoljeti

Piše: **Željko Čapin**

Dana 12. 12. 1997. održana je svečanost u povodu prve godišnjice Veleučilišta. Na njoj su bili okupljeni stari i novi sendviči, kolači i torte, grickalice i sva alkoholna i bezalkoholna pića koja su ovoj ustanovi nešto značila. Svi su bili lijepo uređeni, mirišljavi, stajali mirno... Slike koje

vam donosimo teško mogu dočarati njihovo dostojanstvo i eleganciju. Fotoreporter je bio toliko ushićen i ganut da je na trenutak zaboravio zašto je tu i malo je nedostajalo da čovječanstvo ostane uskraćeno za ove povijesne fotke. A

onda su došli ljudi i sve to, zamislite drskosti, pojeli. I popili, naravno. Send-

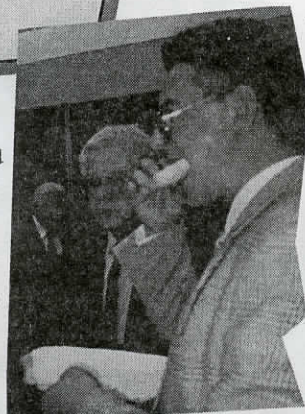
Sendvičko čišćenje

pus-tivši ni glasa. Kolači i pića odlučili su se za podmukli rat i unutarnje rovanjenje. Njihovo djelovanje terminatori su osjetili već uveče ili rano

ujutro. U našoj državi blagostanja i socijalne sreće ovakav postupak može se okarakterizirati samo kao sadizam. U jednom trenutku učinilo mi se da se neki čak i takmiče tko će u što kraćem roku potamaniti što više sendviča. Čuli su se povici: "Ja sam čak 2 u minuti". S druge strane stola suparnik je odvratio: "Ja sam 2 i po!". Nisam uspio izbrojiti koliko je tko koga puta u minuti jer sam jurio okolo s fotoaparatom nastojeći prikupiti što više dokaznog materijala. Srećom, terminatori su bili zaneseni

svojom prljavom rabotom pa nije bilo ometanja tipa razbijanja kamere i sličnih demokratskih metoda. Pojedinci su se

viči su se odlučili za pasivnu obranu gandijevskog tipa. Tiho su nestajali ne

Naša posla

pokušali sakriti iza nekakvog plavog lista na kojem je pisalo Gregal (što mu je sad to) ali kamera je bila dovoljno brza. Ovaj foto session pokazao je još neke zanimljivosti: terminatorice su u

glavnom sa smješkom prihvatile fotografiranje, dok je jedan terminator, svijestan dugoročnih posljedica, pokrio lice rukom i uzviknuo " Ne mene!!!". Kako se akcija bližila kraju sve češće se mogao čuti veseli podrig, a tacne i pladnjevi tužno su zjapile

prazne. Slika sama govori za sebe.

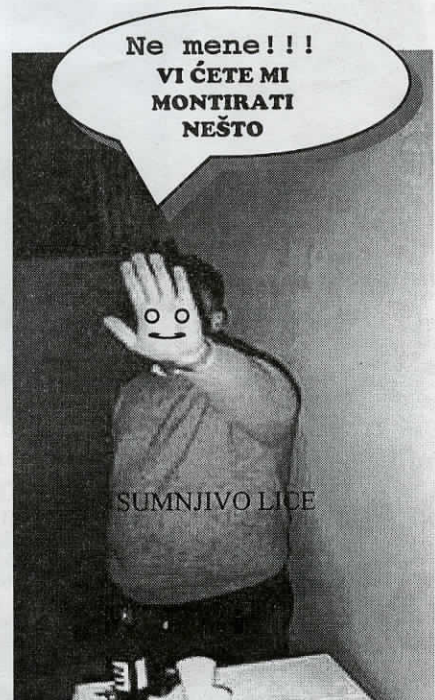
Sve u svemu, napredujemo. Počeli smo s "Veletočilištem", nastavilo se sa "Sendvičkim čišćenjem", a po logičnom toku za

slje deću jubilarnu drugu godišnjicu moglo bi se završiti janje ispred faxesa. Tj, više janjaca s obzirom na pokazane apetite gostiju. Ali i jedan će biti dovoljan ako se pametno podijeli. Evo kako bih ja to izveo. Rektor naravno ide glava; prorektori bi dobili vrat, logično; rebarca za profesore i

ostale goste, a studenti noge, tj. plečke i butove. I naravno tripice u ministarstvo. Da nas se sjete pri raspodjeli proračuna. Zlobnici će reći da sve ovo vodi do vola na ražnju za treću godišnjicu (op.a. kao što neki slave svoje godišnjice - zna se ko). E jebeš ga, pečeni vol meni ipak zvuči kao uvreda.

Da li je ovo ml. as. D.L. dipl. ing ????????

190 000 KUNA STUDENTIMA

pišu: Mato Brautović i Slaven Bogut

Dana 11. veljače 1998. sazvana je sjednica

Predsjedništva hrvatskih studentskih zborova u Ministarstvu znanosti i tehnologije. Na toj sjednici nazočni su bili predsjednici studentskih zborova Sveučilišta u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu, te Veleučilišta u Dubrovniku i Karlovcu. Pozdravnu riječ ispred domaćina iznijela je prof. dr. sc.

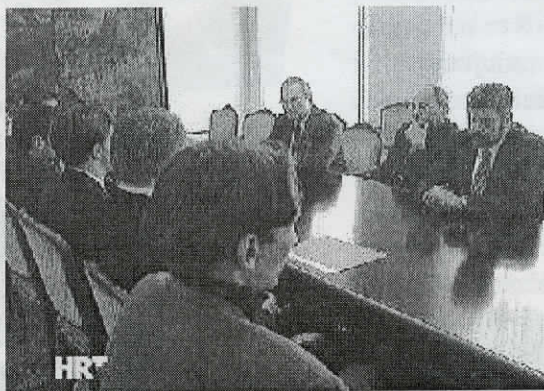
Katinka Ivanišević, predsjednik Rektorskog zbora Hrvatske. Nakon predstavljanja kandidata za izbor predsjednika Predsjedništva hrvatskih studentskih zborova i jednoglasno

prihvaćenog dnevnog reda, javnim glasovanjem (prema dogovoru predstavnika) za predsjednika Predsjedništva hrvatskih studentskih zborova izabran je student Josip Butković, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Osijeku. Nakon njegove pozdravne riječi održana je i prva

Nezamislivo! Studentski zbor radi!

radna sjednica Studentskih zborova Hrvatske.

Za naše Veleučilište bitno je da je po prvi put na toj sjednici bio nazočan i naš predstavnik Slaven Bogut, gdje su također po prvi put istaknuti problemi dubrovačkih studenata. U svom izlaganju Bogut je istaknuo problem

subvencionirane stanarine koja ne prati rast cijena studentskog smještaja. Izvan protokola predstavnik studenata primio je predsjednik Vlade RH mr. Zlatko Mateša koji je također upoznat s tom problematikom. Za naše Veleučilište je također bitno da je sam studentski zbor

Veleučilišta ušao u proračun Vlade RH. Od ukupnih

novčanih sredstava (cca. 4.5 milijuna kuna) za djelovanje studentskog zbora i financiranje studentskih programa studenti Veleučilišta dobili su cca. 190 000 kuna.

Možda ovaj iznos izgleda mali, međutim kad se u obzir uzmu iznosi koja su dobila ostala sveučilišta u odnosu na broj fakulteta i redovnih studenata ovaj iznos je znatan.

Ovim putem predsjedništvo studentskog zbora poziva sve zainteresirane studente da se pridruže njihovom djelovanju sa svojim kvalitetnim programima kako bi na što bolji način utrošili ova materijalna sredstva, a time i obogatili studentski život u Dubrovniku.

Za sve detaljne informacije obratite se povjerenicima studentskog zbora:

- za Gregal-M. Brautović
- za kulturu-T. Macan
- za šport-S. Bogut
- za unapređenje kvalitete nastave i studentski standard-S. Wollitz.

prof. dr. Boris Franušić

Interview vodio: Ivan Pamić

Profesore, godina 1998. označava za vas jedan mali jubilej. Naime, ove godine navršava se 35 godina vašeg stalnog rada na Pomorskom fakultetu, odnosno Veleučilištu. Kako i zašto ste se zaposlili?

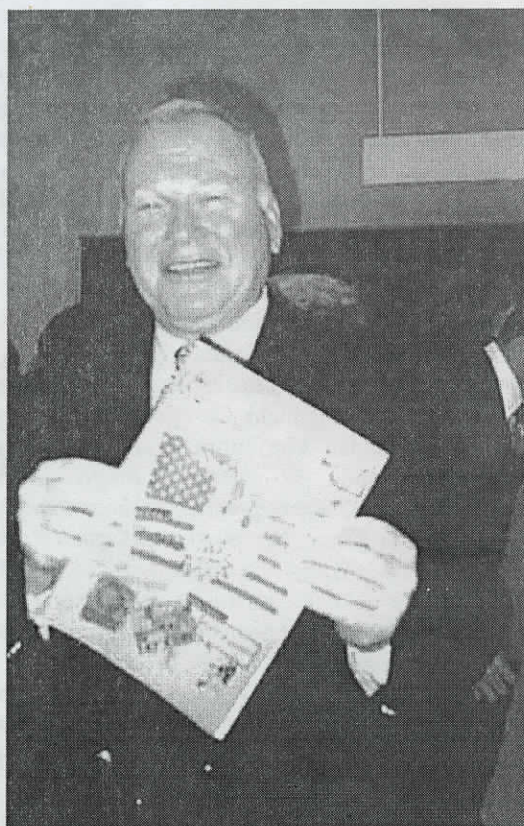
Zaposlio sam se na Pomorskom fakultetu jer mi se nije ispunila želja da postanem pomorski kapetan. Upisao sam srednju nautiku 1948. a maturirao 1953. godine što znači da ove godine slavim i 50 godina upisa, kao i 45 godina mature. U to vrijeme se išlo na kadeturu dvije godine, odmah nakon prve godine srednje škole, kako bi se "okusilo more", te još jednu godinu nakon mature. 1957 počeo sam studirati na prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Tijekom studiranja na trećoj godini se zatvorila ta katedra, jer je jedan profesor umro, a drugi odselio u Ameriku, pa tako više nije ostalo predavača. Na nagovor pokojnog profesora Marina Kneževića koji je u to vrijeme bio direktor Srednje pomorske škole u Dubrovniku, pošao sam u Beograd gdje je bila katedra. U Beogradu sam diplomirao 1963. godine. Iste godine sam primljen za asistenta na Pomorskom fakultetu u Dubrovniku. Tako se ove godine ispunilo 35 godina nastavničke aktivnosti koja i dalje traje. Pritom moram istaknuti da sam i najstariji nastavnik ove ustanove, naravno po stažu.

Što biste izdvojili u vašoj 35 godišnjoj karijeri profesora?

U tom vremenu, kao uopće i u životu bilo je teških, ali i puno lijepih trenutaka. Uživanje je raditi sa mladima i imati osjećaj da ste ih nečemu naučili, makar im to sve neće koristiti u praksi. Na pomorskom fakultetu je na moj prijedlog ukinut predmet Astronomska navigacija I, na nautičkom odsjeku, gdje se učilo o sfernoj astronomiji, jer sam smatrao da je nepotrebno toliko učiti. Tako je Astronomska navigacija skraćena za pola, no zato inzistiram na preciznosti i znanju koje se može upotrijebiti na brodu.

Kako komentirate činjenicu da se tradicionalna navigacija, pritom mislim ponajprije na astronomsku navigaciju, "gubi" u elektro ničkim računalima. Smatrate li da će se za 10-ak godina dogoditi da kapetan jednog broda neće znati odrediti poziciju pomoću zvijezda?

Klasične grane navigacije ostat će uvijek na učilištima, pa i u uporabi na brodu koliko god tehnika donijela olakšanje i preciznost u vođenju navigacije. Svaki školovani nautičar morat će biti osposobljen voditi navigaciju po magnetskom kompasu, snimati azimute i mjeriti visine nebeskih tijela. Tako će u slučaju kvara ili eliminacije iz globalnih sustava navigacije biti sposoban voditi navigaciju klasičnim metodama. Svjedoci smo da vodeće svjetske kompanije od svojih časnika traže da pored svih suvremenih pomagala i danas snimaju nebeska tijela sa sekstantom i tako kontroliraju poziciju broda na otvorenom moru.

NAŠA POSLA

Možete li komentirati činjenicu da studenti za Vas prije ispita kažu da ste "BAUK", a poslije ispita da su kod Vas stekli "NAUK"!?

Smatram da su generacije koje izlaze iz srednjih škola puno lošije u znanju nego nekadašnje, što je vjerojatno posljedica tzv. "šuvarijade" kada su se gimnazija ili druge srednje škole, kao npr. Nautika u Dubrovniku silom zakona morale spuštati na razinu ŠUP-a (Škola učenika u privredi) što je neprimodno. Bilo bi žalosno i neodgovorno od mene kao predmetnog nastavnika da na ispitima propuštam studente koji imaju manje znanja nego što sam ga ja imao nakon završetka Pomorske škole.

Osim toga Astronomska navigacija je egzaktna i dobiveni rezultat ne može biti približan nego točan. Vjerojatno sam zbog inzistiranja na toj preciznosti "bauk", a s druge strane imam osjećaj da me se svi moji studenti sjećaju s poštovanjem.

Možete li opisati svoj odnos sa studentima.

Kao u životu tako i u radu sa studentima ima vrijednih i manje vrijednih, bistrih i manje bistrih, simpatičnih i manje simpatičnih studenata. Međutim za mene je princip bio i ostat će, da kada student pristupi ispitu kriteriji su prema svakome jednaki. Osjećam se kao sudac koji mora donijeti presudu prema pokazanom znanju, a ne prema osobnim simpatijama ili poznavanjima. Čak štoviše, bije me glas da ako se nekoga po bilo kojoj liniji preporučim, taj neće imati nikakvih olakotnih okolnosti.

Vratimo se ponovno Vama. Vi ste osim što predajete na Fakultetu, odnosno Veleučilištu, napisali i nekoliko knjiga, te objavili brojne članke u časopisima poput "Naše more" i "Dubrovnik". Biste li mogli izdvojiti Vaše najveće djelo u toj domeni?

Moje najveće djelo je "Povijest navigacije u Hrvata" izašlo 1994. godine. Djelujući kao profesor na Pomorskom fakultetu ušao sam duboko u struku, koristeći stručnu literaturu - uglavnom njemačku, englesku i talijansku. Na tome sam i magistrirao i doktorirao. Napisao sam oko 80 članaka što stručnih, što znanstvenih, a i još uvijek pišem. Došad sam napisao tri knjige, osim prije-spomenute i sveučilišni udžbenik Astronomska navigacija I (izdavač je naš Fakultet), te knjigu o Kolumbu 1992. godine koja je bila jedina knjiga izdana u Hrvatskoj u povodu 500 godišnjice otkrića Amerike. Knjiga "Kolumbo" izdana je paralelno i na hrvatskom i na engleskom jeziku.

Pisao sam najviše u "Našem moru", "Pomorskom zborniku", te u zbornicima nekih domaćih i međunarodnih simpozija, kao i u "Godišnjaku Hidrografskog instituta".

Osim što ste aktivan profesor i pisac bavite se i politikom, tako da su Vas studenti mogli gledati i na TV-u na saborskim sjednicama. Kako ste dospjeli u političke vode?

Godine 1990. učlanio sam se u HSLS, no nisam se želio aktivno baviti politikom. Na nagovor stranačkih kolega natjecao sam se 1993. godine na izborima za Županijsku skupštinu i prvi saziv Županijskog doma Sabora. Kako sam za obje funkcije izabran morao sam se i mimo moje želje baviti

politikom kroz četiri godine. Pošto mi ta djelatnost ne leži bio sam sretan da na novim izborima nisam ponovo izabran. Kao vijećnik Županijske skupštine dobio sam najviše glasova, međutim to sam nakon izbora prepustio zamjeniku zbog prije navedenih razloga.

Aktivni ste i u sportskom pogledu?

Bio sam poznati sportski djelatnik u vaterpolu i jedrenju, a sada igram samo mali nogomet sa svojim vršnjacima - šezdesetpetogodišnjacima.

Što mislite o pokretanju našeg lista Gregal - smatrate li da trebamo biti "mekši" ili "tvrdi"?

Smatram da je Gregal za svaku pohvalu, jer su studenti danas dosta nezainteresirani, pa mi je drago da na našem Veleučilištu postoji grupa studenata, koja svoje mladenačke aktivnosti izražava i kroz ovako lijepu djelatnost izdavajući svoj list. To nemaju ni mnogo veći fakulteti s velikim brojem studenata i s većim mogućnostima za takvu djelatnost. Sadržaj je poučan i zanimljiv jer se bavi studentskim životom ne samo na Veleučilištu nego i u našem gradu. Poznato je da mladost nosi otvorenost, pa i revolucionarnost, pa ne bi bilo zgoreg da se studenti ponekad i više osvrnu na nas profesore i na odnos profesor - student, bez straha da će im se to vratiti o glavu. Jadan bi bio onaj profesor koji bi se na takav način revanširao zbog nekakve nesimpatične ocjene koja bi se moglo pročitati u Gregalu. Jasno, trebalo bi sačuvati razinu pristojnog ponašanja i pritom služiti se samo stvarnim činjenicama.

Aktualno

Studentski centar

Interwiev vodili: Nikša Botica i Mato Brautović

Fadil Čustović, rodio se 22. 2. 1943. u Dubrovniku. Tu završava osnovnu i petogodišnju učiteljsku školu. U razdoblju od 1964. do 1968. studira na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, smjerove pedagogija, psihologija i filozofija. Nakon završetka studija radi kao psiholog u dječjoj ustanovi u Dubrovniku, a 1981. godine postaje ravnatelj Đačkog doma. Trenutno radi kao ravnatelj studentskog centra u Dubrovniku.

GREGAL: Tko su članovi Upravnog vijeća Studentskog centra s našeg Veleučilišta?

F.Č.: Članovi su Nikša Koboević, dr. sci. Mateo Milković. Vaš rektor, s time da je predsjednik vijeća Nikša Koboević. Oni diktiraju, a Studentski centar provodi. Upravno vijeće ima i člana studenta, a to je predstavnik sa FTVT-a koji je na tu funkciju došao "gentlemenskim" dogovorom Vašeg Veleučilišta i FTVT-a.

GREGAL: Da li Studentski centar financira projekte studenata i njihovih organizacija?

F.Č.: Sani projekti moraju biti odobreni od Upravnog vijeća, međutim u Dubrovniku nema nikakvih studentskih sportskih, kulturnih i drugih aktivnosti. Iznimka AIESEC koji nije studentska udruga, a financira se bez problema. Slobodno dođite sa svojim projektima, ali oni moraju biti kvalitetni kako bi mogli podnijeti financiranje.

GREGAL: Kakvo je stanje sa subvencijom i smještajem?

F.Č.: Moram reagirati na Vaš članak koji je nosio naslov 147 Kuna, jer su se neki naši suradnici našli uvrijeđeni. Uplata ide preko Ministarstva i zato tako kasni. Budući da smo to imali na umu, kao i blizinu Božićnih blagdana, tekuću subvenciju smo pokrili računom Student centra. Kao reakcija na natpise o vrijednosti subvencije, moram reći da se subvencija nije mijenjala od 31.12.1993 god. Bez obzira na rat i blokadu Dubrovnika, tako je prije dvije godine pravo na subvenciju imalo 150 studenata, dok sada 520+ nositelji državnih stipendija u vrijednosti 210 kn. Svaki student koji je poslao molbu dobio je subvenciju, dok u Zagrebu od 50 000 studenata dobilo ih je 3000, a da ne govorimo da im je ovog petka završen natječaj za subvenciju. Što se tiče

studentskog doma prije rata bio je pokrenut projekt studentskog doma, pa je čak za tu svrhu kupljeno 13500 metara

kvadratnih zemljišta poviše sportske dvorane. Ali na tome je ostalo. Trenutno Ministarstvo i Županija nemaju novaca pa je naš (studentskog centra) prijedlog da u zamjenu povećamo subvencije studentima.

GREGAL: Kako student može dobiti posao preko Studentskog centra?

F.Č.: Mi radimo maksimalno koliko možemo u ovim uvjetima, a ovog ljeta smo imali od 500 do 700 zaposlenih studenata, dok sada oko 200. Student se može prijaviti za posao u Studentskom centru s time da ostavi broj telefona na koji ćemo ga mi nazvati kad mu omogućimo posao. Također na inicijativu komisije za zapošljavanje koja djeluje pri S.C. ovaj sustav može se i zamijeniti:

1. Da student dode ujutro i čeka na posao što i nije baš dobra solucija

2. Na osnovu prijave ili neke druge ideje samih studenata

GREGAL: Mogu li studenti pri prijavi dati primjedbu za recimo rad popodne?

F.Č.: To uvjetuje poslodavac, a ne Mi !!!!!

GREGAL: Kako se student može zaštititi od samovolje poslodavca?

F.Č.: Nekada je naša komisija obilazila gradilišta i druga radna mjesta te je svako falsificiranje radnih sati i druge neprimjerene postupke poslodavca kažnjavali sudskom tužbom. Danas su te tužbe neefikasne zbog dugogodišnjeg čekanja. Danas takvog poslodavca jednostavno skinemo s liste te on nikad ne dobije studenta.

GREGAL: Što mislite o Gregalu?

F.Č.: Drago mi je što GREGAL izlazi posebice mi se sviđa koncepcija lista u kojemu su studentske teme primarne. U svakom slučaju morate naći sebi svoje mjesto te da izlazite u kontinuitetu. Što se tiče financija S.C. će sve učiniti da se pomogne listu.

Interview vodio: Ivan Pamić

Slavene, da počnemo od početka, kako je došlo do tvog izbora za predsjednika Studentskog zbora?

- Kao što znate prošle godine u mjesecu studenom održani su studentski izbori i budući da sam bio jedan od predložениh kandidata, dospio sam u samo predsjedništvo Studentskog zbora (SZ), a na inicijativu ostalih članova i samog tadašnjeg dekana profesora Lovrića iz abran sam za predsjednika.

Neke glasine govore da su izbori bili lažirani?

- Uopće ne mogu govoriti o tome jer nisam bio u domicijalnoj komisiji koja je i organizirala te izbore.

Pošto si izabran za predsjednika SZ Veleučilišta u Dubrovniku, što je bio tvoj prioritet?

- Kao što svi znate našli smo se u jednom prijelaznom razdoblju. Izabran sam, a da ni sam nisam znao daljnje smjernice svog djelovanja. Nismo imali nikakvih predhodnika koji bi nam pokazali na što treba posvetiti pažnju, pa je tako sve što smo radili bilo spontano, a ja mislim vrlo uspješno. To potkrepljujem činjenicom da smo bez ikakvih namjenskih materijalnih sredstava pokrenuli određene inicijative i planove.

Kakva je bila tvoja reakcija na "papreni" članak koji je bio objavljen u prošlom broju GREGALA pod naslovom "Adio, Bogute"?

Najviše me iznenadio podčlanak "Bolesno, ali istinito". Nevjero-

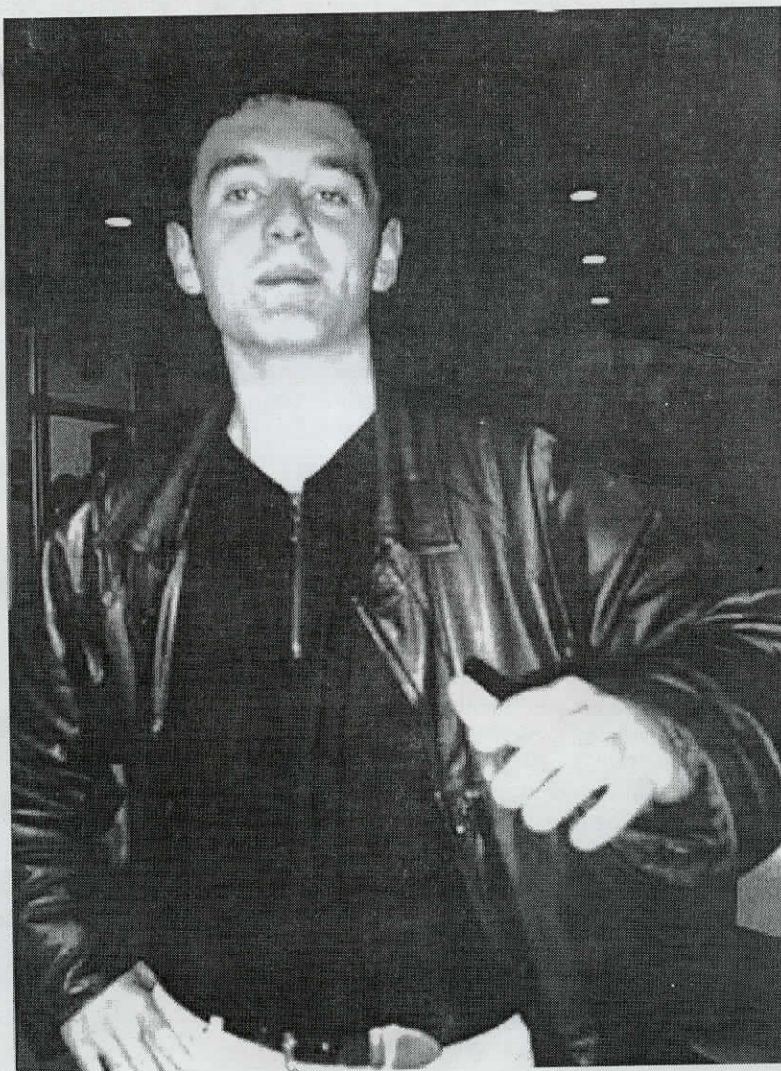
Bogut uzvraća udarac

Interview:

jatne su optužbe njegovih autora D.M. i M.B. jer nijedan od njih nas nije vidio, da se tako izrazim, ni da jedemo ni da pijemo. Moram napomenuti da smo iskoristili ured za pauzu između dvije obrane diplomskih radova da bi mogli sortirati jelo i piće. Sam događaj proslave obrane diplomskog rada dogodio se maloj vijećnici što mogu potvrditi i prorektor Bulić i profesorica B. Milošević.

Da li je istina da si večer nakon izlaska Gregala sam sebi govorio "Adio Bogute! ". Znači li to tvoje odstupanje s mjesta predsjednika SZ ?

Naravno, sve sam to shvatio kao vaš dobar smisao za šalu, a moram i isto tako napomenuti da se u skorije vrijeme ne namjeravam povući s ove funkcije.

Naša posla

Što je sa daljnjim radom SZ ?

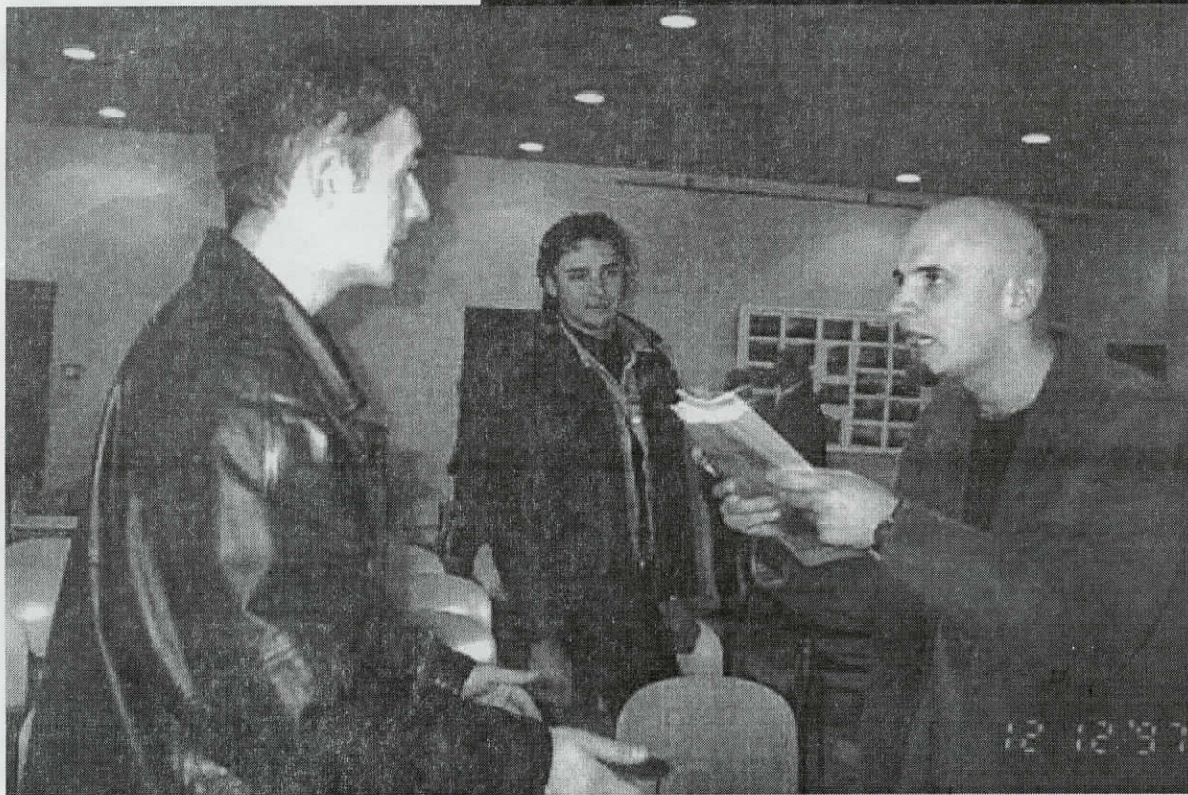
Opet se osvrćem na vašu izjavu da nisam upoznat s ukidanjem Zakona o Studentskom zboru i mogu vam reći da sam o tome saznao možda i prije nego Vi. Znači, opet se javlja teško razdoblje za naš rad, ali reći ću vam i to da smo bili u kontaktu sa predsjednikom svih Studentskih zborova gospodinom Majčicom (on je padom zakona dao ostavku), koji nam je obećao pomoć. Stoga vam mogu reći da i dalje idemo samoinicijativno uz pomoć naših kolega sa drugog fakulteta u Dubrovniku.

Slavene, imaš li još što dodati na kraju?

Pa, na kraju bih se osvrnuo na pretposljednju stranicu zadnjeg broja Gregala i budući da je to bio mjesec borbe protiv side, drugi put upotrijebite prezervativ. Još bih zaželio svom osoblju Veleučilišta u Dubrovniku i u prvom redu studentima sve najbolje u novoj 1998. godini

Kako odgovaraš na kritike studenata da SZ u godinu dana postojanja nije učinio ništa za njihov boljitak?

Smatram da mnogi nisu možda i mojom krivicom, a možda i njihovim nepodržavanjem našeg djelovanja. Kao što sam prije rekao, u prijelaznom razdoblju smatram da je mnogo toga učinjeno, pogotovo na nedavne vaše izjave glede prehrane. Glede same subvencije stanovanja bili smo u raznim kontaktima i sa najodgovornijima u ministarstvu, kao i sa domicilnim student-servisom. Ukazao bih se na činjenicu da gotovo svi studenti sa strane (izvan Grada) dobijaju regres što nije slučaj i sa ostalim studentskim gradovima. Osobno smatram da sama veličina regresa nije dovoljna, međutim to je stvar samog ministarstva. Pokušali smo pokrenuti inicijativu da samo redovni studenti koji ne ponavljaju godinu dobijaju regres, međutim shvatili smo da bi to izazvalo još veći bunt studenata. Tu smo se u prvom redu obratili na studente u Zagrebu, jer samo redovni studenti neponavljajući (ima iznimaka) mogu dobiti dom i imati subencioniranu stanarinu. Kada bi sada pogledali ukupan broj studenata koji dobijaju regres u Dubrovniku i količinu novca koje Ministarstvo znanosti odvaja za njih i od te količine novca oduzeli ponavljajuće, a ostatak novca podijelili na samo redovne (neponavljajuće) studente, smatram da bi iznos regresa mogao biti mnogo veći. Kao što sam predhodno napomenuo to bi tek izazvalo revolt kod studenata. Isto tako moram napomenuti da je u Dubrovniku postojao plan za izgradnju Studentskog doma, međutim pod nesretnim okolnostima ovog rata i nedostatka novca taj projekt je obustavljen.

Naša posla

PONOVNI IZBORI?

piše: Mato Brautović

Neznatan broj studenata upoznat je sa činjenicom da je donesen novi zakon o studentskom zboru, koji za razliku od starog zakona na bolji način regulira status studenata i njihovih predstavnika. Dakle, red je da sve studente obavjestimo o njegovim najvažnijim odredbama.

Kao novina donesene su odredbe o skupštini studentskog zbora, izboru članova, mogućnosti udruga da predlažu studentske predstavnike, te način financiranja studentskog zbora.

Studentski zbor Veleučilišta sa sjedištem u rektoratu, sastoji se od skupštine i predsjedništva. Skupštinu čine predsjednici Veleučilišnih odjela i visokih škola u sastavu veleučilišta. Uzmemo li u obzir da je sadašnji studentski zbor organiziran u vrijeme dok je Veleučilište bio Pomorski Fakultet Dubrovnik, ponovni izbori su neophodni u što kraćem roku.

Predviđeno postojanje skupštine studentskog zbora na našem veleučilištu postavlja također pitanje studentskih izbora u prvi plan, i to baš iz razloga što skupština studentskog zbora donosi statut, bira predstavnike u veleučilišni senat i predlaže pristupnike u upravno vijeće veleučilišta (potvrđuje ih upravno vijeće). Međutim ako uzmemo u obzir da studentske predstavnike predlažu studenti, a odobrava upravno vijeće, samo po sebi postavlja se pitanje čiji su to predstavnici.

Podružnica studentskog zbora (u našem slučaju misli se na Veleučilišni odjel) neposredno bira studentske predstavnike u odgovarajuće vijeće veleučilišnog odjela ili visoke škole. Broj studentskih predstavnika i njihovih zamjenika koji se biraju u vijeće veleučilišnog odjela utvrđuje se na način da svaka studijska godina bira po jednog predstavnika i zamjenika. Ako visoko učilište ustrojava i izvodi više studija, način izbora predstavnika svake godine studija utvrđuje se statutom ili općim aktom visokog učilišta.

Naša posla

Predsjedništvo studentskog zbora čine predstavnici u veleučilišnom seanatu, kao i predsjednik studentskog zbora te njegov zamjenik. Predsjednika i njegovog zamjenika bira predsjedništvo između sebe, a to je osoba s najvećim brojem glasova. Predsjednik studentskog zbora Veleučilišta zajedno s predsjednicima s drugih sveučilišta čini predstavnik veoma je nedemokratski obzirom da je lakše primoriti desetak ljudi na svoje ideje nego cjelokupnu studentsku populaciju (možda baš iz razloga što studentski predstavnici u veleučilišnom senatu i upravnom vijeću ravnopravno sudjeluju s ostalim članovima tih tijela).

Studenti samo neposredno biraju studentske predstavnike u vijeće veleučilišnog odjela i visoke škole na mandat u trajanju od dvije školske godine.

Među ostalim, značajna stavka u novom zakonu je ta da studentske udruge mogu samostalno predlagati svoje kandidate za studentske predstavnike. Drugi način predlaganja kandidata je da se student sam prijavi za kandidata, ali uz prikupljeni 1% potpisa studenata upisanih u popis birača (zamislite koliko je potpisa potrebno na četvrtoj godini gdje u sva tri smjera ima cca 20 studenata). Kao još jedna negativnost je ta da studentske izbore raspisuje prorektor kojemu je pored toga dana apsolutna ovlast u svezi s imenovanjem članova povjerenstva za izradbu popisa birača, izbornog povjerenstva, te biračkih odbora. Dakle, nadzor nad izborima, njihova pravovaljanost i slične situacije striktno su vezane uz volju prorektora.

Izbori, po izbornim jedinicama, valjani su ako je glasovalo najmanje 10% upisanih birača (u slučaju da izborima pristupi manje od 10% biračkog tijela izbori se ponavljaju u roku od 30 dana). Drugi izborni krug je valjan bez obzira na broj studenata koji su pristupili glasovanju - obzirom na ovo našem zakonodavcu vjerovatno odgovara da što manje studenata zanimaju njihova prava, odnosno legalni studentski predstavnici koji će zastupati interese svojih kolega.

U ovom novom zakonu (osim skupštine studentskog zbora) riješen je problem financiranja studentskog zbora, u čijem se okviru, također, mogu financirati i projekti studentskih udruga, ali uz pribavljeno mišljenje predsjedništva studentskog zbora Veleučilišta. Iako ovaj novi zakon donosi pozitivne korake, još uvijek se postavlja pitanje tko se to boji studenata i njihovog samostalnog samoudruživanja, jer iz zakona proizlazi da bez potpore nama nadređenih malo se može učiniti za studentski boljitak. Ako znamo da ti odnosi nisu uvijek baš najbolji možemo se samo nadati samilosti profesora, tajnika, prorektora, rektora koji su jednom davno bili studenti.

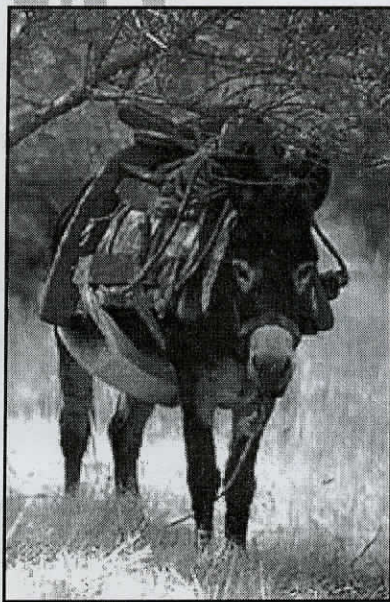
Tvrda Studentska leđa

piše: Željko Čapin

Dubrovnik kakvog (ne)volimo

Da li vam se dogodilo da vam gazda naplati manju cijenu smještaja jer ste student bez vlastitih prihoda? Dođete na razgovor o stanu i na pitanje "što radite?" ponosno izjavite da ste student s pomorskog uz nadu da ćete čuti odgovor: "Dobro onda može i za...". Ali da li je uvijek tako? I što ako ne studirate na pomorskom već na ACMT? I još ako ste, nedaj bože, iz Zagreba, e onda je sasvim druga priča. Naši dragi sugrađani studentima s ovom spomenutom dobitnom kombinacijom znaju ponuditi NAJOBIČNIJI smještaj i za nekoliko stotina DEM!!! Priča mi prijatelj iz Zagreba da je dovoljno reći "dobar dan" s malo "čudnijim" naglaskom i cijena sobe već skače. To je valjda ono što se zove SLOBODNO tržište. Kako ono ide pjesma? "O lijepa o draga o slatka slobodo. Dar u kom sva BLAGA višnji nam

Bog je do..." Pitam se sada gdje je onaj studentski dom kojeg su nam obećavale stranke u predizbornoj kampanji. Pao u zaborav. A nama ostaje da čekamo.

Obrana i zaštita

Hvala svevišnjem da imamo Studentski centar koji se tako dobro brine za nas. Ne samo za smještaj već i za hranu. Da, nadu oni vremena za sve. Tako su jednog dana došli na ručak u naš "Bokar" na inspekciju hrane i usluge. Brrrrr,

kako to strašno zvuči. Naša hrabra ekipa dobro je iznenadila upravu "Bokara" svojim posjetom. Upali su u jedno od onih nedjeljnih popodneva kada je menza najpraznija. Čak se i mis M. sasvim slučajno našla te nedjelje u restoranu. U skladu sa svojom vječnom izrekom "hrana uvijek može i mora biti bolja" složno su polizali pijate. U znak protesta izjavili su da primjedbi NEMA. Iskreno, vjerojatno ni ja nebi imao primjedbi da sam slučajno tog dana bio za TIM stolom. Ali što bi se dogodilo da su kojim slučajem došli u normalno vrijeme kada je normalno čekati po 15 minuta za obrok. Obrok, doduše ukusan, ali ipak premalen za gladnog studenta koji je od 8.00 na nogama. Ne zavaravajmo se. U prijateljskom utakmicama ne postoji faktor iznenađenja. I kako kaže naš narod, tada su i vuci siti i kože na broju.

Naša posla

FOR SALE:

Cylinder liner

Piše: Željko Ćapin

Što je to "going concern", "hadging", "cash balance".

Ne znate? To su termini koji se svugdje u svijetu upotrebljavaju u ekonomiji. A ako se bavite menadžmentom taj dio Engleskog jezika vam je osnova za poslovanje. Pogotovo ako se bavite jednim od oblika pomorskog menadžerstva, jer je malo vjerojatno da ćete planirati prijevoz tereta od Ploča do Dubrovnika. Iznenadit ćete se kada vam kažem da studenti nakon završenog menadžmenta u pomorstvu znaju na Engleskome ime svakog dijela motora. Znaju na Engleskome opisati prekrat motora, rad motora, sistem zraka, ulja, opisati upravljanje brodom s mosta, manevriranje u luci i što još sve ne. A jezik svoje PRAVE tj. ekonomske struke? E pa i tu skupe po koju stranu riječ sa strane. Onako usput, ako se slučajno nekome od profesora omakne koja Engleska riječ. Dakle, na 3. godini menadžmenta uči se strojarski, a na 4. godini nautički Engleski. Sigurno je da za neke poslove pomorski menadžer mora znati neke strojarske i nautičke stručne riječi, ali ovo ipak zvuči kao priča iz rubrike "Vjerovali ili ne". U vezi s ovim problemom pitanja smo uputili višim i odgovornim tijelima. Rečeno nam je da su programi napravljeni na brzinu kako bi smijer što prije dobio dozvolu i što prije krenuo s radom. Dodano je i to da će dosta programa doživjeti promjenu ali tek kroz par godina, jer se programi ne mogu (ne smiju) mijenjati svake godine.

Situacija je, blago rečeno, smiješna. Tj. bila bi smiješna kad se nebi lomila na leđima, a koga drugog nego studenata. Generacija za generacijom pomorskih menadžera napušta fakultet bez najosnovnijeg sredstva za rad-znanja poslovnog Engleskog.

A ako problem sagledamo malo dublje, mogli bi doći i do ugleda same naše ustanove. Naime, ovo je novi smijer u našem školstvu. I kako sada stvari stoje, prvih 5 do 6 generacija (najmanje) diplomirat će po ovom nepromijenjenom programu. A ako se po jutru dan poznaje... Ali ako je svima sasvim jasno da je situacija nelogična, zašto se, na dobrobit sebe i svojih studenata, jednostavno ne primjeni već okušana taktika: dajmo studentima nastavu kakva im i pripada, a programe ćemo formalno mijenjati kad to već bude tehnički moguće izvesti. I zašto ne već od sljedećeg semestra. Vrijeme prolazi, gospodo. U protivnom ostaje nam čekati da se u Dubrovniku otvori tečaj poslovnog Engleskog. Uz nadu da će studenti imati kakav takav popust pri plaćanju. Pitam se uče li na takvim tečajevima ovo: "The type of steel used, which is carbon or alloy steel containing nickel, chromium and molybdenum, is chosen for its strength, resistance to fatigue and hardness of bearing surface. The cranks of a multi-throw shaft are set at appropriate obtain a smooth torque and the best mechanical balance. However, mains bearings loads, exhaust arrangements suitable for turbocharging and torsional vibration..."

Naša posla

Što su mi sve rekli

Rekli su mi da je ovdje luda zabava ako nađeš dobru ekipu s kojom se možeš u subotu napiti. Ja sam 3. 10. pala s Marsa (Zagreba), našla sam dobru ekipu i napila se s lovom koju su starci poslali za bonove. I opet.... i opet.... I onda sljedeći četvrtak ponovo dok mi nije pozlilo i dok nisam izbljuvala tri mjeseca dosade.

Rekli su mi da je ovaj grad mrtav i da baš ne živi onda bar životari. A onda sam shvatila (ovaj put mi nije trebalo dugo): nije grad mrtav, samo se ljudi ponašaju kao zombiji, pa se tako čini.

by: Snježana Makivić

Rekli su mi da živim u gradu u kojem su glavne vijesti koncert "Magazina" i nekakvog Stavrosa; gdje ljudi žive život kao đir po Stradunu, a glavne face su konobari. Rekli su i da se tu ništa ne može promijeniti i da je najbolje i najpametnije što mogu učiniti otići na kavu. **Poslušala sam ih. Otišla sam vidjeti to čudo, dubrovački fenomen, nekakvog konobara (upravo mi je jedan donio kavu). Pokušala sam otkriti što je to tako zanimljivo na njemu, ali kava mi je bila zanimljivija pa sam odustala.**

Pričaju da je na "Magazinu" bilo 2000 ljudi. A koliko njih zna da u Dubrovniku ima 2000 studenata kojima netko od nekud (nisam uspjela saznati ni tko ni od kud) kroji sudbinu, pa umjesto da žive u studentskom domu oni životare po kojekakvim stanovima (tako nazvanim samo uvjetno zbog boljeg razumijevanja teksta). Netko drugi naređuje što moraju jesti tako da mlijeko, jogurt, voće i slični proizvodi nisu na jelovniku zdrave hrane jednog studenta (za bonove uz probrani "logorski" jelovnik

mogu samo jesti još kolače). Kolača i pikada! Čini mi se da je to nekim studentima glavni moto; to i kako što prije položiti ispite jer nisu oni koji nešto mogu promijeniti. To je uvijek netko drugi.

Pričala sam ja s puno ljudi. Rekli su mi svakakve gluposti upakirane u pametni rječnik. Primjetila sam da ljudi u Dubrovniku vole pričati ali ih nije briga hoće li itko (Bože sačuvaj oni) ostvariti te ideje. Ti razgovori mi nisu ostali u sjećanju (ne volim slušati ljude koji pričaju samo da bi poboljšali boju svog glasa). Ostao mi je u sjećanju samo razgovor s jednom studenticom (ostale su valjda pošle loviti konobare) i njena misao: "Mi smo ti koji moramo mijenjati svijet."

Naša posla

Tko drugi ako ne studenti?! Moramo kucati na sva vrata ako želimo da nas čuju. Vjerovatno će nam pedeset njih gluho zalupiti ispred nosa, ali pedeset prva će biti otvorena i naše će studiranje možda dobiti smisao oblikovanja mlade visokoobrazovane i samosvjesne ličnosti. I neće biti samo mehaničko bubanje lekcija da bi se što prije položio ispit.

SADA ZNAM DA JE VRIJEME DA ZAMIJENIMO CESARIČEVU PJESMU "MOŽDA ĆE ONDA BOLJE DA BUDE KAD SE PRESELIM U CRVE I ZEMNE GRUDE..." ONOM "VRIJEME JE DA SE KRENE" DA NEBI POSTALI SVI ZAJEDNO 1. 2. 3. IZGUBLJENI.

PIŠE:MATO®

"OBRAĆENI" ZADARSKI STUDENTI

PROTEKLIH GODINA STUDENTSKI ŽIVOT SE SVEO DAVAJU REZULTATAJ.

NA SVE ONO ŠTO SE ZBIVA IZMEĐU KORICA INDEKSA I BEZUSPJEŠNIH POKUŠAJA ENTUZIJASTA-FANATIKA DA SE SITUACIJA POBOLJŠA.

MEĐUTIM POZITIVNA KRETANJA SE NAZIRU. NAIME "OBRAĆENI"

ZADARSKI KOLEGE USPJELI SU SE IZBORITI ZA PROSTORIJE STUDENTSKOG KLUBA.

SVE JE ZAPOČELO OBJAVOM ZADARSKIH DA ĆE AKO ZATREBA DOĆI DO ULIČNIH PROSVJEDA AKO SE NE UDOVOLJI NJIHOVIM ZAHTJEVIMA. ZAČUDO U SVOJIM NASTOJANJIMA IMALI SU POTPORU DEKANA DR.PAVA MIKIĆA. ALI I NE POTPORU OD STRANE STUDENTSKOG VODSTVA. PRESJEDNIK STUDENTSKOG ZBORA ANTE BATOVIĆ POZVAO JE STUDENTE DA SE SUZDRŽE OD MIRNIH PROSVJEDA I OPREDJELIO SE ZA MIRNU OPCIJU NPREGOVORA (IAKO ONI NE

DEKAN PAVAO MIKIĆ

NAŠTO JE DEKAN MIKIĆ KAZAO: "...PO ONOME ŠTO JE ANTE BATOVIĆ REKAO ISPADA DA JE ON DEKAN, A JA STUDENT. POTIČEM IH DA TRAŽE SVOJE. KAKVA JE TO VLAST I DRŽAVA U KOJOJ SE STUDENTI PLAŠE MISLITI...".

NA POSLJETKU, MOGUĆNOST ULIČNIH PROSVJEDA PRISLILO JE ZADARSKE

GRADSKO VLASTI DA USTUPE ZGRADU DOMA HRVATSKE MLADEŽI ZA POTERBE FAKULTETSKE NASTAVE I STUDENTSKOG KLUBA.

NE ZNAMO DA LI SU ZADARSKI STUDENTI DOISTA IZAŠLI NA ULICE PROSLAVITI SVOJU POBJEDU, ALI JE ŽALOSNO DA STUDENTI ZA SVOJE PROBLEME NAILAZE SLAB ODAZIV KOD ODGOVORNIH TE DA IH SE SASLUŠA TEK KADA ŽELE IZAĆI NA ULICE. CRNA STRANA TOG DOGAĐAJA JE DA JE DEKAN MIKIĆ POSLJE PODNIO OSTAVKU NA MJESTO DEKANA IZ "ZDRASTVENIH" RAZLOGA...

Kompjuterski kompleksi

piše: Ivan Primorac

Datum 13. siječnja bio je još jedan dan koban po moj već odavno načeti EGO. Ovih par rečenica želim posvetiti Njemu i svim onim dragim osobama koje su Ga svojim neumjerenim apetitima ovako izgrizle.

Već neko vrijeme kruže glasine među nama da smo se i mi "podstudenti" počeli kompjuترزirati. Po tim glasinama, naša je trebala biti velika prostorija sa kompjuтерima na drugom katu. I tako tog kobnog dana, želeći provjeriti te glasine, nakon predavanja otišao sam na drugi kat.

Odmah sa vrata bio sam ugodno iznenađen odborom za doček, koji je bio sastavljen od dvadesetak pari nepoznatih očiju iz kojih se moglo pročitati: "Što ti tu radiš?!" Nisam se želio obazirati na negativne emocije koje su se u meni budile, misleći da su one posljedica prijašnjih loših

iskustava. Hrabro sam se uputio prema jedinom slobodnom kompjuтерu još ne mogavši vjerovati da ću uspijeti čak i dodirnuti to veličanstveno čudo tehnologije. Međutim, moja euforija nije trajala dugo. Nisu prošle niti dvije minute, a pored mene se stvorilo jedno božansko biće, koje su ostali "nadstudenti" nazivali predsjednicom. Njezina visost zapitala me je tko sam i što radim tu. Osijećajući podrugljive poglede na licu, odgovorio sam: "Ja sam pomorac".

Nakon toga bio sam zamljen da napustim prostoriju pritisnut snažnim argumentom da je gore navedena prostorija sada teritorij SAD-a, zemlje coca-cole i r'n'r-a. Ne želeći agresivnošću pokazivati svoje frustracije i komplekse, ponizno sam napustio društvo "nadstudentata".

Poraženo šetajući srećo sam prijatelja kojemu

sam se isplakao na ramenu. Spremno me je saslušao i na kraju seanse utješio riječima: "Ja mislim da je naša MALA PROSTORIJA". U meni se pojavio trag nečega što bi se moglo nazvati optimizam, ali to odavno nisam osjetio, pa vam ne mogu sa sigurnošću tvrditi. Nije mi bilo važno radi li se o velikoj ili maloj prostoriji, jer sam tih par minuta blistajući od sreće, živio u uvijerenju da ipak netko misli na nas. Mala prostorija je, kao što se da predvidjeti, bila zaključana. Opet mi se pojavio osjećaj ništavila i nemoći da bilo što promjenim, koji se pojačuje kao kakva bolest čim stupim nogom u našu zgradu (koja bi tu trebala biti ponajprije radi nas, a ne kao deponija svačijih apetita i pohlepa).

Na kraju ovog članka želio bih zahvaliti svim onim divnim ljudima (ma gdje god oni bili) koji su mi omogućili da se ovako ljepo osjećam. Račun liječenja kompleksa manje vrijednosti poslati ću na vašu adresu!!!!

Piše: Željko Čapin

DOBRA LEKCIJA

(ma koliko mi šutjeli o tome)

U petak, 4. 12. prošle godine, u amfiteatru našeg fakulteta dr. Adam D. Zoia održao je predavanje o ekonomskom stanju u svijetu, Evropi i Hrvatskoj. Predavanju su prisustvovali studenti ACMT-a, "pomorci" s menadžmenta i neki profesori. Uvaženi gost govorio je jednostavnim i svima razumljivim jezikom, tako da su i studenti koji slabije

vladaju engleskim mogli lako pratiti ovo zaista zanimljivo predavanje. Službeno je trajalo 2 sata, ali je dr. Zoia još dugo vremena nakon završetka predavanja u opuštenu i prijatnu atmosferu odgovarao studentima na pitanja. Za cijeli popis profesionalnog rada, stručnog usavršavanja i akademskog školovanja koje Zoia ima iza sebe trebala bi mi cijela stranica više. Spomenut ću samo da je doktorirao pravo na Harvardu,

diplomirao filozofiju, politiku i ekonomiju na Oxfordu.

Ovo predavanje bilo je pravi primjer kako motivirati studente za učenje i učiniti da studiranje bude u pravom smislu riječi studiranje. U posljednje četiri godine koliko sam ja tu ne sjećam se da je (ispravite me ako griješim) ijedan domaći ili strani stručnjak koji ne radi na faxu održao ikakvo predavanje studentima. Podsjetio bih da je istog dana kada je dr. Zoia održao predavanje, u hotelu "Lapad" održano predavanje

na temu (nešto kao) Pomorstvo u Hrvatskoj i svijetu. Zar je baš svakom od "uglednika" koji su tamo govorili bilo ispod časti obratiti se budućim pomorcima i ljudima kojima TO pomorstvo ostaje i kojih se TA tema najviše tiče. Ali da li je ikome od odgovornih uopće palo na pamet da POZOVE ljude da održe predavanje na faxu?!? Možda bi oni i došli, ali ako ih nitko nije zvao... I zašto se za nas nikada ne organiziraju nikakva predavanja, pa makar i o sađenju

krumpira? I zašto su studenti gotovo uvijek tretirani kao najmanje važni u našoj ustanovi?!? Jako mali broj profesora trudi se u predavanja unijeti novosti iz svoje struke ili predočiti studentima rezultate svojih istraživanja. Nije opravdanje, ali razumljivo je da studenti u takvom okruženju gube entuzijazam. Ameri su nam (vam) još jednom održali tihu lekciju o organizaciji, studiranju, kreativnosti, entuzijazmu... Jaka lekcija. I neugodna, ma koliko mi šutjeli o tome.

Piše: Ivan Pamić

Na svečanosti Dana Veleučilišta bivši rektor profesor Lovrić, koji je sad zadužen za izdavačku djelatnost, predstavio je "Godišnjak o osnivanju Veleučilišta" akademske godine 1996/1997 čiji je glavni urednik Dalibor Ivušić, tajnik Veleučilišta.

Ovaj godišnjak zanimljiv je zbornik sveukupnog rada Veleučilišta u protekloj akademskoj godini. Budući da je ta godina bila u znaku preustroja Pomorskog fakulteta u Veleučilištu velik dio godišnjaka posvećen je upravo tom događaju. Tako u prvih 15 stranica možemo doznati sve o povijesti Pomorskog fakulteta i njegovom djelovanju do današnjih dana. U tom dijelu navode se uz ostalo i imena svih djelatnika Veleučilišta,

IZDAN VELEUČILIŠNI GODIŠNJAK

članova Studentskog zbora, zatim ustroj Veleučilišta, podaci o broju upisanih, te nastavni plan za svaki odjel.

Listajući dalje u godišnjaku nailazimo na podatke o znanstvenistaživačkim projektima koji su u tijeku, te popis objavljenih znanstvenih i stručnih radova. Pri kraju Godišnjaka navode se knjige, udžbenici i časopisi koji su izašli na Veleučilištu u akademskoj godini 1996/1997, pa tako saznajemo da su u toj godini izašla tri dvobroja stručnog časopisa Naše More, te 7 brojeva studentskog lista Gregal. Taj dio Godišnjaka potkrijepljen je i slikama naslovnica svih brojeva Gregala i Našeg mora o kojima je riječ.

Na kraju Godišnjaka,

kao šlag na torti, nalaze se imena svih koji su diplomirali u a.g. 96/97. Tako saznajemo da je te godine, sveukupno na dvogodišnjem i četvorogodišnjem studiju diplomiralo čak 97 studenata.

Ovaj godišnjak koji je izdan u 200 primjeraka može poslužiti kao izvor informacija i smatram da bi ga trebalo učiniti pristupačnijim kako bi i studenti mogli doći do njega. Vjerujem da bi ovaj Godiš-njak, ako zadrži kontinuiranost izlaženja, mogao poslužiti studentima koji su diplomirali kao mala uspomena. Stoga predlažem da se ubuduće Godišnjaci podijele uz diplome prilikom promocije na Dan Veleučilišta svim novo-pečenim (diplomiranim) inženjerima ili da im se naknadno pošalju.

Naša posla

KONAVLJANI BI U OBRTNIKE?

Piše: Mato Brautović

✓ išegodišnji problem financiranja školovanja srednjoškolaca i studenata područja Konavala napokon je dobio i epilog. Nakon niza poskupljenja autobusnih karata te smanjenja broja autobusnih linija u pravcu Konavala, konavoski čelnici su napokon našli rješenje za ove probleme. Opravdanja su tipa: "Nema novaca!!!", zamjerali su idejom o osnivanju Obrtničke i Ugostiteljske srednje škole na području Konavala.

Dakle, po ideji čelnika općine Konavle, otvaranjem takve srednje škole snizili bi se troškovi školovanja djece, a isto tako bi se dobili kadrovi potrebni za najjužniji dio Hrvatske, koji bi dobili zaposlenje, te time ostali u rodnome zavičaju, "Što se dogodilo sa visoko stručnim kadrovima koji su još neophodniji? o.p.a."

Tako su proteklih dana proveli i anketu među konavoskim osmoškolcima (SLOBODNA DALMACIJA 28. siječnja 1998.) o tome dali bi se upisali u konavosku srednju školu i koji smjer, što su viši osmoškolci naravno radošću prihvatili, jer tko bi svakodnevno putovao u Dubrovnik tijekom četiri godine, a potom eventualno otišao i na Fakultet (od 303 viša pučkoškolca iz Grude i Cavtata konavoske općinske čelnici ust- za konavosku se srednju školu od- lučilo njih 287).

Na taj su način, općinski čelnici, Konavala, već kažu da za takvu ideju željeli oni to ili ne, unazadili

CAVSTAT JE TURISTIČKI RAJ I ADUT KONAVOSKIH ČELNIKA

RELATIVNO MALEN BROJ MLADIH LJUDI S PODRUČJA KONAVALA ZA VRŠAVA FAKULTETE, ZBOG TOGA, U OSNIVANJU TROGODIŠNJE BEZ AVOSKE SREDNJE ŠKOLE, STUDENTIMA, ZNAČAJNIJE POTPORE PRISUTAN LEŽI OPASNOST ZA BUDUĆNOST KON- AVALA TJ. ZA VEĆ IONAKO PRISUTAN NEDOSTATAK VISOKO ŠKOLOVANIH LJUDI

cjelokupne buduće generacije, jer istarstva, te da će u skorije vrijeme tko će naravno imati novaca za ideja biti i realizirana.

školovanje izvan Konavala. Naime, Ako zanemarimo mogućnost znamo da je proteklih godina veliki loše kadrovske strukture profesora u broj mladih ljudi iz područja Kon- toj instituciji (znamo da fali stručnih avala otišao "trbuhom za kruhom" u profesora u Dubrovniku i da će se inozemstvo i metropolu Zagreb. vrlo teško naći odgovarajući koji bi predavali u u Kon-

avlima), period uhadavanja takve institucije, mogućnost da se ugrozi i ovako malen broj studenata iz Konavala te ako ne zaboravimo da je presjednik SAD-a Bill Clinton u svojoj predizbornoj kampanji obećao da će svoju naciju dovest do minimum visoke škole, pitam se komu odgovara polupismena mladež na koncu 21 stoljeća.

o kvazi- školi u Konavlima je da konavoske općinske čelnike ust- vari uopće ne zanima kakve bi ovo posljedice moglo imati za mladež imaju potporu resornog Min-

Naša posla

PREKVALIFIKACIJE

piše:Mato®

Ovih se dana očekuje stupanje na snagu Pravilnika o svjedodžbama o osposobljavanju i ovlastima pomoraca na brodovima trgovačke mornarice. Potreba za novim pravilnikom, koji je usput rečeno sedamnaesti prijedlog pravilnika, nastala je na temelju sukcesije Republike Hrvatske, kojom je preuzeta jedna od najvažnijih međunarodnih propisa, STCW konvencija (konvencija o standardima za obuku, izdavanje svjedodžbi i održavanju straže na brodu).

Uvođenjem novog pravilnika briše se zvanje Kapetana duge plovidbe, poručnika trgovačke mornarice i pomorskog strojarara. Umjesto njih uvodi se novi nazivi Zapovjednik broda, prvi časnik palube te časnik odgovoran za stražu u strojarnici.....

Da bi pomorac stekao zvanje odnosno svjedodžbu Zapovjednika broda od 3000 BRT i većeg (dosadašnji kapetan duge plovidbe), mora ispuniti nekoliko uvjeta. Najprije mora imati završenu srednju pomorsku školu u trajanju od četiri godine i godinu dana plovidbe u svojstvu pripravnika, te položen ispit za časnika palubne straže. Potom mora završiti višu pomorsku školu te položiti ispit za prvog časnika palube i u tom svojstvu imati 12 mjeseci plovidbenog staža. Pomorci koji žele biti zapovjednici npr. na tankeru, putničkom ili LPG brodu morati će polagati dodatne ispite, čiji će programi biti usklađeni sa specifičnim zahtjevima tih vrsta plovila.

U slučaju pomoraca koji imaju

završeno srednjoškolsko pomorsko obrazovanje, položen poručnički ispit te na temelju minimalnog plovidbenog staža u svojstvu časnika palube obavljaju poslove prvog časnika, taj će posao obavljati i dalje.

Prvim časnikom palube također će moći postati i pomorac sa završenom srednjom pomorskom školom, godinom dana navigacije u svojstvu pripravnika te položenim ispitom za časnika palubne straže. Uz navedeno mora imati i 3 godine navigacije u svojstvu časnika, proći obavezni tečaj u visokoškolskoj ustanovi te položen ispit za prvog časnika.

Studenti nakon završetka visokog obrazovanja u kraćem roku mogu postati prvi časnici palube tj. zvanje zapovjednika donosi isključivo diploma.

Sama primjena ovog pravilnika tj. školovanje nalaže pomorskim školama i fakultetima određene uvijete po kojima će isti morati imati svjedodžbe o ispunjenju odredbi ISO standarda. Ukoliko školski programi te podaci o opremljenosti kabineta i simulatorima ne budu zadovoljavali IMO standarde, svjedodžbe tih institucija će se smatrati podstandardnim. Nadzor nad tim vršiti će neovisna i ovlaštena tvrtka ili ustanova iz inozemstva. Na kraju ostaje nam da vidimo kako će ovaj novi pravilnik zaživjeti u praksi.

Naša posla

VRATITE NAM POMORSTVO !!

Piše: Ivan Bakalić
Luka Lukin

Sto se dogodilo s našim omiljenim listom!? Dok smo bili Pomorski Fakultet list je disao "pomorskim plućima". Sjećam se riječi tadašnjeg glavnog urednika (koji sada čeka ukrcaj) da se list mora zasnovati prije svega na pomorstvu. I tako je i bilo, uz veći dio lista zasnovan na pomorstvu zastupljeno je bilo pitanje menze i ostalih pitanja na fakultetu. Još se sjećam prigovora jednog od sadašnjeg urednika,

kada sam htio pisati o autima ili o Hajduku: "Što će to u Gregalu, onda se može pisati o svemu, to nije to, mi moramo biti prvenstveno pomorski list". To sam smatrao prihvatljivim i razumljivim jer ipak smo svi mi više-manje pomorci, prošli-sadašnji-budući. Ali...

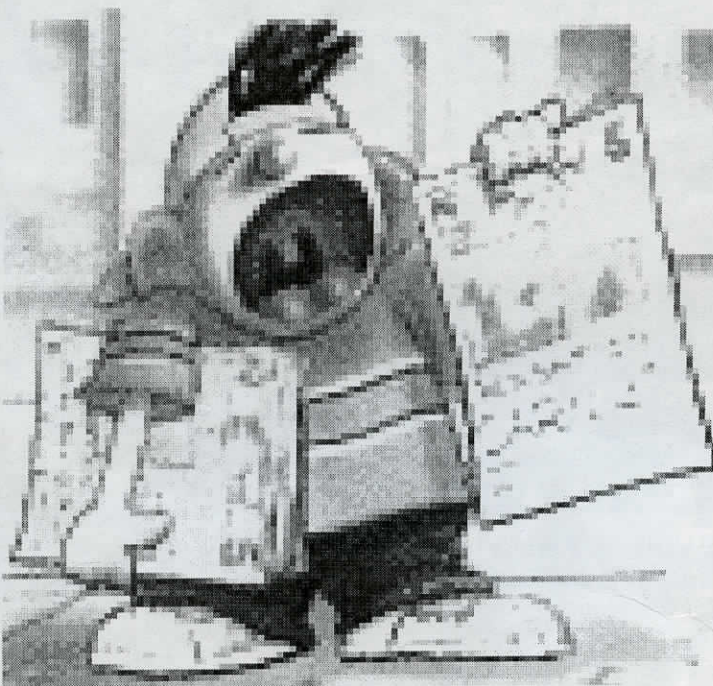
...više nismo Pomorski fakultet već Veleučilište. O.K.

Veleučilište više nije ograničeno samo na pomorstvo, već i na druge bitne gospodarske grane naše županije, (turizam prije svega). A što je sa Gregalom?? Pa koliko toliko većina urednika su pomorci, pa je razumljivo da se i dalje zadrži pomorska orijentacija. Ali...

...suprotno svim očekivanjima Gregal gubi svoj pomorski štih. U sadašnjoj koncepciji

lista, da želim objaviti svoje nekadašnje ideje, je, očito postao svaštara. Pa čak se dolazi i do suludih ideja da se sadašnja rubrika Pomorstvo nazove Struka, a nakon par brojeva vjerovatno bi se potpuno i ukinula. A zašto?

da bi mogli biti neki veliki list, s velikim ambicijama, a Pomorstvo se očigledno ne uklapa u te planove, jer kako kažu ima dovoljno pomorskih listova u prodaji. A zar nema i dovoljno listova kao Globus u prodaji? Znači možemo biti svaštara (obična skripta, op. aut.), umjesto da se potrudimo i da

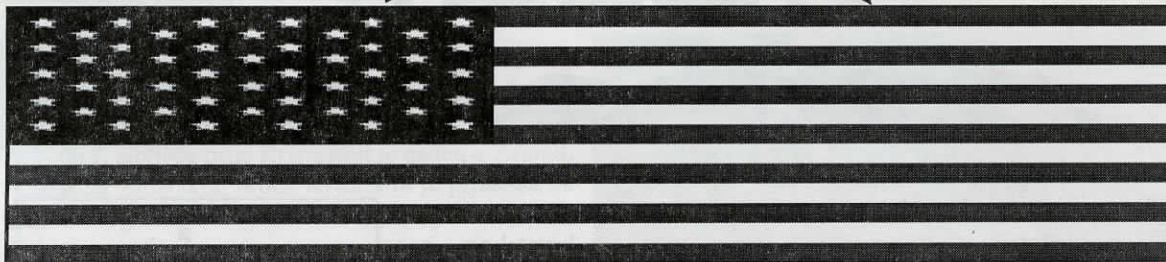

postanemo jedan kvalitetan list baziran prvenstveno na jakim pomorskim tradicijama i da kvalitetni tekstovi u 90% lista razmatraju naš kruh sa sedam kora.

Zar je važnije da mi izlazimo na Ekonomskom fakultetu ili van Županije nego da naše studente, buduće pomorce, koliko toliko, educiramo i informiramo o svom budućem zanimanju.

Svrha ovog teksta nije da se odbiju svi oni koji pišu "ne morske teme", nego da se potakne pomorska svijest u svih nas pomoraca. Zato svi zainteresirani studenti koji žele pisati o pomorstvu i svemu što se tiče mora, neka se trgnu i pomognu da Gregal vrati svoj stari pomorski sjaj.

Naša posla

Jelena Ninčević, ACMT

Pa, ljudi moji, što da vam kažem. Svi su već stvorili mišljenje o nama, na osnovu loših ili dobrih iskustava, a oni manje hrabri (čitaj kukavice) na osnovu vlastitih predrasuda.

Istina je da razlike postoje, ali one nisu velike niti toliko bitne. Trebamo se koncentrirati na ono što nam je zajedničko. Pa razmislite zašto smo mi ovdje. Jednostavno jer ne želimo biti ovdje. Da vam malo to objasnim. Većina nas "jenkija" je i upisala College jer mislimo da nas čeka blistava budućnost u Americi i u svijetu. Dobro, ovo je malo pretjerano, ali u glavnom

godine, a pogotovo pravila konzumiranja alkohola na obrazovnim ustanovama kao što je College.

Druga bitna stvar je da je glazba bila strana, tj. uglavnom englesko govorno područje ne računajući nekoliko tada novopečenih španjolskih poskočica, što znači da nije bilo domaće glazbe što može biti i pozitivna promjena. Ipak izgleda da to nije odgovaralo našim gostima s donjeg kata, ali nije ni svima nama, pa su se ljudi snašli na svoju ruku, osvježili svojim "sokićima" i slušali svoju mjuzu na nekom drugom mjestu poslije partya. A ugled Collegiuma Ragusinuma ostao je postojan (koliko god to bilo). Pametno rješenje, ha?

TKO SU YANKEES ?

istina je da većina nas sanja da ode iz Hrvatske jer ovdje ne vide budućnost za sebe. Postoje i oni koji žele ostati i unaprijediti turizam u Hrvatskoj. Svaka čast, vrlo pohvalno, ali moram priznati da ja nisam u ovoj drugoj skupini. Vratimo se k temi. Ono što nam je zajedničko i ACMT-ovcima i pomorcima je to što što i pomorci žele otići i obići svijet, bar većina vas. More, brod i put u nepoznato. (ovo je već poezija.)

Dakle, kad smo ustanovili zajedničke točke, krenimo dalje. Da ustanovimo stanje.

U prošlom broju Gregala, tj. prvom otkada smo mi ovdje, toliko su nas "nahvalili" da nije potrebno da i ja to činim. U glavnom sve se svodi na to da mi slušamo Backstreet Boyse i pijemo sokiće-limuniće, breskviće i slično jer smo to radili na Halloween Partyu. Ljudi koji su čuli samo taj izvor informacija gradili su svoje mišljenje samo na tome. Nešto u smislu: "To je napisao pomorac, znači da je istina". Ma vidi vruga, a da li je itko uzeo u obzir pravila koja smo mi morali poštovati da bi uopće imali party. Činjenica je da College ima određeni ugled i pravila koja vrijede u Americi, a sada i u nas. Pravila koja se tiču zabrane konzumiranja alkohola prije punoljetnosti, što znači prije 21.

Što nam još preostaje. Morali smo se pridržavati određenih pravila da bi uopće imali party. Mi smo ta pravila prihvatili, bar većina nas, i sasvim solidno surađujemo sa našim dekanom oko tog (i ostalih) pitanja. Treba nam nešto novo i drugačije. Tipični tulumi su već izlizan način provoda. Svaka pozitivna promjena je dobrodošla, a oni kojima to ne odgovara ne moraju se osjećati pozvanima. Negativne vibracije nam nisu potrebne.

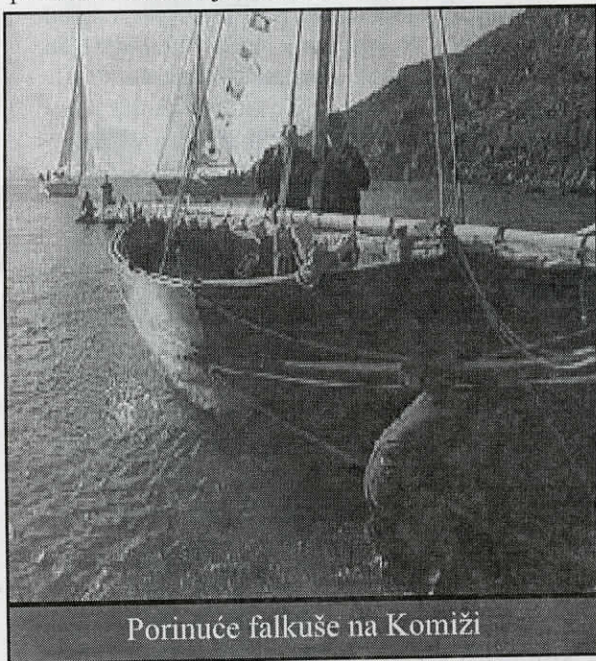
I što još da vam kažem. Ne možemo provoditi vrijeme ovdje braneći se non-stop od svakakvih optužbi. To što netko misli da gradi svoj ugled gadeći i degradirajući druge je čisto balkansko ponašanje, a ja mislim da smo mi kao narod svi iz toga "izrasli". Vrijeme je da se okrenemo novim i boljim stvarima. Vrijeme je da prestanemo tražiti neprijatelje između sebe kao da ih već nemamo dovoljno za vratom s istočne strane

U 21. stoljeće udimo s pozitivnim razmišljanjem, za promjenu.

"Dosta je rata, dok je ostalo još ovo malo Hrvata"

EXPO '98

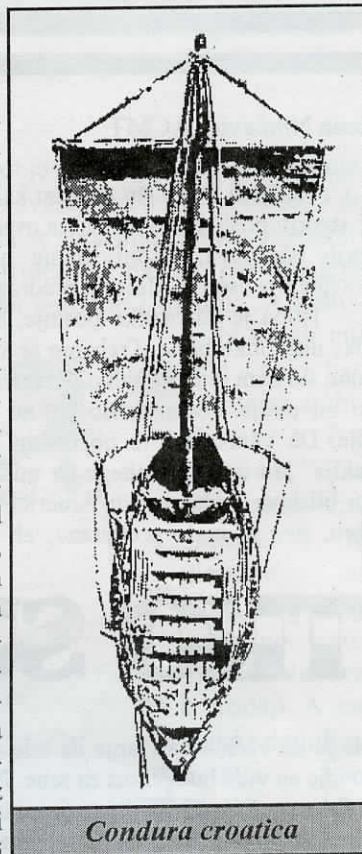
Ideja UN-a da 1998. godina bude proglašena Godinom oceana, a razlog tome proslava 500-te obljetnice iskrcavanja Vasca de Game, velikog portugalskog pomorca koji je otkrio Indiju rezultat će velikom svjetskom izložbom koja će nositi naziv EXPO '98 sa temom Oceani i mora-nasljeđe za budućnost. Ova izložba održat će se u portugalskom glavnom gradu Lisabonu i to od 22. svibnja do 30. rujna, a svrha izložbe je predstaviti ljepote i bogatstva svjetskih mora, pri čemu će sve pomorske zemlje svijeta tj. njih 135 promovirati vlastite ljepote, te atraktivna turistička odredišta. Hrvatska, jedna od tih 135 pomorskih zemalja koje će sudjelovati na EXPO-u '98 predstaviti će se svijetu izložbenim prostorom od 648

Porinuće falkuše na Komiži

m². Hrvatska će za vrijeme predstavljanja na EXPO-u sudjelovati na popratnoj manifestaciji svjetske izložbe nazvane Festival brodova, a posebno će se organizirati Nacionalni dan Hrvatske, koji je određen za 7. lipnja 1998 godine. Hrvatski izložbeni prostor biti će podijeljen u dva "modula", da bi teme oceana i mora bile obrađene u potpunosti. U hrvatskom paviljonu bit će na podovima postavljeno plavo staklo s podzemnim valovima, pjeskom, starim brodovima iz 12-tog stoljeća, reprodukcijama kulturne baštine hrvatskih pomorskih gradova i to sve uz stalne projekcije dijakolora s prekrasnim motivima na temu Jadrana i kulture Hrvatske. Uza sve to Hrvatska na svjetsku izložbu EXPO odlazi s pregledom

razvoja hrvatskog brodarstva kroz povijest, te sa tisuću godina staroj tradiciji **r i b a r s t v a**. Povodom toga u Lisabonu predstaviti će se dva **a u t o h t o n a** plovila-komiška gajeta falkuša, koja će morem stići do Portugala, te staro-hrvatski brod Condura croatica, koji će biti jedan od eksponata izložbe s pregledom razvoja najstarijih i najatraktivnijih brodova Jadrana predstavljenih kroz crteže, makete i prikaze. Na toj izložbi Hrvatska

Condura croatica

će imati što pokazati, počevši od crteža brodova na ulomku keramike s Hvara iz četvrtog stoljeća prije

Početak gradnje Conduite Croaticice za svjetsku izložbu Expo '98

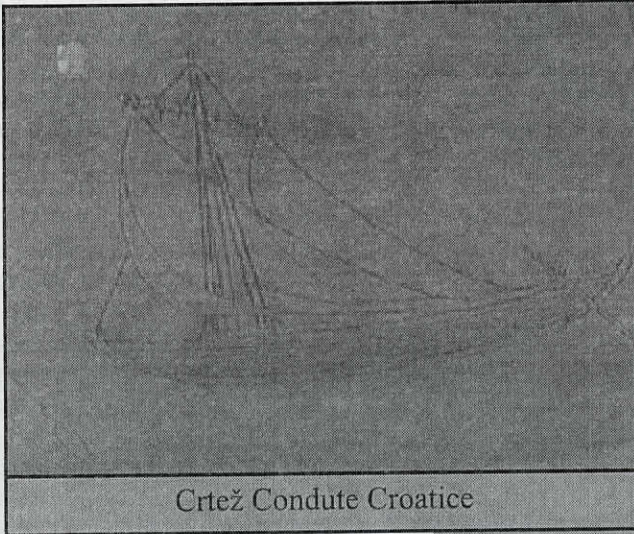
Krista do broda Amorelle izrađenog u splitskom

brodogradilištu. Između tih dviju krajnjih točaka bit će predstavljeni histrijanski brod Nezakcija iz šestog stoljeća prije Krista, Serilia liburnica-liburnski brod iz 1. do 2. stoljeća prije Krista koji je nađen u Zatonu, te maketa zadarskog broda Koka koji je prikazan na raki Svetog šimuna iz četrnaestog stoljeća. Naime,

prikaz prati detaljni opis iz kojeg se jasno vidi da je grad Zadar prije Kolumba imao velike trgovačke brodove. Na izložbi će biti predstavljen dubrovački galijun iz 16 st., te čitav niz eksponata koji će ilustrirati kulturne i trgovačke

veze Jadrana s Mediteranom. Brod, odnosno gajeta, Falkuša je dovršena i kao takva odlazi na izložbu morem, a brod Condura croatica je u rekonstrukciji. Brod Condura croatica dugačak je 7-8 metara, izrađen je na klasičan način s rebrima i oplatom koji su spojeni drvenim i željeznim čavlima. Ti brodovi nemaju kobilicu, ali u zamjenu imaju dvije paralelne gređice koje su pogodne za izvlačenje na obalu i služe kao neka vrsta stabilizatora. Na jednom od brodova nađen je nosač jarbola što nam govori da se uz vesla koristila i snaga vjetra. Nakon stotina i stotina godina ležanja na dnu ninske luke, jednog od sjedišta starohrvatske države, brod Condura croatica

nakon rekonstrukcije zajedno će s komiшком falkušom ujediniti simbole vjekovne težnje za opstankom svih naroda okrenutih moru i pomorstvu.

Crtež Condute Croaticice

Porinuta gajeta falkuša na putu za Lisabon

VIJESTI IZ POMORSTVA

PROTEST GREENPEACEA PROTIV POŠILJKE NUKLEARNOG OTPADA IZ CHERBOURGA

Preko 20 aktivista Greenpeacea protestiralo je protiv pošiljke 24 tone nuklearnog otpada u luci Cherbourg u Francuskoj. Grupa je izvisila transparent na kojemu su upozoravali na neke prošle događaje npr., slučaj Exxon Valdez, Torrey Canyon itd., a sve pod sloganom "ova pošiljka je previše sigurna!". Francuska nuklearna tvrtka COGEMA je ukrcala 60 tkz. (glass logs) nuklearnog otpada hermetički zatvorenog na brod Pacific Swana britanske registracije, nosivosti 3792 tona, izrađenog 1979 god. u vlasništvu British Nuclear Fuels Inc. Pošiljka je upućena za Chubu Electric Power Co. Inc., Kansai Electric Power Co. Inc., Kyushu Electric Power Co. Inc. i Tokyo Electric Power. Brod je isplovio za luku Mutsh Ogawaru u

Japanu.

DVA OBALNA NABAVNA BRODA PRIMLJENA NA PREINAKE

Riječko brodogradilište Viktor Lenac dobilo je 9milijuna USD vrijedan ugovor za produljenje broda Lochnagar (britanske regist., nosivosti 2734 tona, izrađenog 1982 god., kompanije Farstad Shipping Ltd.) kao dio preinake u brod za polaganje cjevovoda. Brod će dopuniti dugo-ročan najam za Asco u Sjevernom moru krajem mjeseca. Posao će biti gotov do kraja svibnja. Smith Lloyd 72, obalni dobavni brod kompanije Smith International, primit će novih 12 metara središnje sekcije u Pan Unitedu u Singapuru. Nove sekcije

imaju 6 tankova za mulj. Četri cementna tanka će se ugraditi na glavnu palubu i 735kW/1000ks pramčani propulzor će se postaviti.

PLINSKE TURBINE: Razlog za upotrebu na trgovačkim brodovima

Plinske turbine su normalan izbor propulzije kad su u pitanju ratni brodovi koji zahtijevaju velike snage, ali kad su u pitanju komercijalni brodovi misli se na upotrebu samo kod relativno malih, brzih brodova kao što su novi RO-RO katamarani kompanije STENA HSS. Od mnogih komercijalnih brodova, jedan od najpoznatijih bio je Finnjet, izrađen 1970 godine, trajekt koji je plovio između Finske i Njemačke. Finnjet je bio opremljen sa dvije plinske turbine tipa Pratt & Whitney FT4S proizvođači otprilike 55MW na osovini, premda je kasnije opremljen sa dizel motorima.

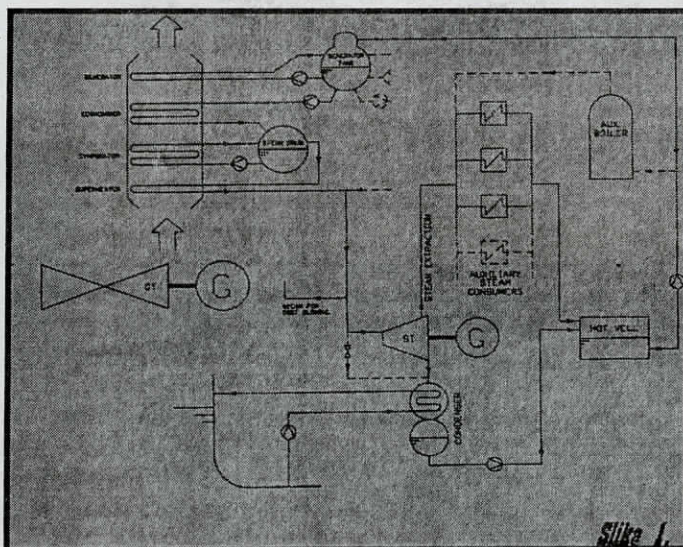
Općenito, plinska turbina smatrana je kao motor vrlo male težine ali vrlo velike potrošnje goriva. Pored male težine tu je nekoliko drugih prednosti uključeno, kao što je mogućnost smanjiti potrošnju goriva ispod potrošnje dizel motora. Zbog, "prirode" plinske turbine, potrošnja goriva je relativno velika: uobičajna vrijednost za 20MW-nu plinsku turbinu pri maksimal-

nom opterećenju je otprilike 230-240g/kWh, dok srednjohodni dizelski motor te snage troši 190g/kWh, uključujući korekcije vrijednosti zagrijanog goriva. Druga, ne tako povoljna stvar je gorivo i to ne bilo kakvo, jer plinske turbine zahtijevaju visokokvalitetno gorivo. Plinska turbina tipa GE LM2500 (General Electric LM2500) zahtjeva destilirano gorivo što u praksi znači lako isparivo gorivo. Cijena skladištenja za lako isparivo gorivo je 1,6 do 2 puta veća od teškog goriva viskoziteta 380cst. Naravno, kada uspoređujemo lako isparivo gorivo sa niski sumpornim gorivom, razlika u cijeni je znatno niža, no kako god bilo u budućnosti je procijenjeno da razlike između teškog goriva i destiliranog goriva će se smanjiti, djelomično zbog poboljšavanja procesa pročišćavanja. Ponekad pitanje lako isparivog goriva se korisno postavlja, zbog toga što je to isto gorivo koje se koristi za pogon dizel automobila, a što se tiče nosivosti broda, brodu će omogućavati više korisnog prostora. Te pogodnosti su donešene na činjenici da se

lako isparivo gorivo može smatrati kao "stateško" gorivo (gorivo budućnosti). Alternativa za turbine je laka industrijska plin. turbina. Korisnost ove turbine je niska, ali zbog niske temperature zapaljivosti, nisko kvalitetno gorivo može biti izgoreno. Primjer upotrebe u pomorstvu imamo kod brodova tvrtke Stena HSS koji koriste ovakve turbine tipa ABB Stal.

KOMBINIRANI CIKLUS

Postrojenje kombiniranog ciklusa (plin/para) je zadovoljavajuće i to sve zbog činjenice da u plin-

skoj turbini praktički sva energija nije iskoristiva kao snaga na vratilu već je to u ispušnim plinovima. Kod dizelskih motora velika količina topline je izgubljena u rashladnoj vodi, što rezultira smanjenjem energije u ispušnim plinovima i na taj način smanjiva snagu parne turbine u slučaju kombiniranog postrojenja (dizel/

para). Što se tiče ciklusa plin/para, mogu biti mehanički COGAS (COMBINED GAS AND STEAM turbine) ili električni COGES (COMBINED GAS AND STEAM turbine Electric). Na COGES postrojenju, oboje tj. plinska i parna turbina napajaju istu električnu mrežu, što olakšava lakšu kontrolu postrojenja. Normalni izbor za velike putničke je COGES postrojenje. Na brzim i laganim trajektima naknadna težina parne turbine i kotlova može biti prevelika: na postrojenju od 25MW težina parnog sustava bila bi otprilike 250 tona. Slika 1 prikazuje COGES proces. Glavne komponente su plinski i parni generator i kotao na ispušne plinove, nadalje, izmjenjivač topline parnog generatora. Koristeći ovaj proces, specifična potrošnja goriva je blizu 170g/kWh, niže nego kod dizelsko-električnog postrojenja, jedina dodatna prednost je lakše vraćanje toplinske energije iz parne turbine. Čak u praznom hodu, plinska turbina proizvodi dosta izgubljene topline pa potreba za radom pomoćnog kotla je rijetka.

Slika 2. prikazuje krivulje specifične potrošnje goriva za postrojenje sa dvije plinske turbine tipa GE LM 2500. Krivulje su prikazane za "čiste", jednostavne cikluse turbina i za kombinirani ciklus koji je prikazan na Sl.1. Rad kombiniranog ciklusa je prikazan bez parne ekstrakcije i sa tipičnim parnim ekstrakcijskim volumenom za putničke brodove.

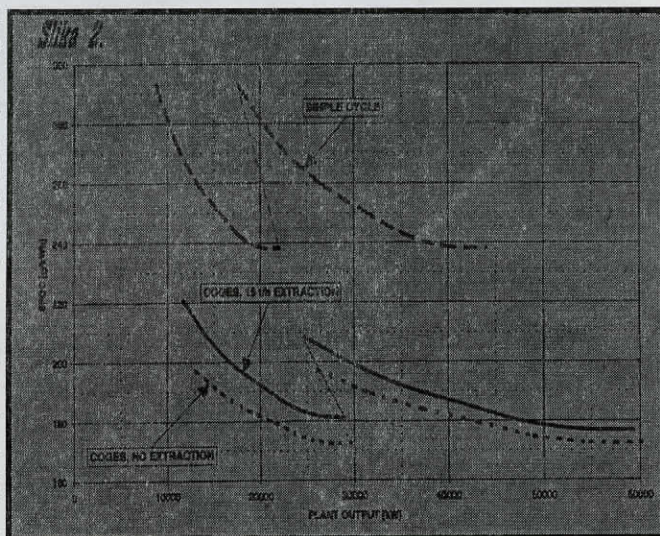
COGES U PUTNIČKIM BRODOVIMA

Napravljeno je nekoliko usporedbi između dizel-električnog i COGES postrojenja za upotrebu u putničkim brodovima. Temelj za usporedbu je bilo 50 MW-no pogonsko postrojenje. Ova snaga može se sresti u COGES postrojenju, uključujući dvije plinske turbine od 20 MW i jednu parnu od 10 MW ili u dizelsko-električnom postrojenju koje uključuje četiri, pet, šest srednjohodnih dizelskih motora. COGES postrojenje je imalo bolju brodsku uklopivost od dizelsko-električnog postrojenja, zato se očigledno povećanje cijene goriva može nadoknaditi. Na putničkim brodovima ovo povećanje cijene možemo nadoknaditi povećanjem broja kabina. Na slici 3. prikazani su smještaji glavnih postrojenja za oba slučaja. Objе plinske turbine su smještene jedna do druge a parna turbina je smještена kao zasebni dio. Razmjerno veliki kotlovi na ispušne plinove su jasno prikazani. U dizelsko-električnoj izvedbi motori su podijeljeni u dva odjeljka. Otprilike 1500m² (16,000ft²) manji prostor strojarnice se može ostvariti sa ugradnjom COGES postrojenja snage 50MW.

Iako je kućište motora manje, ispušni i dovodni kanali plinske turbine zahtijevaju manje prostora. Kada su otvori za ulaz zraka za plinske turbine smješteni na bokovima broda (10m iznad vodene linije), gornje palube mogu se reducirati. Prostor koji je ostvaren na taj način može biti namjenjen za putničke kabine, brodske prostrije, ili skladišta. Usko povezano sa ovim, brodovi koji bi ugrađivali ovakavo postrojenje bili bi manji i tako bi se uštedjelo dosta novaca. Navedeni palubni prostor, uštedjenjem 1500m² podudara se sa preko 40 standardnih putničkih kabina.

Težina za COGES postrojenje je, naravno, niža nego za dizel-električno postrojenje, a razlika je otprilike 8000 tona. Budući da je sačuvana težina locirana nisko te na taj način povećavajući verikalni

centar gravitacije, neki misle da stabilitet brodova sa COGES postrojenjem može biti problem. Kako god, manja istisnina samog broda spašava situaciju. Smanjena strojarnica olakšava niži položaj, posebno skladišni tankovi goriva i mala visina uređaja stvara mogućnost za neznatno smanjenje visine glavne palube ili gaz broda, koji će oboje smanjiti vertikalni centar gravitacije. Ove pojedinosti znače da brodovi sa COGES postrojenjem su jednaki brodovima sa dizel-električnim postrojenjem što se tiče stabiliteta. Općenito, nemože biti rečeno da je lakši pogon zbog toga manje pogodna solucija. U praksi, jedini nedostatak plinske turbine, posebno u slučaju kombiniranog ciklusa sa niskom potrošnjom goriva, je potreba za visokokvalitetnim gorivom. Cijena po kW za brodove sa COGES postrojenjem može biti dovedena na isto. Kako god, ako je zahtjev snaga, tada turbine moraju biti "deratirane", cijena po kW može skočiti i tako u nekim slučajevima COGES postrojenje može biti veća investicija nego dizel-električno postrojenje, gdje snagu možemo "podešavati" postepeno birajući broj cilindara motora. Istrazivanja pokazuju to da ugovori o održavanju od proizvođača dizel motora i turbina su jednakih cijena, ali ugovor za ugovor za održavanje dizel motora tj. kućišta je jedino redovito održavanje obzirom na to da kod plinskih turbina je

neočekivano održavanje. Potrošnja ulja za podmazivanje plinskih turbina je veoma niska, manja od 0,01g/kWh, dok kod dizelskih motora iznosi 0,8g/kWh. Kad se zbroje sve pojedinosti, jedina razlika je u cijeni goriva. Karakteristike za COGES postrojenje je prikazano na slici 2. Što je već zabilježeno, za slučaj putničkih brodova je veoma velika toplinska potražnja, posebno za proizvodnju pitke vode. Na brodovima sa dizel-električnim postrojenjem ova toplina se dobija od kotlova na ispušne plinove, a izmjenjivačima topline rashladne vode motora, i kad to nije dovoljno, sa pomoćnim kotlovima loženim naftom. U slučaju brodova sa COGES postrojenjem, ova toplina se uvijek može "uzeti" iz ekspanzije parne turbine. Tipična toplinska potražnja za putničke brodove u vožnji je veća od 10 MW, sa maksimalnom proizvodnjom pitke vode. Toplina

dobivena od dizelskih motora može pokriti ovaj zahtjev samo u slučaju maksimalnog opterećenja motora. Zbog toga, na "sporim" putovanjima (plovidba kanalima i sl.) kotlovi loženi naftom moraju biti u upotrebi. U slučaju brodova sa COGES postrojenjem, toplina je uzeta iz ekspanzije parne turbine, od koje veći dio topline je dostupan čak i u praznom hodu plinske turbine. Slika 4. pokazuje primjer specifične potrošnje goriva uspoređenu između broda sa COGES postrojenjem i broda sa dizelsko-električnom propulzijom, gdje je uključena potrošnja goriva kotla. Može biti zabilježeno, što je donekle neočekivano, da brodovi sa COGES postrojenjem imaju nižu potrošnju goriva posebno pri manjim brzinama broda, kad to nije puna snaga stroja ali je normalna toplinska potražnja. Na krivulji je vidljivo da potrošnja goriva za COGES postro-

jenje raste sa brzinom, djelomično zbog toga što mora uključiti u rad druga plinska turbina i tako da nam dvije turbine rade na djelomičnom opterećenju umjesto jedne na maksimalnom opterećenju. Drugi razlog za povećanje potrošnje goriva je taj, u primjeru, parna turbina je optimalna za jednu plinsku turbinu na maksimalnoj snazi, tako

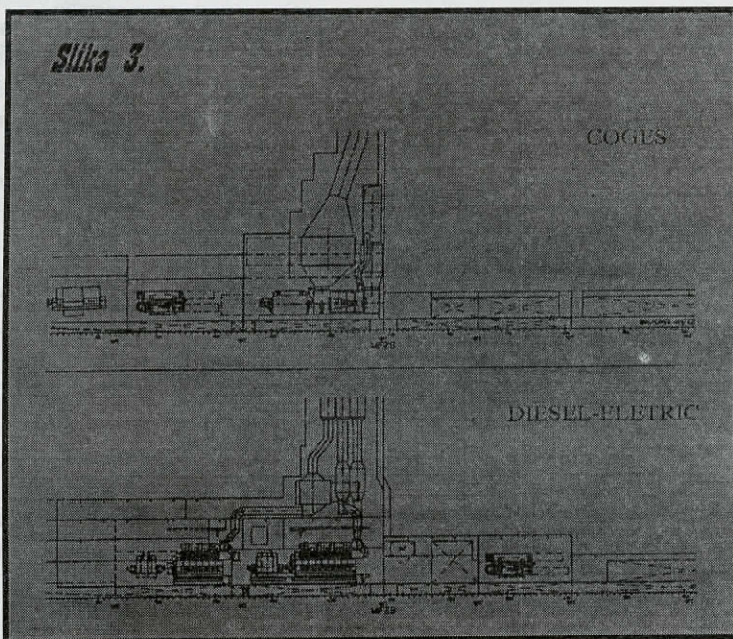
na maksimalnoj snazi imamo više pare dostupne nego što parna turbina može proizvesti. Prava potrošnja goriva za brodove sa COGES postrojenjem ovisi o radnom stanju, ali u slučaju tipičnog putovanja broda, godišnja potrošnja goriva je 7% manja u usporedbi sa brodovima na dizel-električni pogon sa pet dizel motora. Prema tome, dok nije značajna razlika u potrošnji goriva, jedini dodatni trošak dolazi od mnogo skupljeg goriva. Prema istraživanjima, razlike variraju od 1-1,5 milijuna USD godišnje. Drugim riječima, to je jednako 20,000-30,000 USD tjedno. Ako je dodano 30 putničkih kabina u uštedeni prostor, to je manje od 1000USD sedmično po kabini. Povećanje cijene goriva proporcionalno povećava

troškovne razlike, ali unaprijed buduće donošenje zakona kao što je zabrana upotrebe visokosumpnog goriva ili ograničenje ispuštanja NOx plina, značajno će smanjiti te troškovne razlike.

COGES postrojenje je veoma jednostavno u poredbi sa dizel-električnim postrojenjem na teško gorivo. COGES postrojenje ima oko 50% manje komponenti te 6000 metara manje cijevi. Ispuštanje plinova iz plinske turbine, a posebno iz COGES postrojenja, je veoma nisko, u usporedbi sa dizel-električnim postrojenjem. Ovisi o opterećenju stroja i okolnoj temperaturi, tipično ispuštanje plina NOx za plinsku turbinu je 3-5g/kWh a za srednjohodne dizel motore iznosi 11-16g/kWh. Za zadovoljiti iznijetu, točno određenu regulaciju ispuštanja plinova, dizel motor mora biti opremljen sa SCR (selektivni katalizatorski reduktor) sistemom, što

znači nepredviđene troškove ugradnje. Za plinsku turbinu na izgarajuće tekuće gorivo "dry low" NOx sustav je u razvoju, koji cilja na smanjenje ispuštanja NOx plina na 1g/kWh, a isto tako za srednjohodne dizel motore sa SCR sistemom od 90-95% kapacitetom čišćenja. Drugo važno ispuštanje su ugljiko vodici i kancirogeni, što u plinskoj turbini

su niski usporedno sa dizel motorom. Razlog tome je što u dizel motoru mala količina ulja za podmazivanje uvijek prodeu prostor izgaranja i na taj način sudjeluje u procesu izgaranja. Zbog dobre kvalitete goriva, ispuštanje SOx plina iz plinske turbine je veoma niska. Tako, ako postane obavezna zamjena na niskosumpno gorivo, to neće stvarati dodatne troškove za brodove sa plinskom propulzijom. Na brodu sa dizel-električnim postrojenjem, ta promjena značit će naknadno povećanje cijena goriva za 30-60 USD po toni. Na tipičnom putničkom brodu zagađivanje palube za sunčanje zbog čađe i ostalih čestica iz kotla na ispušne plinove je opće poznat problem, koji zahtjeva učestalo čišćenje i ponekad uvrijeđuje put-

nike. Kod brodova sa plinskom turbinom nebi bila vidljiva čađa u bilo kojem stupnju opterećenja pogona. Plinske turbine imaju veoma niski stupanj vibracija. Otkad je uređaj unutar sklopa, stupanj vibracija je mnogo niži od stupnja vibracija kod brodova na dizel pogon. Niža težina postrojenja je također prednost: manja istisnina znači da predviđena snaga propulzije za brodove sa COGES postrojenjem je niža od brodova sa dizel-električnim postrojenjem. Osim toga, manji broj pomoćnih sustava znači otprilike 500kW manje zahtjevne pomoćne snage. Dok je visoka cijena goriva jed-

ina mana COGES brodova, vlasnici putničkih brodova moraju uspoređivati naknadne troškove goriva sa ostvarenim dobitom. Prema tome, ako dodatne kabine i čišćenje paluba za sunčanje

nadomješćuju troškovne razlike, nema razloga za preferiranjem dizelsko-električnog postrojenja. Kako god, glavno pitanje je, kao i obično, tko će biti prvi?, i zašto to nije još nitko učinio?

Prva reakcija brodogradilišta je ta što brodovi sa COGES postrojenjem su puno skuplji od dizel-električnih, baš zbog toga što su različiti. Kad su sve činjenice uspoređene, osposobljena brodogradilišta će dopustiti da brodovi sa COGES postrojenjem postignu istu, ili možda čak manju cijenu. Unatoč tome, ako se cijena razmjerno poveća ili donošenje zakona o ispuštanju otrovnih plinova stupi na snagu, izbor između COGES ili dizel-električnog postrojenja postati će mnogo lakši.

Zahvaljujem kolegici sa ACMT-a na tehničkoj suradnji

Vijesti iz pomorstva

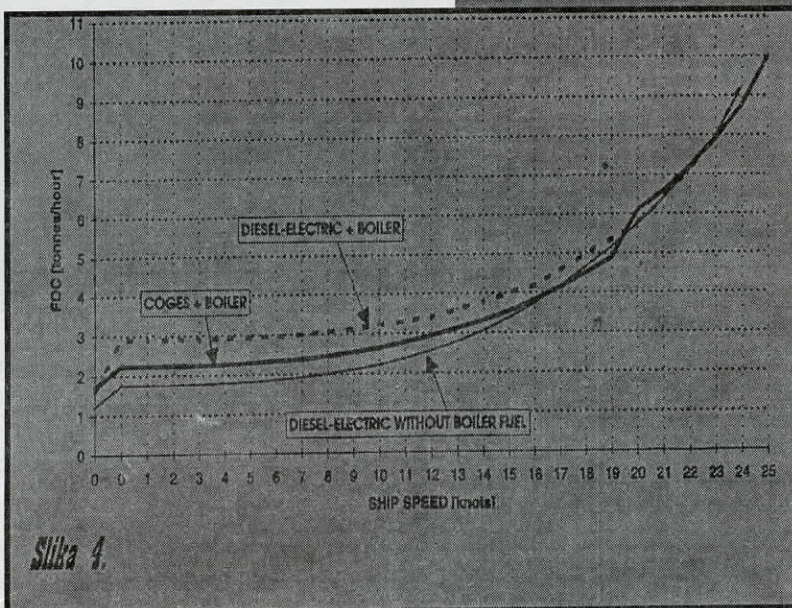
BROJ UBIJENIH I ZATOČENIH UDVOSTRUČEN U 1997 GODINI

Pedeset i jedan član posade je ubijen a 30 je ozlijeđeno tokom napada pirata prošle godine, prema izvješću International Maritime Bureau-a. U njihovom godišnjem izvješću o piratstvu, zaključno do 19. siječnja kažu da je bilo 229 napada na brodove prošle godine. Dok je broj napada u 1996 god. brojio 228, 26

ljudi je izgubilo živote. K tome, pirati su koristili oružje u 68 napada, što je 32 slučaja više nego u 1996 god. Noževi su se koristili u 26 slučajeva. Preko 400 članova posade bilo je zatočeno prošle godine, usporedno sa 194 člana posade u 1996. Brodovi su gorili u 26 slučajeva u protekloj godini za razliku od 6 slučajeva u 1996 god. Oko 163 slučaja je zabilježeno kao pokušaj ukrcavanja pirata te oko 14 otmica. Više od polovice napada

zbiло se u ovih 6 zemalja: Brazil, Indija, Indonezija, Sri Lanka, i Tajland.

Indonezija izvješćuje najviše napada premda broj opada sa 57 na 47. Tajland broji 17 napada, jedan više nego 1996 god. Trideset troje ljudi je ubijeno na Sri Lanki u napadu od Liberation Tigers of Tamil Eelam-a U Indiji broje 12 incidenata. Šest pomoraca umrlo je na Filipinima, a smrt tih pomoraca pripisuje se Islamskoj Liberalnoj Fronti Moro. Kako god, broj napada je smanjen sa 38 na 15. Nigerija izvješćuje 9 napada, što je za 4 više nego u 1996 godini. U International Maritime Bureau kažu da je najviše oružanih napada u Brazilu, dok na Filipinima taj broj opada U Birou zabilježavaju tkz. "trend", u kojem se brodovi otmaju u Sjevernom Kineskom Moru od strane pirata odjevenih u kineske vojne odore, te je na taj način mnogo tereta iskrcano u Sjevernoj Kini.

Slika 4.

POMORSTVO OREBIĆA

BRODARSTVO

Već u 16. stoljeću Orebić je znatno brodarsko središte sa brojnim brodovima manje nosivosti koji plovo uglavnom po Jadranskom moru. Aktivnošću nekolicine orebičkih obitelji (Orebić, Fisković, Zubović, Ljubak, Rusković...) u posljednjem desetljeću 16. st. javljaju se prvi orebički brodovi za plovidbu izvan Jadranskog mora. U prvoj polovici 17. st. mnogi orebički pomorci i brodovlasnici, zbog nepovoljnih pomorskotrgovačkih prilika u Dubrovačkoj Republici, odlaze sa svojim brodovima u sjevernojadranske luke, gdje uz dobru zaradu plovo pod austrijskom i mletačkom zastavom. Oko sredine istog stoljeća, kad su se prilike u južnom Jadranu sredile, orebički se pomorci vraćaju sa svojim brodovima u sastav dubrovačke flote i u njoj sve do propasti i ukinuća Republike vode glavnu riječ. U drugoj polovici 18. st. Orebić je, priljevom pomoraca i brodovlasnika iz svoje okolice prerastao u jedan od najjačih brodarskih središta na istočnoj obali Jadrana. U tom se razdoblju svojom pomorskobrodarskom aktivnošću ističe obitelj Kerša. I u 19. st. Orebić zadržava svoj položaj. U prvoj polovici toga stoljeća orebička obitelj Cvjetković - Flori posjeduje flotu od 15 jedrenjaka duge plovidbe. Pretežno se prevozi rusko žito na tržište istočnoga Sredozemnog mora. U trgovini žitom stekla je veliki kapital i obitelj Mimbelli, koja je iz Stankovića prešla u drugoj polovici 18. st. u Orebić.

Godine 1865. osnovano je u Orebiću Pelješko pomorsko društvo (*Associazione marittima di Sabioncello*) (vidi GREGAL broj 3). Ono je u početku dobro poslovalo i privuklo, uz domaći, znatan kapital iz svih naših obalnih krajeva. Društvo je do 1888.g. sagradilo ili nabavilo 33 jedrenjaka duge plovidbe koji su plovili po svim svjetskim morima.

PIŠE: IVAN BAKALIĆ

Likvidacijom društva nije prestala aktivnost orebičkih pomoraca, iako je ona, u posljednjim desetljećima 19. st. bila prilično smanjena.

□ Ulaz u nekadašnje brodogradilište Pelješkog Pomorskog Društva u Orebićima

Godine 1895.

osnovano je u Orebiću parobrodarsko društvo Braća Brailli koje je do 1908. g. posjedovalo 3 parobroda (Sofia Brailli, Ivan Brailli, Josip Brailli). Između dva svjetska rata Orebić ima svoje parobrodarsko društvo duge plovidbe Alcesu koje od 1931.g. do 1945.g. posjeduje dva parobroda (Karmen i Bosiljka). Prilikom decentralizacije trgovačke mornarice, 1955.g., Orebić, jedini od naših istaknutih pomorskih središta, nije dobio svoje brodarsko društvo, iako je imao dobre uvjete u prvom redu kadrovske.

BRODOGRADNJA

I pored razvijenog brodarstva, brodogradnja se u Orebiću nije nikada osobito razvila. Orebički su brodovlasnici svoje brodove uglavnom gradili na Korčuli i u Dubrovniku. Ipak je 1875.g. Pelješko pomorsko društvo osnovalo u Orebiću svoje vlastito brodogradilište Arciduca Lodovico koje je za 13.g. svog postojanja (do 1888.g.) izgradilo svoja tri posljednja društvena broda (barkove: Ruben S., Zabulon i Jafet II). Brodograditelji su i tome brodogradilištu mahom bili iz susjedne Korčule, ali ih je bilo također iz Istre i drugih krajeva naše zemlje.

600. GODINA OTKRIĆA AMERIKE (1398-1998) *Škoti pretekli Kolumba*

STO GODINA PRIJE KOLUMBA

Mnogi pisci, a prije svega povjesničar F.J.Pohla u njegovom djelu "Atlantic crossings before Columbus"-1961, pisali su o ekspediciji koju je vodio škotski princ Henry Sinclair 1398. Ta ekspedicija istražila je sjevernoistočnu obalu Sjeverne Amerike. Dakle skoro sto godina prije Kolumba Henry Sinclair je sa svojim Škotima lutao među sjevernoameričkim Indijancima iz plemena Mikmak, koji su ga zapamtili kroz legende kao poluboga pod imenom "Glooscap".

TKO JE HENRY SINCLAIR?

Rodio se 1345 god. kraj Edinburga, a već je sa 21. godinom postao vitez. U slijedećih nekoliko godina postao je grofom bogatog imanja u Škotskoj, vojvoda Oldenburga u Danskoj, prvi Earl od Norveške, te gospodarom otočja Faroese, Shetland i Orkney. Već zbog tih svojih posjeda bio je orjentiran na more i često ih je obilazio brodom. Pošto je imao i normanske krvi bio je u vrlo dobrim odnosima sa norveškim dvorom. Vjerojatno je tu i došao u dodir sa pričama o dalekim putovanjima Vikinga na Zapad do zemlje Vinland. Njegova prva žena bila je usto i praunuka kralja Švedske i Norveške Magnusa Ericssona. Upravo je taj kralj uputio ekspediciju koju je vodio Paul Knutsson sa ciljem da ustanovi zašto propadaju vikinške kolonije na Grenlandu. U devetogodišnjoj "odiseji" ekspedicija je stigla daleko u unutrašnjost američkog kontinenta. Došli su čak do Minnesote gdje su nakon brojnih sukoba s

Indijancima, odlučili vratiti se natrag. Vratili su se neobavljena posla 1363. godine. Princ Henry vjerojatno je za ovu priču čuo preko žene.

Vjerojatno će se mnogi začuditi gornjem naslovu. "600 godina otkrića Amerike...", a mnogi će pomisliti da se radi o grešci, jer se prije 5 godina slavilo 500 godina Kolumbova otkrića. No, ne radi se o grešci jer su Škoti za oko sto godina pretekli Kolumba.

PRIPREME ZA EKSPEDICIJU

Princ Henry je na svom teritoriju vladao potpuno neovisno od škotkog kralja. Imao je ovlasti da kuje vlastiti novac, stvara vlastite zakone i da nosi krunu. Njegove ambicije međutim su bile puno

veće od toga-htio je postati gospodarom čitavog sjevernog mora. Stoga je postavio za svoga admirala Nikolu Zenoa, poznatog moreplovca iz Venecije. Nikola je 1393.godine poveo prvu ekspediciju po sjevernim morima sa ciljem da kartografira to područje. Ta karta koja je prikazivala ne samo Grenland, već i nepoznatu zemlju na Zapadu imenom Estotiland, važila je u slijedećih 150 godina kao najpreciznija karta tog područja. U to doba među ribarima je kružila priča o zemlji na zapadu čije su vode pune riba. Princ Henry Sinclair odlučio je istražiti te nove zemlje i u tu svrhu je opremio 13 manjih brodova od kojih su dva bila pokretana veslima.

MEĐU INDIJANCIMA

Henry je iz Škotske otplovio u travnju 1398., a nakon mjesec i po plovidbe stigao je do nekog velikog otoka (vjerojatno Newfoundland) odakle su ga istjerali neprijateljski nastrojeni domoroci. Flota je zatim otplovila do obala današnje Nove Škotske (To ime je međutim obala dobila tek u

16.st.) . Dio ekspedicije se potom vratio nazad u Škotsku, a princ Sinclair je ostao sa dva broda i stotinjak ljudi. Tu je ta grupa Škota živjela u miroljubivom odnosu sa Indijancima plemena Mikmak. Nakon što je prezimio u logoru što ga je

podigao, Sinclair se sa svojim ljudima uputio morem na jug, da bi opet prezimio na području Massachusettsa. Boravak na tom području potvrđuje nam i nadgrobna ploča sa uklesanim grbom škotskog klana Gunn. Naime, u to vrijeme je umro jedan od Sinclairjevih ljudi, sir James Gunn.

KAKO JE OVA PRIČA SAČUVANA

Ova priča ostala je sačuvana zahvaljujući pismima koje je slao Nikola Zeno svom bratu Karlu u Veneciji. Ta pisma objavio je njihov potomak 1558.g. Povjesničari to djelo nazivaju "Zenoove priče" i upravo su te "priče" služile su kao osnova Pohlove knjige.

Big Blue

S

Piše: Barić Robert

vima onima kojima treba avantura da bi životu dali smisao, ovaj će članak možda pomoći. Na ljeto '97 razgovarao sam sa čovjekom koji se radi godina i zdravlja morao prestati baviti ronjenjem. Tom prilikom rekao mi je da mu je ronjenje najbolji dio života. Koliko je ronjenje lijep i zanimljiv sport ne može se riječima opisati. Ali može postati i veoma opasan ukoliko se ne poduzmu određene mjere. Brojne smrti ronioca to i dokazuju. Ljudi danas rone u različite svrhe. Bilo rekreativski, istraživački ili na taj način zarađuju za život, pravila su ista. Poštujući ta pravila osigurat ćete sebi ugodno i sigurno ronjenje. U svijetu se najčešće roni rekreativski i sportski, na dah ili sa autonomnim aparatom za disanje na komprimirani zrak. U ovom članku biti će riječi o podvodnom ribolovu, opremi, pravilima i tehnici ronjenja na dah.

Ronilačka maska treba imati što manji volumen, što veći vidokrug i treba dobro brtviti uz lice. Disalice je pričvršćena za remen maske i treba biti ne duža od 40 cm i široka oko 20 mm. Peraje trebaju biti odgovarajuće veličine i elastičnosti. Početnicima je lakše koristiti elastičnije peraje dok iskusniji sa čvršćim perajama postižu veće brzine. Radi zaštite od hladnoće koristi se mokro neoprensko odijelo sa rukavicama i čarapama. Da bi se ugodila plovnost ronioca s odijelom, treba imati pojas s odgovarajućom količinom olovnih utega. Pojas treba imati sigurnosnu kopču pomoću koje se utezi lako odbacuju ukoliko je to potrebno. Ronilački nož je napravljen od nehrđajućeg čelika i plastike i pričvršćen je na potkoljenicu.

Teoretski, prosječna netrenirana osoba maksimalno udahnuvši zrak može izdržati pritisak na oko 20 m dubine. Volumen udahnutog zraka na 10 m smanji se na 1/2 volumena na površini, na 20 m na 1/3 i kad bi takva prosječna osoba zaronila dublje došlo bi do ugnječenja pluća. Međutim, trenirane osobe mogu podnijeti mnogo veće pritiske bez ugnječenja pluća koja bi se s obzirom na promjenu volumena pluća mogla očekivati.

Prosječan odrastao muškarac može zadržati dah 30 do 90 sekundi. Ukoliko se hiperventilira (povećanje dubine i frekvencije disanja prije zadržavanja daha)

produžuje se na 3 do 4 min, a udisanjem čistog kisika dah se može zadržati 5 do 7 min. Na duljinu ostanka pod vodom pozitivno utječu što veći kapacitet pluća, odmornost, dobra kondicija i što manja fizička aktivnost za vrijeme zarona. Negativno utječu strah te hladnoća.

Sportisti obično rone do 25 m i ostaju pod vodom 1 do 2 minute.

Sa disalicom se diše rijetko i duboko jer se tako smanjuje količina ponovno udahnutog

potrošenog zraka iz disalice. Nakon maksimalnog udaha, radi što ekonomičnijeg iskorištavanja vremena pod vodom, zaranja se relativno brzo. Prilikom zaronjavanja pritisak nastoji zgnojiti ronioca. Ali budući da su ljudska tkiva sastavljena većinom od vode, nestlačiva su. Problem su samo

tjelesne šupljine ispunjene zrakom kao što su sinusi, srednje uho i prsni koš. Ovaj problem se uspješno rješava izjednačavanjem pritiska. Izjednačavanje pritiska u ušima vrši se gutanjem ili puhanjem kroz začepljeni nos (Valsavijev manevar). Izjednačavanje pritiska u ušima prati karakterističan zvuk "klik". Ako izjednačavanje pritiska ide teško ne smije se spuštavanje forsirati pod svaku cijenu jer bubnjić može puknuti. Prodor hladne vode u srednje uho izaziva intenzivnu bol i može doći do gubitka svijesti. Također se treba izjednačiti pritisak u masci stalnim puhanjem zraka kroz nos u masku.

Za vrijeme zadržavanja daha, zbog trošenja kisika za održavanje metaboličkih potreba, količina kisika u plućima se smanjuje, a CO₂ se povećava. Ovo refleksno djeluje na centar za disanje u mozgu da se otpočne s disanjem. Najsposobniji ronionci na dah najčešće stradaju tako da snagom volje suzbijaju osjećaj potrebe za zrakom, kasno počnu s izronjavanjem i bez ikakvog drugog upozorenja dolazi do gubitka svijesti. Ako se ronioncu u moru bilo što desi, ishod slučaja veoma ovisi o roniočevu pratiocu. Zato NIKAD NE RONI SAM. Ukoliko se roni zbog podvodnog ribolova, pratilac je u barci. Ne smije se forsirati ostajanje pod vodom. S hiperventilacijom se ne smije pretjerivati (najviše 3 do 4 udaha), a inhalaciju kisika se nesmiije prakticirati. Roniti smiju samo zdrave osobe (respiratorni sistem, srce,...). Zakonski, ronilac treba imati crvenu plutaču na površini radi boljeg uočavanja od strane glisera i dugih plovila. Na tržištu se mogu naći specijalne plutače s konopom koji s odmotava prilikom zaronjavanja i namotava prilikom izronjavanja. Podvodnim ribolovom mogu se uspješno baviti osobe koje su dobro savladale tehnike ronjenja i mogu zaroniti minimalno 15 metara. Podvodna puška ispaljuje čelično koplje na koje se navidaju osti ili harpun). Jednako često se koristi puška na komprimirani zrak kao i na gumu. Za uspješan ribolov potrebno je još poznavati ponašanje pojedinih riba, teren, mjesta na kojima se riba češće nalazi. Kameniti tereni prepuni rupa, velikih stijena i pukotina obitavališta su dobre ribe. Neki ribolovci imaju u barci sonar koji otkriva podvodne hridi i plićake, mjesta na kojima se može uloviti dobra riba. Često se lovi "na čeku". Zaroni se na mjesto gdje se očekuje riba, legne se na dno i čeka da se riba približi. Tako će ronionca riba teže opaziti. Da bi se spriječilo razuzdani i nehumano ubijanje ribe, doneseni su zakoni koji reguliraju ribolov. Tako je dozvoljeno loviti podvodnom puškom (ako se prethodno plati dozvola) samo tokom dana, od izlaska do zalaska sunca, i to na dah bez posebnih pomagala koja bi produljila ostanak pod vodom i povećala brzinu kretanja (izuzev peraja). Zabranjeno je koristiti bilo kakve kemikalije (vapno, modra

galica, itd). Zabranjeno je loviti na nekim područjima jadranske obale, npr. Stonski zaljev, ušće Neretve, područja nacionalnih parkova itd. Smije se loviti samo odrasla riba, tj. ona koja po veličini zadovoljava zakonske kriterije. Smije se loviti vrstu riba samo u sezoni lova na tu vrstu. Bez obzira na zakon, svaki bi ronilac trebao imati moralnu obavezu prema moru jer ribe je sve manje a more je sve zagađenije.

Vijesti iz pomorstva

RASPRSNUT CJEVOVOD MOBIL-a UZROKOVAO ISPUŠTANJE NAFTE U NIGERIJU

Rasprsnut cjevovod korporacije MOBIL u Nigeriji ispustio oko 6,1 milijun litara/1,6 milijuna galona sirove nafte. Dogadaj se zbio 12. siječnja 1998 god. Iz Mobila kažu da je nafta potekla iz obalnog cjevovoda koji se proteže 1,6 kilometara duž sjeveroistočne obale. Nafta je isticila iz cjevovoda spojenog na obalnu platformu sa skladišnim terminalom u nigerijskoj državi Akwa Ibom. Puknuće je 384 kilometara/240 milja od Lagosa. Iz Mobila su poslali stotine ljudi sa opremom uključujući brodove i helikoptere da očiste nastalo onečišćenje. Za ovo ispuštanje kažu da je najveće u povijesti Nigerije. Najgore zagađeno područje blizu ušća rijeke Pennington. Oblažnje riborsko selo je zagađeno i u Mobilu planiraju nadoknaditi štetu lokalnom stanovništvu a ispričali su se stanovništvu preko lokalnih novina 20 siječnja. Dan prije, u znak protesta stanovništvo Ibena blokirali su ulaze na objektima Mobila.

FANTOMSKI BROD NESTAO SA 2,5 MILIJUNA USD VRIJEDNIM TERETOM

Potruga se nastavlja za fantomskim brodom koji je prevezio jutu vrijednu 2,5 milijuna USD. Brod "Ch-sun Hope" nakrean sa 9000 tona jute u luci Mongli, država Bangladeš krajem 11 mjeseca '97 god. i trebao je doploviti u Paranagvu, Brazil, krajem 12 prošle godine. Zadnje je viđen kada je uzmao gorivo u luci Colombo, Sri Lanka, 14.11.'97. Ne postoje nikakve informacije o brdu, ali se vjeruje da je nosivosti 15,176 tona i da je izrađen 1983 god. Zapovjednik je Filipinac a ostala posada su kinezi. Vjeruje se da je brod iskreao teret i da je juta prodana.

Zdravstvena problematika na brodu

Piše: Maro Bošnjak

Brod je ne samo radno mjesto nego i prebivalište ljudi na moru koji također trebaju imati osnovne životne potrebe i komfor što ga imaju i stanovnici na kopnu. Među te potrebe spada i zdravstvena zaštita pomoraca koji plove bez liječnika. Suvišno je naglašavati da je zdravlje najveće bogatstvo svakog čovjeka, te da je ono uz ostale blagodati temeljni faktor koji diktira profesionalnu orijentaciju u svakom zanimanju, pa tako i u pomorstvu. Da bi se donijela ocjena o zdravstvenoj sposobnosti radnika, uvedeni su liječnički pregledi na temelju kojih se odobravaju ili zabranjuju one djelatnosti koje radnik, s obzirom na svoje zdravstveno stanje nije sposoban obavljati. Drugim riječima, na temelju zdravstvenog statusa i službenih propisa bira se posada za pomorske djelatnosti. Međutim, zdravlje je stalno izloženo potencijalnoj opasnosti od različitih bolesti i ozlijeđa koje ga mogu u svako doba ugroziti. Dok se u takvim situacijama bolesnik na kopnu obraća liječniku, dotle se bolesnik na moru za pomoć obraća pomorcu kao najbližem susjedu. Zbog toga školovani pomorci moraju biti dobro upućeni u pružanje prve pomoći na brodu. U tom smislu je u svim pomorskim školama uvedena nastava brodske medicine kao obveznog predmeta.

Specifičnosti prve pomoći na brodu:

1. Pomorci ploveći od jednog kontinenta do drugoga dolaze u situaciju da obole od najrazličitijih bolesti. Zbog toga pomorce treba upoznati s karantenskim, tropskim i ostalim bolestima koje se rijetko ili nikada pojavljuju u njegovom rodnom kraju.
2. Posada je u pojedinim pojasevima zemlje izložena različitim klimatskim i meteorološkim utjecajima. Takve promjene mogu u osoba labilna zdravstvena stanja izazvati ozbiljne bolesti.
3. Budući da na moru prijete opasnosti od utapljanja, pomorci su u takvim situacijama prisiljeni da spašavaju sebe i druge.
4. S obzirom na brodsku higijenu - u koju spadaju održavanje zdrave pitke vode i hrane, te čistoće

broda, smrtni slučajevi, porodaj, opasni tereti kao i niz ostalih higijensko-preventivnih mjera - od pomoraca se zahtijeva odgovarajuće znanje s obzirom na zaštitu osoblja i obavljanja takvih zadataka.

5. Pomorci češće dolaze u kontakt s otrovnim ribama čiji ugrizi ubodi ili njihovo meso upotrebjeno kao jelo imaju tako jake otrove koji uz različna bolesna stanja mogu uzrokovati smrt.

6. Za slučaj rata, bilo klasičnoga, bilo nuklearnoga, treba upoznati pomorce s patologijom ratne medicine.

7. Brod je i radno i stambeno mjesto ljudi na moru na kojemu za razliku od kopnenih i zračnih transportnih sredstava, pomorac dugo boravi, pa provede čak i čitav radni staž. Na brodu je neizbježna vibracija broda i šumovi. Osim toga, ograničen prostor kretanja, odvojenost od obitelji, seksualna apstinacija, stalni susret s istim osobama i drugo. Zbog toga treba obratiti pažnju na psihoneurotske komponente i testiranjem provjeriti svakog pomorca dali je po svome zdravstvenom stanju sposoban za brodski život. Trebalo bi u pružanju zdravstvene pomoći poučiti ne samo nautičare i brodstrojare, nego i čitavo osoblje broda. Nažalost, posljednji polaznici pomorskih škola u svome mladenačkom zanosu nastavu prve pomoći na brodu shvaćaju kao nešto suvišno i tuđe, a ne kao neophodnu potrebu o čijem zahvatu često ovisi život pomoraca. Ovom prilikom treba naglasiti da je zdravstvena izobrazba mnogo važnija za osoblje na brodu, nego za stanovnike na kopnu, te da bi se ono kroz školsku nastavu i praksu trebalo temeljitije u njoj osposobiti. Nije namjera ovog članka da pretvara pomorce u zdravstveno osoblje, nego se postavlja pitanje kako će kvalitet prve pomoći na brodu pružiti onaj pomorac koji nije nigdje i nikada stekao potrebno znanje i vještinu u načinu spašavanja svoga i tuđega života.

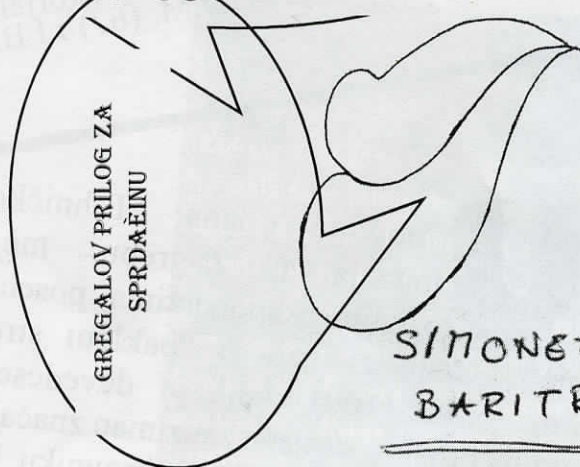
GREGAL TRIBUNE

PRILOG SKRIPTARSKOG LISTA GREGAL ZA SPRDAČINU

SADRŽAJ:	2
SKRIPTARSKI TEKSTOVI	2
VIJESTI IZ BUDUĆNOSTI	2
MALA PEŠK PRIČA	2
10 ZAPOVIDI	2
JELI	2
VICEVI	2
KRIŽALJKA	2
	<hr/>
	16

هنسقشدهقنسد [خمشلثقل
شظلخمهقح
ع ((هشیقحس

SIMONETA
BARITRAX 48,9

VIJESTI IZ BUDUĆNOSTI

Nakon višegodišnjeg remonta školskog broda Naše more, na konferenciji za novinare obznanjeno je da bi ovaj brod mogao zaploviti do konca ove godine.

Na 1013. sjednici Sabora RH, na kojoj je bilo riječi o novom zakonu o studentskom zboru, nakon mukotrpnih izlaganja sabornika donesena je odluka da se regres za smještaj studenata ponovno vrati na 147 kn, a razlog tome je uvođenje novog poreza na PDV.

Izašao je 10. broj profitabilnog studentskog lista GREGAL, koji je svojom pojavom u javnosti izazvao pravu buru negodovanja, a najviše kod zimbabwejskih gerilaca koji su ovaj broj plaćali u pretplati 10\$, a sad će morati plaćati 12\$.

Na poticaj starijeg studenta D.M. na Veleučilište je uvedeno održavanje predavanja preko televizije, a novina je da se sada ispiti pola_u tako da student svoje odgovore snimi na video kazetu i iz doma pošalje profesoru kod kojeg polažu ispit. D.M. je bio vrlo zadovoljan _to je ostvario svoj dugogodišnji cilj i za Gregal je izjavio da se tek sada neće dizati sa svoga kauča.

Zbog vremenskih neprilika koje su pogodile dubrovačko područje, a svemu tome kriv je famozni El Niño, akademska godine je prekinuta. Točnije zbog prokišnjavanja menze koje se nalazi na 4. katu Veleučilišta u Dubrovniku, a time i ostalih djelova zgrade, studentima je onemogućeno normalno odvijanje nastave.

Zbog učestalog oglašavanja požarnog alarma, na Veleučilištu, organizatori tečaja protupožarne zaštite došli su na ideju da se tečajevi održavaju poslije studentskih zabave koje se priređuju u Caffè baru "Kolumbo".

Od ove godine, svi preplatnici GREGAL-a i oni koji to nisu, ubuduće će moći svoju pretplatu plaćati putem GREGAL - express kartice.

U ekološkoj akciji koja je održana na Veleučilištu, a sve to povodom proslave dana ovog svjetski cijenjene ustanove, naročito su se istakli okorjeli studenti L.L. (68), D.M. (67) i I.B. (63).

U povodu dana Tehničkog muzeja u Zagrebu, me_u ostalim eksponentima, posebno mje sto zauzeo je "pakleni stroj" prof. N.K. (100), koji je devedesetih godina prošlog stoljeća zauzimao značajno mjesto na Veleučilitu u Dubrovniku kao aparat za kavu.

10 DALMATINSKIH ZAPOVIDI

1. Čovik se rodi umoran i živi da se odmori
2. Ljubi krevet svoj ka' samoga sebe
3. Odmaraj se danju da noću možeš spavat
4. Ne radi - rad ubija
5. Kad vidiš nekoga da se odmara, pomози mu!

6. Ne čini danas ono što možeš sutra
7. Radi manje nego možeš, a ono što možeš pribaci na drugog
8. U lađu je spas - od odmaranja niko nije umra
9. Rad donosi bolest - ne umri mlad
10. Kad poželiš raditi sidi, pričekaj, vidit' ćeš da će te proć'

MALA PEŠK PRIČA

Kad san doša doma čekala me mistancija. Sa vrata san odma zavika: Kakva je ovo mistancija. Žena mi je rekla da je jutros zbronzala na M i da je zato mistancija. Ja san se odma pomiri s tin i zgnjuri san duboko u natatu. Iza toga san si u drntelju, uključi ŽD player i sluša the CEFFEIDS. Nakon minaest minuta san znadi i obznadi san se u bitvinaest više manje kvarat. Nakon toga san zblidi vanka i na oglasnoj pločici san vidi plakat za veliki pešk party. Odluči san brkfnjit i žfeadit na pešk party. Nakon toga san pošu u zblenzu i naruči pečenu božetinu uz trinaest litri blitvi. Kad san sve to zbadio POŠA san u WWW.C.zahod klafiti. Jedan čovjek je uša iza mene i kad je sve to vidi, kratko je komentira: eaeaaedrrr . Nakon toga san se vrati doma i zbronzala na Ž tri četiri puta nakon čega je i ona bila sretna.

Special report: Čudovište iz Loh Jelačića

Izvještava specijalni dopisnik iz metropole. Brojni stanovnici Metropole nagrnuli su uspaničeni u policijsku upravu grada Zagreba radi još službeno nepotvrđene vijesti da se na Jelačić placu pojavilo čudovište koje je po izgledu identično čudovištu Nessi iz jezera Loh Ness u Škotskoj (inače Loh na škotskom znači jezero). Čudovište, popularno nazvano Jeli (po Jelačić placu), se sudeći prema riječima uzbuđenih očevidaca, pojavilo na nekoliko minuta, a onda ponovo zaronilo u dubinu. JELI to stvarno čudovište ili je JELI samo plod masovne mašte? No, jedan od očevidaca uspio je ovjekovječiti JELI fotografskim aparatom. JELI se čudovište pojavilo, ili ne, MUP Hrvatske ne želi se očitovati, već su izdali priopćenje u kojem se kaže da je istraga u tijeku. Tko zna JELI?

LUKSA CICOVACKI
(21) student, Dubrovnik

SVADLJIVA I AMBICIOZNA CRNKA MI JE OPSESIJA

Cijenim humano i nesebične djevojke, naglašenih moralnih vrijednosti, a zazirem od posesivnih i ovoličnih. Mislim da je svaka zgodna djevojka za pamćenje, no lijepo lice i tijelo ne znače puno bez osobnosti. Nije dovoljna samo ljepota, žena mora znati kako se ponašati da ne bude samo vulgarna ljepotica, jer takva malo kome može biti lijepa.

Idealna žena, po meni, je crnka, profinjena lica i tamnije puti. No, sve to nije dovoljno nije li i ambiciozna. Mora znati što želi u životu i imati naglašenu osobnost, nešto samo njoj svojstveno i prepoznatljivo. Mora imati smisla za humor, ali i biti pomalo svadljiva, jer se takve žene nikome ne ulizuju. Istina, žena koja je moj ideal, pomalo je i uobražena, što je opet posljedica njezinih ambicija. No, valjda će u svojoj karijeri ostaviti malo mjesta i za muža i obitelj. Takvu je ženu doista teško pronaći, ali uspije li mi to, nikad je neću zaboraviti.

Zašto položiti godinu kad se može pasti, te utvrditi gradivo, a što se tiče komentara na text (gore) nije potrebno ništa komentirati.

-Što radi kostur u grmu? to se plavuša igrala skrivača pa je nikad nisu našli

-Koja je razlika između plavuše i Porschea?
Porschea nikad ne bi posudio prijatelju.

UDE PLAVUŠA U TRAMVAJ I PRIMI SE ZA RUKOHVAT. "U REDU JE, MOZETE PUSTITI, JA DRŽIM"

PLOVI PLAVUŠA ČAMCEM PO ŽITU..... UGLEDA JU DRUGA PLAVUSA. KOJA SE VOZILA U AUTU, I KAŽE, "E ŠTO SI GLUPA. PLOVIŠ PO ŽITU. DA ZNAM PLIVATI, SAD BIH TE ISTUKLA"

IDU DVIJE PLAVUŠE ULICOM. NA ULIČNOJ LAMPI JE BIO OBJEŠEN OGLAS DA SE IZNAJMLJUJE STAN. I DODU PLAVUŠE PA POKUCAJU NA LAMPU, KAKO BI IZNAJMLE STAN. NITKO NE ODGOVARA. POKUCAJU PONOVRNO. PRVA PLAVUSA: AJDE IDEMO. NEMA NIKOG DOMA. DRUGA: MA KAKO NEMA VIDIŠ DA JE SVIJETLO UPALJENO.

STO PIŠE PLAVUŠI NA GROBU?
NAPOKON LEŽI SAMA

Zašto plavuša ne voli dobiti svoju bebu?
Zato jer je jako boli kad podgrijava mlijeko.

Koliko treba plavuša da zatvori krug?
- Dvije! Jedna se kupi, a druga da joj doda fen.

Zakaj plavušu pokapaju u trokutasti kovčeg?
- Čim legne rasiri noge.

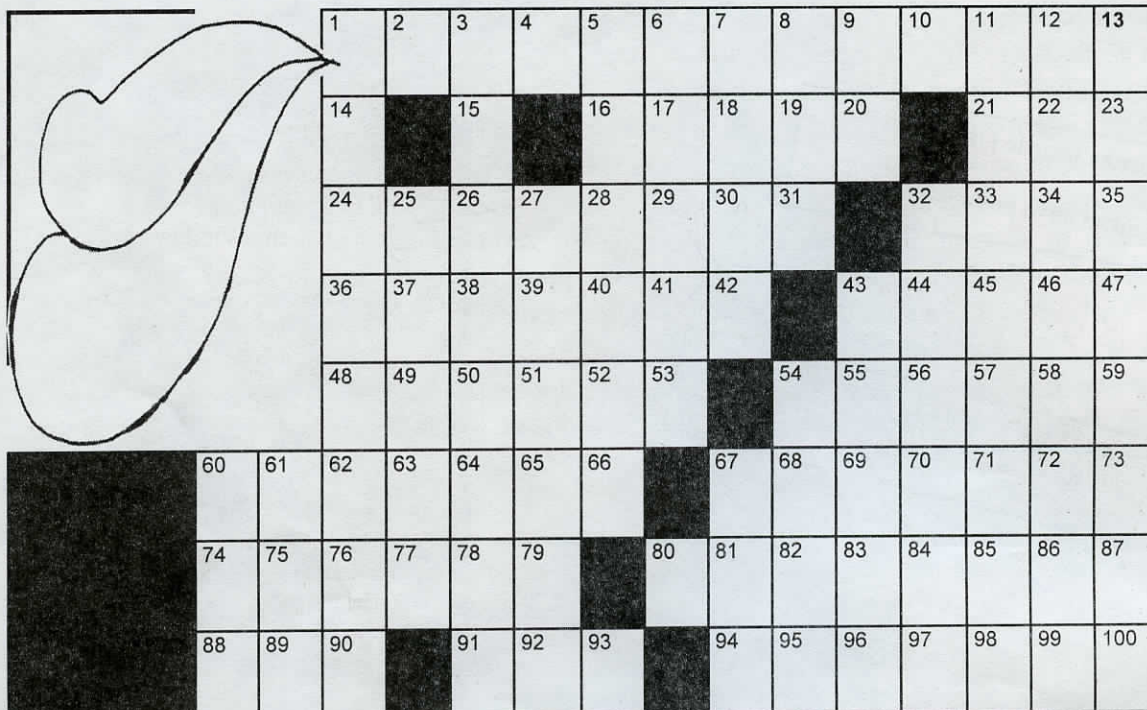
Što je plavuša između dvije crнке?
Umna blokada!

Zasto plavuša nosi šal oko vrata kad radi na kompjuteru?
- Ima otvorene Windowse.

Šta kaže plavuša kad sazna da je trudna?
• Jeste sigurni da je moje?

Kako se zna da je plavuša radila na PC-u.....?
Po ostacima korektora na ekranu.....

GREGALOVA POLUNAGRADNA KRIŽALJKA

VODORAVNO:

1. ČIJI MIRIŠU LANCUNI? 13. 14. AKO JA REČEM LURIFIKACIJA TI ČEŠ REĆI...? 15. I 16. ZBOG DIGITRONA JE...? 21. ABC 24. TKO IZAZIVA BURU NEGODOVANJA 32. ŠTO U KOLUMBU MOŽETE DOBITI? 36. UPIŠITE ONO ŠTO STUDIRATE 43. UPIŠITE ONO ŠTO BI VOLILI STUDIRATI 48. UPIŠITE ONO ŠTO NE STUDIRATE 54. IME PREDSEDNIKA STUDENTSKOG ZBORA 60. KOGA NE PODNOSITE? 67. A, KOGA PODNOSITE? 74. VAŠ NAJOMILJENIJI LIST 80. AKO NISTE PUŠAČ, ONDA STE... 88. MNOŽINA JEDNINE 91. JEDNINA MNOŽINE 94. RIJEŠI INTEGRAL

OKOMITO:

1. PRVO I POČETNO 2. ONO ŠTO NIJE PRVO I POČETNO 3. ODE NAPIŠITE ONO ŠTO ŽELITE 4. ODE NEMOJTE NACRTAT ONO ŠTO BI HTJELI 5. HRANA U MENZI 6. KADA DOĐETE U MENZU KAKO SE OSJEĆATE? 7. SREDSTVO PLAĆANJA U ZIMBABWEU 8. TKO JE UVEO PDV? 9. ŠTO FALI VELEUČILIŠTU 10. AKO VAM JE DRAŽA KAVA U KOLUMBA, ONDA ISPUNITE OVAJ STUPAC 11. AKO VAM JE DRAŽA KAVA NA APARATU OVAJ STUPAC 12. A, AKO NE PIJETE KAVU OVAJ STUPAC 13. 23. DA LI VAM JE DRAGO ISPUNJAVATI PRIJAVNICE? 32. AKO JE, JAVITE SE 54. AKO NIJE NIŠTA ONDA 60. KOLIKO KATOVA IMA VELEUČILIŠTE? 61. KOLIKO STUDIJA POSTOJI NA VELEUČILIŠTU 67. ZA KRAJ, ZAPIŠITE TKO OD UREDNIKA "GREGALA" IMA NAJBOLJU FRIZURU?

**TKO RIJEŠI KRIŽALJKU NEKA SE JAVI U
UREDNIŠTVO (SOBA 27)**

Moza(i)k

SIDA-kuga 20.st?

Piše: Julijana Antić

AIDS je kratica za sindrom stečenog manjka imuniteta. Kako je to bolest koju pojedinac mora steći, jasno je da mora nešto učiniti da bi je dobio (o.p.a.)! Bolest nije

genetski uvjetovana, ali s majke na dijete može preći tijekom trudnoće, porođaja i dojenja.

AIDS (ili kako je kod nas često nazivaju SIDA), utječe na imunološki sustav,

tj. na obrambenu sposobnost tijela, što se da zaključiti i iz samog imena. Tijelo slabi do te mjere da dolazi do tzv. PRIGODNE INFEKCIJE (infekcije do koje dolazi zahvaljujući prigodi oslabljenog imuniteta tijela). Ova bolest je u stvari sindrom tj. skup bolesti i infekcija od kojih ljudi zapravo redovito umiru.

AIDS uzrokuje poznati HIV virus (humani virus nedostatka imuniteta) koji napada žive stanice, u njima živi i reproducira se. Glavne stanice koje HIV napada poznate su pod nazivom T4-stanice tj.

"stanice branioci", a radi se o stanicama bijelih krvnih zrnaca. HIV napada i makrofage ("stanice čistači").

Ljudski organizam posjeduje i T8-stanice koje isključuju imunološki sustav nakon što je obranio

tijelo od infekcije. U zdravom organizmu ih je dvostruko manje od T4-stanica, međutim kod osobe oboljele od AIDS-a odnos je obrnut i upravo zbog toga ljudi oboljeli od AIDS-a dobivaju toliko različitih infekcija i bolesti.

Virus HIV-a prenosi se na 5 točno utvrđenih načina:

- kontaktom s krvlju inficirane osobe
- kontaktom sa spermom ili vaginalnim sekretom inficirane osobe
- preko placente (posteljice) na fetus
- preko majčine krvi tijekom poroda i
- dojenjem

Kad je riječ o spolnom ponašanju, najveći rizik predstavlja analni odnos (izuzetno je lako oštetiti tkivo anusa tijekom odnosa).

Kod seksualnog kontakta važno je imati na umu činjenicu da odnos s jednom osobom zapravo znači odnos sa svim osobama s kojim je ta osoba seksualno kontaktirala zadnjih 10-12 godina, zbog toga što virus HIV-a može tako dugo živjeti u čovjekovom

organizmu prije nego se pokažu znakovi bolesti, međutim cijelo to vrijeme zaražena osoba može prenositi virus na druge.

Važno je napomenuti da se AIDS ne može prenijeti poljupcem jer u slini ne postoji dovoljan broj virusa koji bi mogli uzrokovati bolest, ali opasnost postoji da se čovjek zarazi zbog ranice u ustima, pokvarenog zuba i sl.

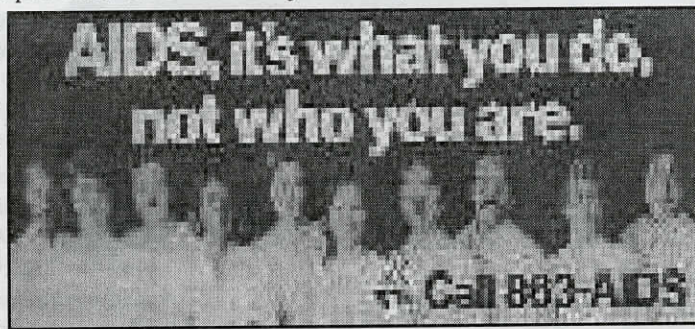
Bolest se dijagnosticira kad je broj T4/CD4 ispod 200 ml kubnih u krvi, dok je taj broj u zdravom organizmu 1000ml kubnih (CD4 je protein koji sadrži T4-stanice).

Simptomi AIDS-a su:

-natečene limfne žlijezde, umor, suh, dugotrajan kašalj, česti proljevi, noćno znojenje, gubitak apetita, brzi gubitak težine, rajne infekcije, poremećena motorika,

mentalne smetnje, jako natečene ruke i noge, i najvažniji od svih KAPOSIVJEV SARKOM (crvene mrlje slične jagodama izdignute iznad razine kože). Lijek za AIDS ne postoji i mogu se liječiti samo popratne infekcije i bolesti.

Što reći na kraju nego da je najbolji način sprječavanja AIDS-a uporaba LATEX CONDOM-a, koji teško pucaju tijekom ejakulacije, te ograničavanje broja seksualnih partnera na one koji su već ograničili broj svojih partnera!

MARTIN LUTHER KING

U BORBI ZA CRNAČKA PRAVA

Piše: Julijana Antić

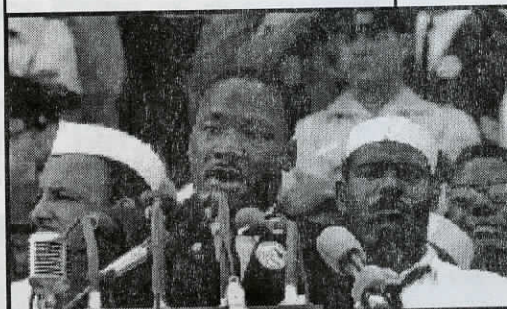
Nakon desetljeća ropstva i prodaje poput stoke, crnci su konačno 1863. godine pušteni na slobodu, odnosno emancipirani. Međutim, 1963. zatekla je crnce u daleko gorem stanju. Poslije rata uvedeni su zakoni "Jim Crow" koji odvajaju crnce od bijelaca, osnovan je Ku Klux Klan (KKK) koji je vješao i palio crnce, čiji je jedini grijeh bio boja kože. U to vrijeme crnci su trebali pokret i vođu koji će im izboriti slobodu obećanu od Abrahama Lincolna. Između mnogih vođa koji su zagovarali nasilje, narod je odabrao dr. Kinga u pasivnoj borbi i nenasilnim prosvjedima koji su promijenili stavove milijuna ljudi širom svijeta.

U 15-oj godini Martin je krenuo na college Morehous (Atlanta), najbolji za crnce, želeći postati pravnik ili liječnik. Međutim, oduševljen svećenikom dr. Maysom, predomislio se i u svojoj 17-oj godini biva zaređen za baptističkog svećenika. Na collegu proučava filozofiju Mahatma Gandija i on mu postaje idol. 1955. god.

dobija titulu dr. teologije, i iste godine biva izabran za predsjednika novoosnovanog "Udruženja za napredak Montgomerija". Prvi akt udruženja bilo je bojkotiranje

autobusa. Istovremeno su iznijeli i 3 zahtjeva nadležnima u gradu i autobusnom poduzeću:

- vozači autobusa uljudno će se obraćati crnim putnicima
- putnici će sjedati po načelu "tko prvi- njegovo mjesto", počevši od crnaca
- odostraga, te bijelaca

M. L. King održao je 28. kolovoza 1963. u Washingtonu svoj najpoznatiji govor: "SANJAM..."

srijeda
-autobusno poduzeće mora odmah unajmiti crne vozače na linijama kroz crnačke četvrti
Uprava grada pokušala je na razne načine pokolebat crnce, trpajući ih čak i u zatvore, međutim nisu uspjeli. Osnovan je i državni zakon protiv bojkota, u kojem su bili optuženi dr. King i još 88 ljudi. Slučaj je došao i do Vrhovnog suda, kojije presudio u korist crnaca. Uspijeh u Montgomeriju ohrabrio je crnce širom Juga na prosvjede i

bojkote. U siječnju 1957. osnovana je Konferencija Južnjačkog Kršćanskog Vodstva (SCLC) s dr. Kingom kao predsjednikom. U iduće 2 godine dr. King proputovao je tisuće milja održavši 208 govora. U isto vrijeme piše knjigu "Korak prema slobodi" u kojoj govori o Montgomerijskom bojkotu. Jednom prilikom dok je potpisivao svoje knjige srednjovječna crmkinja zabolala mu je nož za otvaranje pisama u grudi (liječnici su rekli da bi preminuo do bolnice samo da je kihnuo!!)

1960-te studenti su počeli sa SIT-IN prosvjedima i tijekom takvog jednog prosvjeda uhitili su dr. Kinga sa još 75 prosvjednika. Svi su pušteni nakon par dana osim dr. Kinga, koji je dobio 4 mjeseca teškog rada u državnom zatvoru. Sudac je ipak povukao odluku zbog zagovora od strane J.F.Kennedya. Zbog toga su mnogi crnci na izborima glasali za njega, i moguće je da je baš to bilo odlučujuće u izboru J.F.Kennedya za predsjednika SAD-a.

U ljeto 1961. studenti su pod nazivom "Jahači slobode" održavali sit-in prosvjede duž čitavog Juga. Tražeći podršku Jahačima slobode u jednom od svojih govora dr. Kinga i ostale napala je skupina bijelih ekstremista, a spasili su ih reporteri koji su hrabro izvještavali o događajima. Tom prilikom dr. King je rekao: "Bez prisutnosti novinara mogao se desiti pokolj kakav Jug nije vidio. Svijet malokad vjeruje stvarnim povijesnim pričama, sve dok se ne zabilježe putem masovnih medija." 1963.god. dr. King još jednom je pritvoren i to u Birminghamski

COLORS

zatvor.

Nazvali su ga huškačem izvana i bezveznjakom. 28.8.1963. organiziran je pohod na Washington u čast 100-godišnjice ukinuća ropstva u SAD-u. M.L.King imao je 34 godine i precizno je pripremio govor koji je trebao održati ispod Lincolnovog spomenika, međutim odložio je papir i izrekao najveći govor koji pamti pokret za građanska prava, pod nazivom "SANJAM". Tog dana mnogi listovi izjavili su da je dr.King "predsjednik crnačke Amerike".

Kad je 22.11.1963. ubijen

J.F.Kennedy Martin se zabrinuo i rekao: "Upravo će se to i meni dogoditi". Iduće godine dr.King primio je Nobelovu nagradu, da bi i siječnju 1945. pokrenuo kampanju u kojoj su crnci zahtjevali glasačke listiće.

1968.godine dr.King je oputovao u Memphis da pruži podršku radnicima koji su zahtjevali veće plaće. Na upozorenja o mogućem atentatu dr. King je rekao: "Kao i svatko želio bih proživjeti dug život, no to me u ovom času ne brine. Možda u obećanu zemlju neću ući s vama, ali sada s vama želim podijeliti tu misao. Sretan sam večeras i ništa me ne plaši, jer moje oči vidješe slavu Gospodina koji dolazi."

Kad je 4.4.1968. izašao na balkon protegnuti noge, začuo se hitac snajpera koji je eksplodirao u njegovom vratu. Hitno je otpremljen u bolnicu, gdje je sat kasnije podlegao ranama. Posljednji ispraćaj održan je u Baptističkoj crkvi u Atlanti.

Poginuo je u 43-oj godini života i 100 000 ljudi skupilo se da mu oda posljednju počast. Na grobu mu je uklesan citat stare duhovne pjesme, koju je on spomenuo u svom govoru "Sanjam"- "Napokon slobodan, napokon slobodan. Bogu Svemogućem hvala napokon sam slobodan".

Piše Luka Lukin

Benettonov slogan UNITED COLORS OF BENETTON marketinški stručnjaci te modne kuće provode na svim poljima, i to doslovice. Nakon što su ujedinili boje odjeće, to su uradili i sa bojama kože svojih manekena. Crnci, bjelci, indijanci, kosooki i tko zna kojih, ravnopravno su zastupljeni na benettonovim plakatima prkoseći lokal-nacionalizmu i široko rasprostranjenom rasizmu, dodatno naglašavajući Benettonovu popularnost. Ono što danas privlači najviše pažnje u benettonovim uspjesima njihov je magazin Colors. Magazin izlazi u šest dvojezičnih izdanja (engleski plus talijanski, španjolski, japanski, njemački francuski i hrvatski) i nataj način priskrbilo je Colors-u status kakvim ga u Benettonu propagiraju-magazin za ostatak svijeta, a dodatnu popularnost stekao je na MTV-u. Tiskan na recikliranom papiru, Colors donosi tekstove o globalnim problemima-rasizmu, neonacizmu, sidi, izborima u novoosnovanim državama, seksualnosti, ekologiji, reportažama iz gradova npr: Bombaya ili Johannesburga a ilustracije su toliko šokantne koliko samo Benettonovi fotografi i urednici mogu smisliti i prezentirati kao npr, katolička prezentacija kondoma, ili ilustracije "vrlo"delikatesne hrane: kruh u kojem su umješani kukci, salata granirana crvima, rižoto sa žoharima ili pizza od skakavaca, itd... Magazin izlazi kao dvomjesečnik. U svakom slučaju svi koji vole benettonove boje s Colorsom imaju razlog više da budu obojeni u bilo kojem smislu.

Zahvaljujem se kolegici sa ACMT-a na tehničkoj suradnji

■ Jedna od brojnih demonstracija za crnačka prava

Mnoga dosadašnja javna linčovanja, od vremena lova na vještice do progona Hrvata zbog njihovog nacionalnog bića, redovito su pratili paranoični moralisti. Tako to danas rade senzacionalistički natpisi u novinama, te TV emisije širom Hrvatske. Naslovi tipa "PANKERI PALI-CAMA NAPALI SKINHEADSE", "SKINHEADSI RAZBILIS-TAKLO", "ČELAVI IGRAJU PRLJAVO" i dr. protekih mjeseci utjerali su neopravdani strah u kosti mnogim roditeljim te skrenuli pozornost hrvatske "moralne" većine u smjeru malobrojnih javnosti nepoznatih pokreta. Autori

ovakvih članaka nimalo se nisu zapitali za posljedice koje mogu izazvati, od produbljenja sukoba u tinejdžerskim subkulturama do popularizacije takvih skupina među mladima.

Članci u kojima se revno piše o negativnostima subkultura mladih imaju za posljedicu tinejdžersku popularizaciju takvih organizacija, tj. bunt koji bi mogao u skorije vrijeme poprimati veće okvire kod nas. Na tome možemo zahvaliti dosadašnjem komunističkom sustavu vrijednosti koji je još uvijek na snazi u našem društvu, ali i nemogućnosti

mladih da se s nekim poistovijete. odjećom svoje "klasne neprijatelje", te vozili vespe. Bili su to tipični mladi bijelci koji su imali radnički svjetonazor i okupljali se pod nazivom MODS.

Dosje: SKINHEADS

postojećim subkulturama i prihvatili ih na što bezbolniji način, bez pompi u medijima o njihovoj štetnosti za turbo mladež i moralne kvazi-oce koji će misliti za nas) najbolje je da ih u potpunosti objektivno objasnimo, a da mladi sami odluče o njihovoj ŠTETNOSTI za društvo.

SKINHEADS

Skinhead kult predstavlja određeni način života kojim žive tzv. skinhead-si. Skinhead se može najjednostavnije definirati kao poziv da se posveti pažnja mladima srednje klase. Da bi uopće mogao postati skinheads moraš imati određenu količinu karaktera-ier to nije obična prijava za posao, već se sa ponosom moraš smatrati Skinhead-om.

Skinhead-u nije važna boja kože, rasa, vjera, nacionalnost, jer je to društvo individua koji dijele radničke ideje.

PRIJE SKINHEADS-a

U pedesetim i šesdesetim godinama bile su dvije glavne subkulture koje su bitno utjecale na ono što mi danas zovemo Skinhead. Tinejdžeri Britanije toga vremena slušali su zadnje modene hitove (soul, reggae i ska), oponašali

U isto vrijeme u Jamaici "Rudeboys" su postajali prepoznatljivi. Oni su bili gangsteri koji su se odijevali u odijela, slušali reggae, i nitko im nije smio stajati na putu.

Reggae je bio bijes koji je išao dalje od okvira Jamaice, te je postao veoma popularan u Britaniji, a pogotovo među Mods-ima

ROĐENJE SKINHEADS-a

S dodirnom novih subkultura u Britaniji, bijelih i crnih ideja, nastao je novi "pokret". Bijeli su momentalno kopirali Rudeboys-e u oblačenju i stavu, ali su ipak zadržali neke značajke Mods-a. Nova grupa je prerasla urbane srednjostalske okvire oponašanje

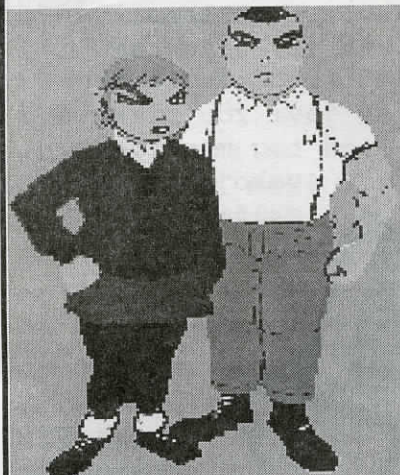
VELIKI BROJ SKINHEADS SMATRA SE NACISTIMA

SEDAMDESETE

Nakon rođenja Skinsa, za one koji su to i ostali, 1969 godine reggae je pomalo počeo gubiti na snazi, ali su ustrajali i zadržali svoje korijene - čvrste ideale (ponos je uvijek bio vrijednost Skinheada). Ali kako je uvijek slučaj, bilo je par individualaca koji su izgubili dodir s jedinstvenim korijenom, zamijenivši nacionalni ponos s nacionalističkim predrasudama. Biješe "nadgrupe", kao što su National Front, prepoznale su u tim osobama podložne mladiće za svoje regrute. što i danas ima za posljedicu, da se cijeli FSkinhead-ski kult označava kao nacistički.

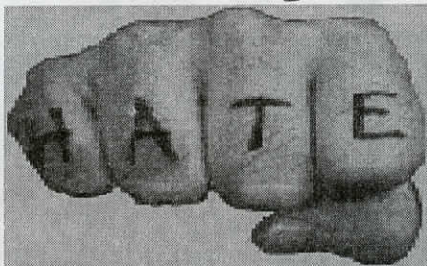
U isto vrijeme nastao je i Punk / Rock pravac u glazbi, te su se ti ulični bendovi popularizirali i među Skinhead-skima. Međutim ulični Punk / Rock uskoro je postao "OI" (pod "OI" smatra se nepolitički orijentirana muzika, ali bilo je još individualaca koji su se služili Punkom kao sredstvom za razradu svojih ideja).

Pravi punkeri i skinsi prozreli su ove grupe i ostali čvrsti u svojim

Skins

NA INTERNET STRANICAMA
NALAZI SE CIJELO MNOŠTVO
WEB SKINHEADS STRANICA

Local
Skins

SKINHEAD SE U SVIJETU SMATRAJU SINONIMOM ZA MRŽNJU

načelima. Biješe nadgrupe kao Nacionalna Fronta i British Movement prisvojile su skinhead kulturu kao sebi prepoznatljivu.

Ovi rasisti mogli su sebe zvati Skinhead-sima, ali nisu ništa više bili od poslušnika, za one tko ih je dobro poznao.

OSAMDESETE

Sa netolerancijom za "boneheads" (nacistički orijentirane skinse), ustrojava se nova skupina skinheda zvanih S.H.A.R.P. (skinhead s against racial prejudice ili skinheds

protiv rasnih predrasuda). Sharpovci su bili veoma "zadržani" u provedbi svojih anti-rasističkih ideja, te su tako održavali "korijene živima"

Zaslugom sharp-ovaca pokret je zastupljen novim "OI" idejama, tipa Hardcore muzike te drugim tradicijama za koje su mislili da su vrijedne spomena. Međutim, zbog rastućeg nezadovoljstva u medijima,

pokret skinhead-sa postao je naziv za militantne nacističke Boneheads-e.

DEVEDESETE

Iako je S.H.A.R.P. uveo nove ideje, ono je uskoro postalo samo riječ. Svaki snob s anti-rasističkim idejama, ošišan na kratko uskoro se počeo nazivati S.H.A.R.P., bez imalo znaja što to znači.

Ali na sreću, nova struja skinheda indetificirala se je s idejama 60-tih. Ovi tradicionalni skinheds-i sačuvali su strasti za "OI", reggae i tradicionalni skate predstavljaju budućnost skinheds-kog kulta u svijetu.

Značajan problem za renome skinheda postali su skinheds-i (ako ih tako možemo zvati), iz bivših komunističkih zemalja koji skinheds-ku subkulturu odmah smatraju nacističkim u svome osnovnom obliku.

Tomu možemo zahvaliti dežurnim moralistima koji zaboravljaju da je temeljna ideja skinheda: "Ljudi nas mrze zato što smo ponosni, što imamo osjećaj časti i samopoštovanja. Ljudi taj naš osjećaj ponosa krivo shvaćaju i misle da je to osjećaj prezira prema os-

SKINHEADSI SU PREPOZNATLJIVI
PO DOC MARTENS ČIZMAMA, KO-
JOJ SKUPINI PRIPADAJU OZNAČUJE
BOJA VEZICA

talima. Ali nas nije briga. Mi smo individualci, ponosni smo na to što jesmo, ponosni smo na ono iz čega smo došli. Bit radničke klase nije u siromaštvu-bit je u tome da svojim rukama zaradiš za život."

Moza(i)k

ŠTO SU TO GRAFFITI ?

Definicija---
crteži, natpisi i sl.

javnom mjestu. A tako

imamo od

ovjesti, po spiljama i

Preskočimo nekoliko

oljeca i graffite

ko TORCIDA, BBB, MBW i slične

shitove. Danasnji pojam

aerosol arta ili graffita

javlja se u New Yorku i nih

Tako 21. srpnja 1977 "New York Times"

objavljuje članak o sedamnaestogodišnjaku

koji se potpisivao

svugdje gdje bi stigao. Sve željezničke

stanice bile su pune potpisa TAKI183.

Taki mu je bio nadimak a 183 broj ulice u

kojoj živi. Malo po malo dobivao je

konkurenciju

i tako se neko potpisao na vlak od

potpisa do graffita preko cijelog vagona

..... a zidovi tek

cijele fasade zgrda u svim dućnim

bojama. Dok su neki u NY pokušavali

zaustaviti

"vandale" ovaj vid izražavanja mladih

se širio svijetom..... tako evo nas tu

u Dubrovniku.

OPREMA?

A KAKO SE

TO CRYA?

Pa onako kako se i zove ova kultura

aerosolom tj. lakom u sprayu.

Poznatiije ko autolak spray. A takvih ima

boljih i gorih pa ću samo o boljima koji su

nekim slučajem njemačke

proizvodnje (spanvar, duplicolor, beltón) i

jedan američki

(montana) ovo koriste writeri kojima je

stalo što ikako crtaju.

Tu ima i posebnih kapica, ali i bez nje se

može dobro crtati!

Tu se još treba spomenuti i markere za

potpisivanje (tegliranje)

a tu ih ima od malih i slabih što se tinte tiče do profesionalnih

veličina od 2-4 cm.

potpisi,

na

nesto

grap

sl

st

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

70

TODAY!

DANAS U EVROPI!

Imamo najju scenu

što se graffita ili

aerosol kulture tiče, a

posebice u NJEMAČKOJ. E

kako se tamo crta!

Ko ljudi..... npr. jedan

čovjek iz Müncha

poznati je po nadimku

BAŠK, u 1947 iscrtao

je 250 zidova i onda mu

se svidilo crtati na

vlakovima

i 1977 iscrtao je skoro

300

vlakova (vagona, putničkih

i teretnih). I tako ekipe

(crews)

crtača (writera) rade

po

Berlinu, Londonu, Parizu..

...

Tako da su im pune ruke

posla oko ukrašavanja

pothodnika, pročelja

zgrada,

discoklubova, igrališta, š

kola.....reklama, itd. Cr

ta se, crta tamo

Ako netko ide tamo nek

mi se javi, da slika što

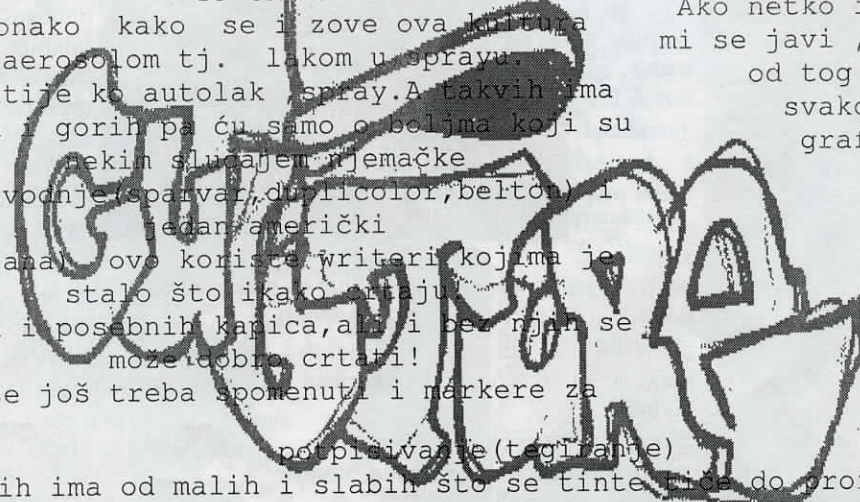
od tog mnoštva

svakojakih

grafita.

4 GREGAL BY SLIP 19

GRAFFITI

Moza(i)k

INTERNET

Za one kojima kompjuter nije nepoznanica:
www.graffiti.org
www.styleonly.com
Tamo se može viditi što sve spray može!!!!!!!
Naravno ima tu iloših ali i odličnih (boli glava).

HERE!

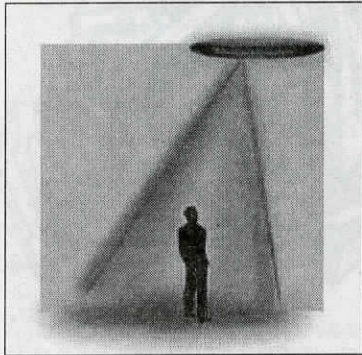
Što se ovog grada tiče i ovdašnjih writera nema se što pisati. Osim nekih graffita starig 2-3 godie. Osim nekih moji malih graffitića. To prema scenama u drugim gradovima Hrvatske je NIŠTAAAAA!!
POZDRAVI: _____
Ovim putem pozdravljam :
PCA
(VL), TNW (DU), TSK (ST), T SW (VG)
GSK (ZG) CREWZ.

SLANG

Kao što ste vidjeli i pročitali, Writeri imju svoj sleng. Tako evo ih nekoliko da se snađete:
B L A C K B O O K
Bilježnica, mapa ili slično u čemu nalaze skice za graffite.
BENCH ----- Mjesto na kojem se okupljaju writeri
BOMBING --- Ispisivanje svog nadimka sa sprayem ili markerom.
BYTE --- Kopiranje stila drugog writera
CREW---- Skupina writera koji skupa crtaju.
Poznatji crewovi :
UA (united artistz) NYC
SOS (spirit of style) BERLIN
I moj cru :
PCA (port color artistz) VL
OVERKILL --- Prertjerati u potpisivanju
TAG ---- Potpis writera
TOY ---- Writer početnik ili njegovo dijelo
KING ---- naj bolji writer
WRITER --- Crtač graffita
S=Z
2 ---- To
4 --- For
NAPOMENA:
Ovo je samo dio slenga
I jednog writera from DU. (Alien)
Koji se trudi i tegira naoklo!

Teleportacija

Mašta ili sadašnjost ?

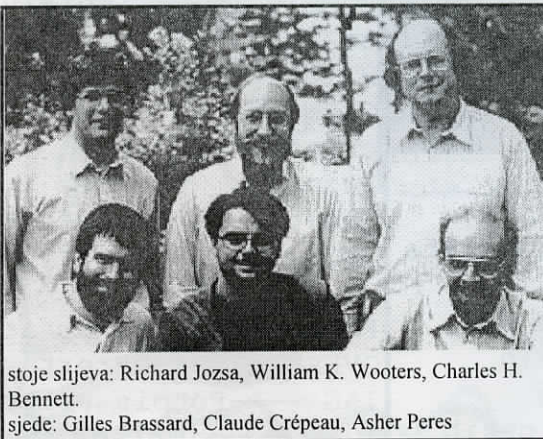

Piše: Damir Gabeljić

“Beam me up, Scotty”, poznata je fraza iz Zvezdanih staza. Hoće li uskoro postati moguće prebacivati se s jednog mjesta na drugo brzinom svjetlosti (ili barem približno brzo, otkriće nam grupa znanstvenika koji svakodnevno dolaze do novih saznanja na tom području.

Teleportacija je dobila ime iz pera pisaca znanstvene fantastike. Zapravo označava detintegriranje osobe ili tvari (ružno zvuči, ha ?) na jednom mjestu, dok na drugome nastaje savršena kopija. Kako se to postiže obično nije objašnjeno, ali ideja je u tome da se original skenira tako da se iz njega dobiju sve potrebne informacije i zatim se prebace na cilj, te se iskoriste za dobivanje savršene kopije koja ne mora biti od istog materi-

jala kao i original, već od atoma iste vrste poslanih u istom rasporedu kao i kod originala. Nekoliko je pisaca razmatralo i teleporter koji bi bio u stanju sačuvati original, ali u tom se slučaju stvari kompliciraju kad se original kopija iste osobe sretnu. Zato većina zamišljenih teleportera uništi original, služeći kao super prijevozno sredstvo, a ne kao savršeni replikator duše i tijela.

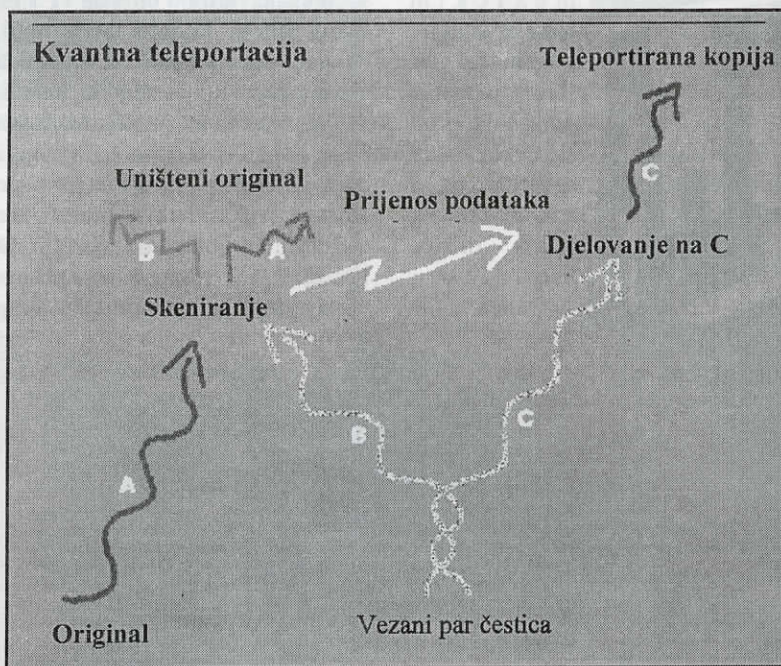
stoje s lijeva: Richard Jozsa, William K. Wothers, Charles H. Bennett.
sjede: Gilles Brassard, Claude Crépeau, Asher Peres

Prije 2 godine međunarodna grupa sastavljena od 6 znanstvenika potvrdila je mišljenja većine SF freakova dokazujući da je teleportacija u principu potpuna moguća, ali samo ako se original uništi. Međutim, mnogi će biti

razočarani kad čuju da se ne očekuje da će se u bližoj budućnosti moći teleportirati ljudi. Razlog je tome u mnoštvu tehničkih razloga, iako se time ne bi povrijedio nijedan temeljni zakon fizike.

Do prije nekog vremena, znanstvenici uopće nisu ozbiljno uzimali u obzir mogućnost teleportacije jer se smatralo da narušava osnovne zakone kvantne fizike koj branu svakom skenirajućem procesu da sakupi potrebnu količinu podataka iz određenog objekta ili atoma. Što je objekt točnije skeniran, to je sve više narušavan njegov sustav, sve dok se objekt ne bi potpuno uništio, još uvijek nema-

jući dovoljno podataka za stvaranje savršene kopije. Međutim, već spomenutih 6 znanstvenika je stalo na kraj trčanju u krug, koristeći paradoksalno svojstvo kvantne fizike poznato kao Einstein-Podolsky-Rosen (EPR) efekt. Ukratko, oni su našli način kako skenirati dio po-

Objekti B i C prvo dolaze u kontakt, a zatim se razdvoje. B se šalje na početnu lokaciju, a C na cilj. B se skenira zajedno sa A kojeg treba teleportirati, prikupljajući potrebne podatke i u isto vrijeme uništavajući objekte A i B. Podaci se šalju na cilj, gdje se u ovisnosti o njima djeluje na C, pretvarajući ga time u točnu kopiju objekta A.

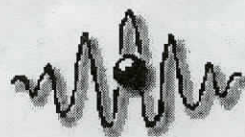
dataka iz objekta A, dok se preostali podaci EPR efektom prenose do objekta C koji nokad nije bio u kontaktu sa objektom A. Kasnije, djelujući na objekt C u skladu sa skeniranim podacima moguće je dovesti objekt C u isto stanje u kojem je bio i objekt A prije skeniranja. Sam objekt A više nije u tom stanju jer je tokom skeniranja potpuno uništen. Dakle, obavljena je teleportacija, ne replikacija. Kao što slika pokazuje, neskenirani dio podataka je prenesen od objekta A do objekta C preko objekta B koji prvo djeluje na C, pa tek onda na A. Tu dolazi do foreneshvatljive nama običnim smrtnicima, jer objekt B bi se prvo morao susresti sa

objektom A, pa tek onda sa objektom C.

Zapravo, postoji jedva zamjetljiva vrsta informacije u svakom atom koja se ne može skenirati, ali se zato može prebaciti na takav jedan apsurdan način. Ta informacija, također zvana EPR veza ili zamka je barem malo razumljivija od 30-ih kad su o njoj raspravljali Albert Einstein, Boris Podolsky i Nathan Rosen. Tokom 60-ih John Bell je pokazao da se par "vezanih" čestica u kontaktu, a kasnije razdvojenih ponaša previše slično, a da bi se to moglo objasniti na klasičan način. Dobro poznata je činjenica da se EPR vezama samima nije mogao prenijeti ikakav značajan podatak. Sad se

zna da se na taj način može prenijeti baš onaj dio podataka o objektu koji je preosjetljiv da bi se skenirao i prenio klasičnim metodama.

Sve to ne zvuči baš jednostavno, ha? U svako slučaju nije preporučljivo takvo što pokušavati kod kuće, barem ne u skorijoj budućnosti. Ostaje nam samo da čekamo, a za to vrijeme ćemo morati koristiti svoje nježne nogice kao glavno prijevozno sredstvo, s obzirom da je gradski prijevoz drastično poskupio.

TEQUILA

sumnjivijim meksičkim barovima, po najviše Hispano podrijetla, koji su trebali ispiti tequila bez i najmanjeg trzaja mišića lica.

Danas se

restauranima doseže brojku od 45, a cijene variraju od 4 do 11 \$ po čašici. Mnogi koriste novi trend, uvodeći specijalitete od tequile u menie, priređujući tequila večeri, pa čak i seminare na kojima se uči kako kuhati s tequilom. Postoje i barovi u čijim je menijima posebno opisana svaka vrsta tequile. Cijene tequile po trgovinama variraju od 10 do 70\$, dok sami proces proizvodnje pića i nije tako skup

PIŠE: JULIJANA ANTIĆ

Najbolji opis ovog pića daje samo ime, jer tequila na asteškom jeziku Nahuatl Indijanaca znači vulkan.

Zaista, okus pri ispijanju tequile poprilično je vulkanski.

Obred ispijanja tequile teče točno po protokolu i jedan je od najegzotičnijih u svijetu; najprije je treba polizati sol s pregiba između

palca i kažiprsta, na iskapi ispiti piće koje je redovito posluženo u dugoj, uskoj čašici, a potom zagristi feticu limete (južno voće slično limunu).

Prošla su vremena kad je ovo piće bilo stvar dokazivanja najizdržljivosti među

sumnjivim tipovima, po još

• Agava od koje se proizvodi tequila

javlja novi trend među mladim urbanim ljudima (20-tih i ranih 30-tih god.) obaju spolova, koji pomalopijuckaju tequila uživajući u njenom osebnom okusu. Ovaj trend javlja se ponajviše tamo gdje je tequila oduvijek najviše konzumirana, a to je južni dio SAD-a, poglavito prema Mexiku, a rezultirao je porastom konzumacija novih rafiniranih i dosta skupljih vrsta tequile napravljenih jedino od PLAVE AGAVE. Prava tequila, tvrde poznavatelji, mora sadržavati najmanje 51% soka mexičke sorte agave, poznate pod nazivom plava agava ili plava weber agava.

Najfinije tequile sastoje se od 100% soka agave, i to je redovito naglašeno na etiketi. Broj vrsta tequile u najfinijim mexičkim

proces. Ono što tequila čini skupom jest reklama i pakiranje. Pijanstvo od tequile, ponajviše zbog biljke od koje se pravi može biti prava noćna mora, međutim ne izaziva glavobolju.

Tequila se proizvodi u samo 5 mexičkih država, najviše u zapadno-centralnoj državi Jalisco i susjedne mu 4 države. Jeftine i nedoradne tequile sa samo 51% šećera agave, uz ostatak praktično svega, velikim cisternama šalju se izvan granica SAD-a i tamo se pakiraju i distribuiraju.

Najpoznatije vrste tequile su:

• ANEJO: najfinija vrsta tequile, stara najmanje 1 godinu prije

distribucije

REPOSADO: stara od 3 mjeseca do 1 godine. Ima značenje "odmorena tequila"

RESERVA: jest termin koji se koristi za vrhunske tequile, međutim kako ne postoji ograničenje može se naći i na sasvim običnoj tequili da se zavaraju kupci.

GOLD: zlatne je boje, nalik wiskey-u. Nekad je boja bila posljedica držanja u orahovim bačvama, a danas se dobija umjetnom karamel bojom.

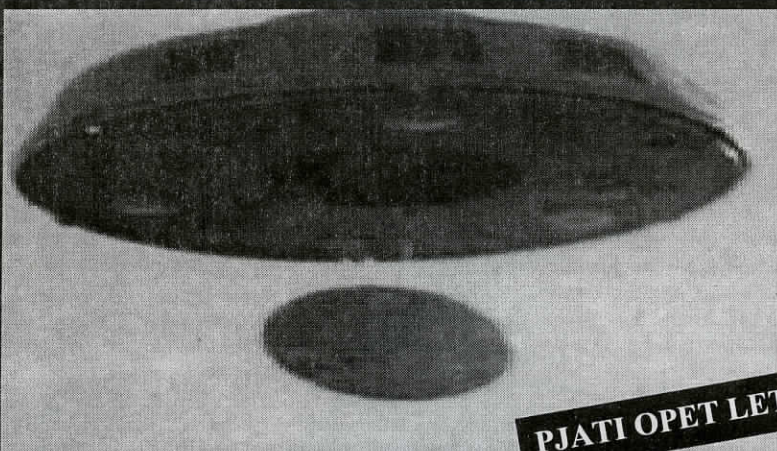
MESCAL: Za razliku od tequile sadrži 80% alkohola. Može bitinapravljen od agave ali i neke druge biljke. Na dnu sadrži crva ili larvu, što je pojava koju neupućeni pripisuju tequili.

OPET SVEMIRCI

Bolje rečeno, opet oni koji proučavaju svemirce, odnosno "nepoznate leteće objekte" (NLO). Naime, početkom mjeseca prosinca u Acapulcu se održao drugi svjetski kongres stručnjaka za NLO.

Prvi kongres održan je u istom gradu prije 20 godina, a na njemu je sudjelovao i pokojni astrofizičar CARL SAGAN, koji je preminuo prošle godine. Organizatori su željeli da se ovaj kongres održi ponovno u Mexicu jer je posljednjih šest godina ta zemlja bila česta meta NLO-a.

I. PAMIĆ

PJATI OPET LETE

USTAŠKO ZLATO U VATIKANU

?

Povodom trodnevne londonske konferencije o nacističkom blagu koja se održavala u prosincu '97, a na kojem je sudjelovala i Hrvatska, list "REPUBLICA" objavio je razgovor sa jednim od predstavnika Centra Wiesenthal - Shimonom Samuelsom o navodnom ustaškom zlatu pohranjenom u Vatikanu.

Prije tri mjeseca centar Wiesenthal pisao je Papi Ivanu Pavlu II i tražio da se otvori arhiv Sv. Stolice. Samuels je izjavio da je nakon pada Hitlera Pavelić pobjegao u Italiju preko Austrije te da se pomoću katoličke crkve sakrio u Argentinu. On smatra da je Pavelić sa sobom imao 300 000 kg. zlata iz Jasenovca. Na putu kroz Italiju zaustavio ga je britanski odred koji je spasio 1/3 zlata. Ostatak je, međutim, stigavši u Rim Pavelić povjerio Vatikanu s molbom da pohrani zlatu za bolja vremena, no Vatikan je te novce upotrijebio.

U izvješću hrvatskog izaslanstva navodi se da je osim 13 sanduka koji su u svibnju '45 izneseni iz NDH i svo zlatu koje su držale ustaše, palo u ruke Titovih partizana. Prema dokumentima

Židivske Općine Zagreb, zlatu i nakitu oduzeto židovima do 31. listopada 1941. iznosilo je oko 1.1 milijuna kilograma.

Izvršni direktor Svjetskog židovskog kongresa E. Steinberg predočio je oko 2000 dokumenata koji dokazuju da je Vatikan ipak zadržao ustaško zlatu vrijedno oko 200 milijuna švicarskih franaka, te je zajedno sa Izraelskim i Rimskim izaslanstvom pozvao Vatikan da otvori svoje arhive.

I. Pamić

250 meters

Piše: Ivan Bakalić

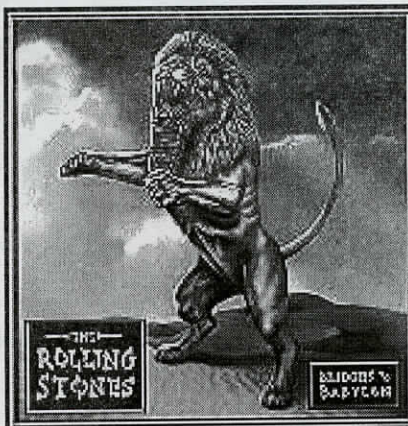
Kao drugi studijski album iz ugovora s kućom Virgin Records (koji uključuje tri studijska i jedan koncertni album, dakle i prošle Voodoo Lounge i Stripped), za Bridges To Babylon moglo bi se reći sve osim da je hladnokrvno ispunjavanje ugovornih obveza. I inače, izgleda da je injekcija vitalnosti koju su Stonesi sami sebi "uboli" prije nekoliko godina, još uvijek djelotvorna jer bi se posljednjih nekoliko godina studijskog i koncertnog djelovanja moglo opisati kao poučno "interaktivno" prebiranje po prošlosti s novim dodacima.

U tom smislu Bridges To Babylon može se promatrati kao nastavak albuma Voodoo Lounge ili iznenađujućeg samostalnog Jaggerovog Wondering Spirit iz 1993., koji je i započeo cijelu priču. Iako ne posjeduje prevratničke elemente koji su Voodoo Lounge učinili prvim pravim albumom nakon Toots & The Maytones, radi se o albumu koji slijedi postupak urednog objavljivanja solidnih materijala svake tri godine. A oni, što je najvažnije, pokazuju da je zajedničko sviranje prvenstveno proizvod užitka nakon što su sav novac i ostale blagodati odavno zarađeni. Produkcijski, Bridges To Babylon, pod palicom Dona Wasa, Richardsa i Jaggera i uz dodatak Dust Brothersa, zvuči usporedivo s Voodoo Lounge. Uz uredno posložene sviračke doprinose svih članova kao osnovna promjena mogao bi se navesti svirački prolazak širim žanrovskim mostovima do "glazbenog Babylona", za razliku od bazičnog rock usmjerenja Voodoo Lounge albuma.

Osim izvrsnih trominutnih bombi, napravljenih po Some Girls

THE ROLLING STONES BRIDGES TO BABYLON

receptu - uvodna Flip The Switch i Too Tight - osnove razlike Bridges To Babylon albuma pokazuju se tek na drugoj strani albuma. Poredak "etničkih" sastavnica koje dugo vremena nisu bile u uporabi, kreće se od Richardsovog veselog raggea You Don't Have To Mean It iza kojeg slijedi funky stilizacija Out Of Control - križanje poznate bas fraze

Tempationsa i povratak terenu Fingerprint File, ali s drukčijim refrenom - gospel intonizirana Saint Of Me i polubrza country balada Always Suffering. Elektronički prenapregnuta Might As Well Get Juiced otprilike je slična Voodoo Lounge ispadu sa Suck In The Jugular. Nekoliko balada, koje se mogu pronaći između 13 pjesama, odgovaraju standardima koje su Stonesi

odavno postavili, s tim da se ovaj put jasno radi o uspomeni na sredinu 70-ih i album Ghost Head Soup. Ljubavnička atmosfera vidljiva je u Already Over Me, dok o briljantnoj završnoj Richardsovoj How Can I Stop, u kojoj sakofonski solo Waynea Shortera ponavlja ulogu

Sonny Rollinsa iz Waiting On The Friend, ne treba trošiti previše riječi. Jedina istaknuta mana albuma neočekivano je smušen poredak pjesama, cik-cak izmjene brzih udarnih brojeva i balada, pogotovo na prvoj strani, koji slušatelja iznenada prebacuje iz još nedovršene priče na početak druge. Vjerovatno bi i Low Down i hiperaktivna Gunface - koje kao da su došle s Undercover albuma - bile efikasnije oružje da su spojene, uz Flip The Switch, po sistemu "prve tri brze". Tako je druga po redu, koja je dosad i najveći hit s albuma, Anybody Seen My Baby - recentni singl, ritmom na tragu Heaven - potpuno izgubljena na samom početku albuma. Uzgred, radi se o ugodajnoj polubaladi, netipičnoj za album, a za prvi singl pogotovo, za koju se tipično lakonski tek nakon završetka rada primjetilo da refrenom nalikuje pjesmi Constant Craving od k.d. lang, kasnije dodanoj na popis autora.

Svjetska turneja je u tijeku, a Stonesi će u svibnju posjetiti i Hrvatsku. Točnije, 28. 5. veliki spektakl održat će se u Zagrebu na hipodromu. Pa tko voli nek' izvoli.

METALLICA "Re-Load"

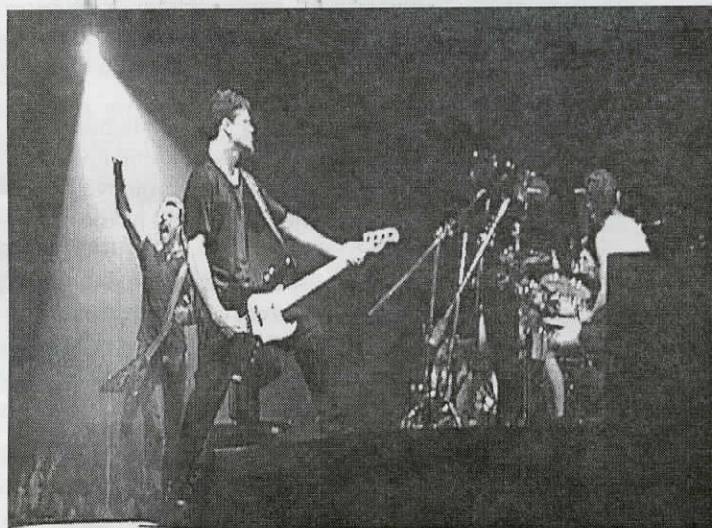
Današnja reputacija METALLICE kao apsolutnog kralja rocka devedesetih, kojoj možemo pridodati i činjenicu da band spada među deset najprofitabilnijih glazbenih izvodača na svijetu, zasigurno služi na čast svojim vjernim fanovima kao sin odlikaš sretnoj majčici. Iako o glazbenim ukusima širokih masa ne vrijedi raspravljati, istina je da METALLICU danas može slušati baš svatko (ovo možda ne vrijedi za Jehovine svjedoke ili don Antu Bakovića), a da pri tom ne ozlijedi slušni mehanizam, okrene vlastiti želudac naopako ili nehotice privuče mračne sile i demone. Eh da, to su bila dobra stara vremena kada se o ovom bandu svašta pisalo i govorilo. No, pustimo duhove prošlosti da istrunu zajedno sa mozgovima onih kojih su ih izmislili i vratimo se u današnje vrijeme gdje nas je METALLICA počastila još jednim odličnim, ovoga puta sedmim, studijskim uratkom.

Inače, album u stilsko-žanrovskom kontekstu ne donosi bitan pomak u odnosu na svoj prethodnik "Load" (nesuđena polovica nesuđenog, izvorno zamišljenog dvostrukog LP-ja), ali zato donosi nekoliko poklon-iznenađenja. Grungerska "The Memory Remains"

(prvi video spot) s gostujućom MARIANOM FAITHFULL (glazbeni izričaj Metallice i Marianne Faithfull nema nikakvih dodirnih točaka), laganica "Low Man's Lyric" (irska gudala + utjecaj TOMA WAITSA) te zasigurno najveće iznenađenje na albumu - "The Unforgiven II" (ublaženi "Unforgiven I" u country ozračju) izvlače Metallicu iz standardiziranog hard'n'heavy rocka u mnogo širi rockerski prostor. No, tu je i cijeli niz odličnih skladbi poput genijalne i psihodelične "Where The Wild Things Are", heavy-metalske "Fuel" i "Devil's Dance" te AC/DC-hard rockerske "Bad Seed". Daljnje idvajanje pjesama sa "Re-Load" zaista nema nikakvog smisla, jer ovaj album zbilja nema loše točke budući da se pokazao puno boljim, kompaktnijim i cjelovitijim ostvarenjem od svog inače vrlo dobrog prethodnika.

METALLICA je još jednom opravdala titulu najvećeg rock banda na svijetu. Čista petica!!!

Nikša Botica

NOĆNA SMJENA

By: Goran Tribuson

Piše: Petra Starčević

I nakon što se Goran Tribuson već tri puta proslavio svojim privatnim detektivom Nikolom Banićem, napisao je i četvrtu knjigu, nadajući se istom uspjehu koji je na kraju i postigao. Poslije "Zavirivanja", "Sive zone" i "Dublje strane zaljeva", izlazi i "Noćna smjena", knjiga s vrlo zapletenom, ali nama dobro poznatom radnjom - ratnim profiterstvom.

Radnja se odvija neposredno nakon "Oluje" u vrućem i sparnom Zagrebu gdje Nikola Banić, vodeći svoj uobičajen život uz Marlboro, pivu i jazz, dobiva od novopečenog zagrebačkog bogataša zadatak da istraži privatni život njegove kćeri, jedne naizgled obične maloljetnice. Uputivši se tako poslom, ovaj valjda jedini privatni detektiv u Hrvatskoj, otkriva ne samo pojedinosti iz života mlade Mare Mandić, već i usko povezani krug ljudi zaslužnih za sve pljačke, ubojstva i prijevare što su se zbile tokom rata, a i poslije njega. Nikola Banić našao se na pola puta između tolikog bogatstva, raskoši i kiča, te s druge strane potpunog siromaštva i bijede koje Tribuson objašnjava činjenicom da živimo uvremenu "u kojem kilogram mišića vrijedi više nego kilogram mozga".

Za ostatak naprednijeg svijeta, već poprilično isfurana tema o ganjanju lopova, ubojica i dealera, kod nas se dobro uklopila u stvarnost, jer je ne samo realno i vrlo dobro opisala svijet u kojem trenutačno živimo, već ga je dovela do neke granice smijeha i ironije, a takav roman je sam autor i želio stvoriti jer kaže: "Krimiće je uvijek ili enigma ili socijalni roman....Ja sam uvijek nastojao napraviti neku socijalnu sliku: da roman govori o našem društvu i pravom aktualitetu. Zato se moji krimići događaju upravo danas, upravo ove godine."

Cijena knjige je pristupačna svakome i može se nabaviti u bilo kojoj knjižari u gradu. Zanimljiva je i napeta, pa zašto je onda ne pročitati!?!

Priradio: Željko Capin

Neil Young: Heart Of Gold

Em D Em Em D E

Em C D G x3

Em D Em

Em C D C

I wanna live I wanna give

Em C D C

I've been a miner for a heart of gold.

Em C D G

It's these expressions I never give

Em G

That keep me searchin for a heart of gold

C G

And I'm gettin old.

Em G

That keep me searchin for a heart of gold

C G

And I'm gettin old.

I've been to Hollywood

I've been to Redwood

I crossed the ocean for a heart of gold

I've been in my mind, it's such a fine line

That keeps me searching for a Heart of Gold

And I'm getting old.

Em D Em

Keep me searchin for a heart of gold

D Em

You keep me searchin and I'm growin old

D Em

Keep me searchin for a heart of gold

G

I've been a miner for a heart of gold.

C G (hold)

Priradio: Nikša Botica

***Legendarni rock-kvartet iz Seattlea SOUNDGARDEN uskrsnuo je iz svojeg groba na (ne)određeno vrijeme. Naime, band je objavio "Best of" kompilaciju sa 16 pjesama od perioda "Louder Than Love" do "Down On The Upside". Između ostalog u planu je izdavanje i kompilacije koja će sadržavati neobjavljene i raritetne materijale banda te B-strane singlova.

***Sličnu stvar pokušavaju napraviti i preživjeli članovi upokojene NIRVANE, CHRIS NOVOSELICH (SWEET 75) i DAVE GROHL (FOO FIGHTERS), izdavanjem neupotrebljenih Nirvaninih materijala koji su za vrijeme rada banda odbačeni kao "nedovoljno zanimljivi".

***PRODIGY su u 1998 ušli bogatiji za još 3 nagrade. MTV MUSIC AWARDS je poput pravog Djeda Božićnjaka nagradio "dobre" momke u kategoriji za najboljeg alternativnog izvođača, najbolje dance atrakcije te najboljeg videa.

***LET 3 najavljuju za proljeće '98 novi, "normalan" CD, koji ne bi trebao (poput prethodnog "Nečuveno") dovesti fanove u dilemu o njihovoj genijalnosti ili gluposti.

***Preminulom BON SCOTTU, pjevaču grupe AC/DC, posvećen je trodijelni box-set "Bonfire", na kojemu će se između ostaloga naći i neke dosad neobjavljene pjesme.

***Heavy-metal legende IRON MAIDEN i HELLOWEEN trebale bi, u sklopu svoje turneje, posjetiti i Zagreb. Koncerti se predviđaju za travanj ove godine. ***Live-album "Život Uživo", najveće Hrvatske rock-atrakcije MAJKI, trebao bi poslužiti kao sredstvo za smirenje svojim fanovima koji nestrpljivo čekaju novi album najavljen za proljeće '98.

***FAITH NO MORE svirati će na novom albumu SPARKSA, zaboravljenog dua iz sedamdesetih godina.

***KISS najavljuju novu turneju koja će promovirati njihov novi album (prvi snimljeni materijali nakon desetogodišnje stanke).

***R.E.M. su ostali bez svojeg bubnjara BILLA BERRYJA koji svoj odlazak opravdava zdravstvenim razlozima (Berry se 1995. jedva izvukao nakon operacije tumora na mozgu). Budući da je Berry član grupe od samog početka i njihov nerazdvojni prijatelj, band ne namjerava uposliti novog bubnjara već će koristiti usluge unajmljenih glazbenika.

“...NESRETNIK SAM OD RODENJA...”

Piše: Nikša Botica

Zaključak da je odurno smeće, koje nas je posljednjih nekoliko godina danonoćno bombardiralo iz zvučnika svakog kafića i mercedesa sa mobitelom otišlo u nepovrat, potpuno je ispravan jer CRO-DANCE je nestao s hrvatske nazoviglazbene scene i u svojoj truleži i pljesnivosti ostavio smrad prošlih vremena. Da, tako je. Hrvati će prvu polovicu devedesetih pamtit i kao najernije dane svoje povijesti. Po ratu i po dance glazbi. No, kako je ljudska glupost neuništiva, ona poput energije prelazi iz jednog oblika u drugi. Tako danas imamo podjednako retardirane derivate “ja-sam-tebe-volio-ti-si-mene-ostavila” sounda, čiji je spisak izvođača dulji od h o n g k o n g š k o g telefonskog imenika.

Budući da je hrvatska estrada prepuna propalih muzičara, bivših gastarbajtera, đaka ponavljača, švercera gitarama i seljačina svih modela (ovih je najviše), ne možemo mirno spavati i tješiti sami sebe kako će jednog dana prestati teror hrvatskog POP-a prožetog “mozartovskim” melodijama i “ekstraterestijalno produhovljenim” stihovima.

Jedan od glavnih predstavnika gore spomenutog žanra ujedno nosi titulu najvećeg kretena u hrvatskoj državi. Naravno, radi se o SANDYU, kvaziglazbeniku koji je posljednjih godina postao dio nezaobilaznog inventara na izborima za Miss Croatia, Miss Univerzum ili za Miss ne-znam-već-čega, gdje izigrava

Casanovu i stihovima “žena budi mi ti” trčkara za isprepadanim ljepoticama. A kako se neće prepasti kada još nije naučio svirati.

Dok se ovaj umje...hmm, šundumjetnik nakon svih onih ljigavih i bljutavih pop pjesama ima hrabrosti deklarirati rokerom, dotle njegov kolega PETAR GRAŠO, dosadnjaković svemirskih razmjera, nekažnjeno

zavodi maloljetnice svojim “olivere-posudio-sam-ti-glas” pjesmicama. Tako ovaj posljednji romantik našeg podneblja oko sebe okuplja svoju najvjerniju publiku sačinjenu od bubuljičavih djevojčica koje je zahvatila provala hormona.

No, nije to sve. Ima tu i macho momaka poput JASMINA STAVROSA kojemu je glavni adut image španjolskog zavodnika otkopčane košulje do pasa (neka se vidi tapiserija na prsima) i “virtuozno” pjevanje-izdisanje kakvo možete čuti samo na (ne, ne gledam ja te filmove) pornografskim video kasetama. Što se tiče ostalih predstavnika “čaše-lomim-ruke-mi-krvave” sounda, vrijedno je istaknuti

VUCU i ZLATKA PEJAKOVIĆA čiji se koncerti, za razliku od Sandya koji svira po dječjim vrtićima, održavaju u najbijeđenijim krčmama zapadno od Drine.

Kada se sve ovo uzme u obzir, na kraju dolazimo do zaključka da hrvatskom glazbenom scenom vlada totalna anarhija (ovdje se ne radi o punku). Zapitajte se samo koliko dobrih rock grupa leži neotkriveno u svojim rupama samo zbog glazbenog imperijalizma ovih nesretnika za čije bi mamice bolje bilo da su mjesto njih rodile komad kamena ili vreću krumpira.

Nedjeljni ručak na Opatovini* (Što li se to stvarno sada događa u Zagrebu?)

Piše: Petra Starčević

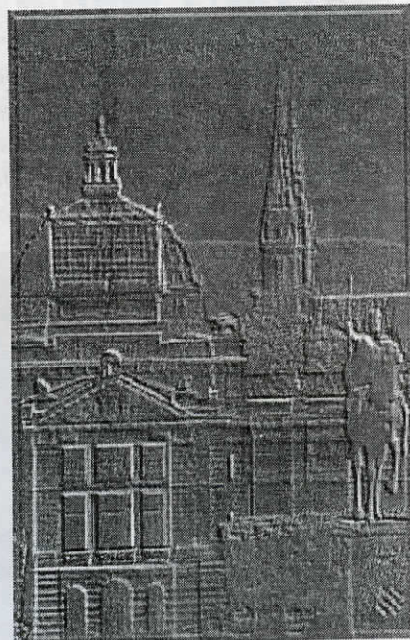
Bilo da je kiša ili snijeg, bilo da sija sunce i neizdržljivo je vruće, svaku nedjelju točno u podne Opatovinu preplavi sirotinja da barem jednom u tjednu nešto toplo pojede. Uglavnom se jede grah koji se danima kuha i podgrijava i koji uopće više nema okus graha, no to očito nikome ne smeta. Ova sirotinja je sretna i s time, a te sirotinje nažalost ima sve više i više. Ponekad čak nema jela za sve.

Plave krpe koje smrde po ustajalom jeftinom alkoholu, smeđe trapez hlače koje su vjerojatno nađene na nekim od mnogobrojnih zagrebačkih smetlišta, nesparene cipele svih oblika i boja na par sati potpuno izmijene ugođaj ovoga dijela grada - centra Zagreba, gdje se vikendom, ali i preko tjedna može naići na neukusne kreacije Moschina, Versacea, Max Mare ili Donne Karan; gdje mobiteli neprestano zvone dok se svi primaju džepova očekujući poziv, ali ga samo najsretniji dobivaju. Ova sirotinja je slika ovoga grada. Bijeda, tuga, izopačenost, razočaranje. Ova sirotinja, uz koju se može pronaći

pokoji stari alkoholičar, kurva, oči su i duša Zagreba. Jedni od onih koji nisu mogli više iako su to očajnički željeli. Jedni od onih koji su morali ostaviti sve dotadašnje životne radosti i prepustiti se sudbini onih koji su sada iznad njih, koji su im preoteli grad, koji su im preoteli narječje i ubili svaku preostalu nadu za možda sretnije sutra.

Kako li samo taj glamour brzo nestane. Gdje su sada ti umjetni nosevi, silikonska usta i Deutsch marke kada je *Nedjeljni Ručak na Opatovini*? Gdje li su se sakrili svi oni skupocijeni automobili, mladi bračni parovi, svo ono srebro i zlato? Zar su pobijegli od njih? Od onih na kojima su se obogatili. Nekada su bili možda i najbolji prijatelji, a sada? Ne mogu im niti u oči pogledati. A što bi tamo ionako našli? Možda tek jednu suzu i to samo kod onih koji se na srame plakati, kod onih koji su izgubili i to malo ponosa s kojim su nakon svega ostali.

Kako li samo polako jedu. Kao da tu bljutavu hranu žele gutati i probavljati sve do sljedeće

nedjelje, jer tko zna kada će ponovo prije toga opet jesti. Koliko tužnih lica, koliko tužnih i potpuno različitih priča. Tko zna kakve tajne oni skrivaju. Tko zna o čemu sada razmišljaju. Možda o moru koje više nikada neće vidjeti, ili o sinu, kćeri i unucima koji su ih zbog njihove bijede zauvijek napustili.

Teško ih je gledati iz prikrajka. Bolno je pomisliti da ono što mi imamo oni nikada više neće.....

**Opatovina je dio centra Zagreba gdje se nalazi jedna od javnih kuhinja.*

Dolazi kraj dinastije "Bulls"

Piše: Toni Čeović

Kakva je sudbina Chicago Bullsa, pitanje je koje zadnjih mjeseci muči američku sportsku javnost, a sigurno i sve ljubitelje košarke u cijelom svijetu. Pitanje na koje siguran odgovor nećemo dobiti dulje vrijeme. Međutim, neki se smjerovi razvoja cijele priče pomalo naziru.

Bullsi su sigurno jedna od najvećih momčadi svih vremena. Nakon osvojenog 4. naslova prvaka 1996. godine stavili su natpis "Greatest team ever". Ne bez razloga. Ipak su te godine ostvarili rekordan omjer 72-10. No ne smijemo zaboraviti vladavinu Celticsa 60-ih i početkom 70-ih, njihovih 11 naslova u 13 godina, te showtime L.A. Lakersa 80-ih.

Bullsi sada jurišaju na 6. naslov prvaka, ali taj bi broj vjerojatno bio 8 da se Jordan nije ostavio košarke na 18 mjeseci. Ono što Bullse razlikuje od Celticsa i L.A. Lakersa jest činjenica da nikada nisu izgubili finale (Celticsi su '58 izgubili od St. Louisa, a lakersi '83 od 76ersa i '84 od Celticsa), te da nikada nisu bili prisiljeni na 7. utakmicu u finalnoj seriji.

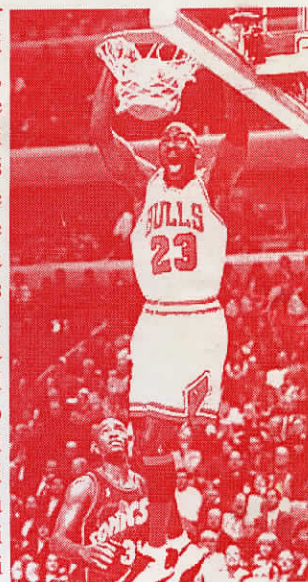
Kraj se počeo nazirati prošle godine kada je trener Phill Jacson najavio svoj odlazak. Odmah se oglasio i Jordan uvjetujući svoj ostanak ostanom Jacksona. Manager Jerry Krause bio je na sto muka. Rješenje je ipak nađeno. Jackson je ostao na još jednu sezonu, Jordan se zadovoljio ugovorom od 33.14 mil. \$. Pippen i Rodman su također ostali (potonji s posebnim bonusom od 5 mil. \$ za lijepo ponašanje). Nevolje su ipak odgođene tek za kraće vrijeme. Još prije drafta '97 Pippen je izrazio svoje nezadovoljstvo ugovorom. Naime Pippen je jedan od najpotplaćenijih igrača NBA-a. Igra za godišnju plaću od 2.775 mil. \$ što ga čini tek 6. igračem Bullsa (ispred njega su Jordan, Harper, Kukoč, Rodman i Longley). Postojala je opcija da Pippen završi u Celticsima u zamjenu za 3. i 6. Pick Drafta

'97 te izbor prve runde '98. Do tog tradea ipak nije došlo, a u međuvremenu je Pippen pošao na operaciju stopala. Nakon utakmice Chicago-Sacramento 24. 11. Pippen je izjavio da želi u Lakerse ili Phoenix, te da nema šanse da zaigra za Bullse. Navodno su se Lakersi bili spremni odreći supertalentiranog Eddiea Jonesa te Roberta Horrya, ali krause nije rekao "da" nadajući se happy end-u. Phoenix je ipak početkom sezone nudio Hasha i Ceballosa za našega Kukoča. Bullsi su ipak umjesto Nasha htjeli Kidda, na što uprava Phoenixa naravno nije pristala.

Dakle koje su mogućnosti Bullsa? Phil Jackson je definitivno odlucio da mu je ovo zadnja sezona. Poznato je da Jordan ne želi igrati u momčadi koju ne trenira Jackson. Kakav bi to gubitak bio za Bullse, a i uopće za NBA, ne treba ni spominjati.

Rodman također navodno ne želi igrati bez Jordana i Jacksona, a sve i da ostane Rodmanu je 36 godina i pitanje je koliko još može igrati. Što se tiče Pippena postoje dvije mogućnosti. Prva je da ostane u Bullsima s većim ugovorom. Druga, realnija, je da bude mijenjan (Jones i Horry bili bi odlično rješenje). Bez Jordana i Rodmana Bullsi bi sigurno krenuli u rekonstrukciju i pomlađivanje momčadi stvarajući novu

dinastiju za sljedeće tisućljeće. U takvoj momčadi teško da bi bilo mjesta za Pippena koji ima 32 godine, jer će se vjerojatnije Bullsi odlučiti za mlade snage. U svojoj toj rekonstrukciji i Kukoč bi mogao biti mijenjan. Nash i Ceballos ne bi bili loše rješenje, jer bi Chicago u Nashu dobio ono što nikada nije imao - legitimnog playa. Tržište slobodnih igrača je sjedeće godine bogato nekim zanimljivim imenima kao što su Yoe Smith, Jerry Stackhouse i sl. pošto je Pippen sljedeće godine slobodan igrač i može slobodno otići, Bullsi moraju što prije djelovati. Pippen se vratio na teren u Odličnoj formi, te je trenutno zaboravio na svoj odlazak, ali u Americi jedan dan vrijedi jedno, a drugi drugo. Kako će završiti ova priča vidjet ćemo. Možda iskrasne koja nova mogućnost jer je u Americi sve moguće.

 Jednoga dana šetam, tako, ulicom...	 I opazih ženu kako leži	 U taj mi se mah zavrtjelo u glavi	 A srce mi usplamtjelo
 Bio sam spreman za hladan tuš	 Povezoh je kući	 Zastali smo na parkiralištu	 Ona iznenada pomakne nogu
 A zatim i drugu	 Trenutno sam reagirao	 Svijet mi se zaljuljao pod nogama	 Natrag se više nije moglo
 Molila me da usporim	 Iskušali smo nekoliko poza	 A ne bi li dodao još žara na vatru	 Predložih da pozovem prijatelja
 Odlučno je odbila	 Poslije puno uspona i padova	 Dostigoh cilj	 Pohvalila me
 U svakom pogledu	 Shvatio sam ona zna što hoće	 Naglo je utihnula	 Zaboravila je popiti tabletu

 Moje je uzbuđenje iščezlo	 Mjeseci su prolazili i konačno - javila se	 Pozivom iz bolnice
 Postao sam otac	 Moj se svijet srušio	 ... i sada ponovo šećem!